ଖଲିଲ୍ ଜିବ୍ରାନ୍ ଙ୍କ

ମହାମାନବ

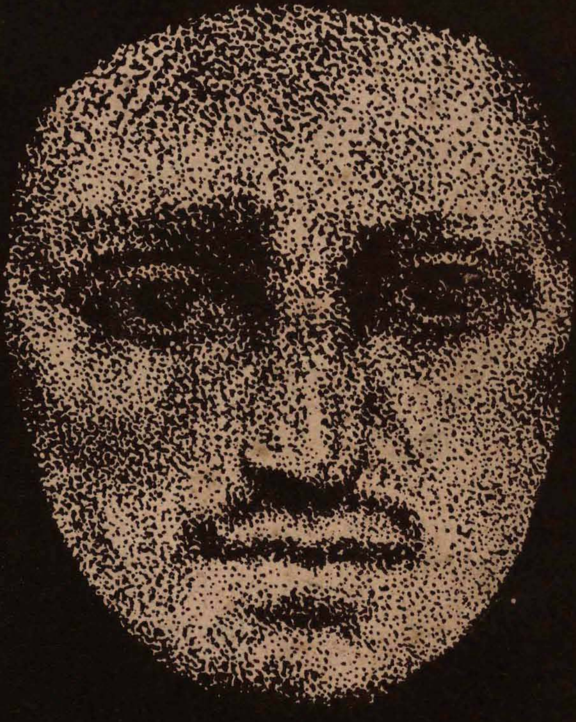

ଅନୁବାଦକ: ମୌଲାବକ୍ସ ଖାଁ
ଚିତ୍ତରଞ୍ଜନ ଦାସ

ମହାମାନବ

ଲେଖକ—ଖଲିଲ୍ ଜିବ୍ରାନ୍

ମୁକ୍ତିପରିବାର
ଜୀବନ ସାଧନା କେନ୍ଦ୍ର
★ [illegible] ★
ବହି ନଂ. ୨୫

ଉତ୍କଳିକା

ବାଙ୍କାବଜାର, କଟକ-୭୫୩୦୦୨

ମହାମାନବ

ଲେଖକ—ଖଲିଲ୍ ଜିବ୍ରାନ୍

ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ : ମୌଲା ବକ୍ସ ଖାଁ
ଚିତ୍ତରଞ୍ଜନ ଦାସ

ପ୍ରକାଶକ--ଉତ୍କଳିକା,
ବାଙ୍କା ବଜାର, କଟକ-୭୫୩୦୦୨

ପ୍ରଥମ ମୁଦ୍ରଣ—ଜୁଲାଇ—୧୯୮୬

ମୁଦ୍ରାକର—ରାଉତରାୟ ପ୍ରେସ,
ରାଣୀହାଟ, କଟକ-୧

ମୂଲ୍ୟ—ଚଉଦ ଟଙ୍କା ମାତ୍ର ।

BANKA BAZ

MAHA MANAB

Written by—

Kahlil Gibran

Translate by—Moula Bux Khan
&
Chitaranjan Das

Published by—**Utkalika**
Banka Bazar, Cuttack-753002

Ist Publication—July, 1986

Printed by—Routray Press
Ranihat, Cuttack-1

Price—Rs. 14/- only.

ALIKA
BAZAR, CUTTACK

ପୁସ୍ତକାଳୟ
ଅରବିନ୍ଦ ସାଧନା କେନ୍ଦ୍ର
★ ସିଂଗିଧା ★
ବହି ନଂ - ୨୫

ଖଲିଲ୍ ଜିବ୍ରାନ୍ (୧୮୮୩—୧୯୩୧)

ଲେବାନନ୍‌ର କବି ଖଲିଲ୍ ଜିବ୍ରାନଙ୍କୁ ଲେବାନନ୍ ଏକଦା ଦେଶରୁ ବାହାର କରି ଦେଇଥିଲା । ଜିବ୍ରାନ୍ ଚାରୋଟି ଦୀର୍ଘ ଗଳ୍ପକୁ ଏକତ୍ର ସଂକଳିତ କରି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ; ସେହି ସଂକଳନ ସକାଶେ ତାଙ୍କୁ ଦେଶରୁ ନିର୍ବାସିତ ହୋଇ ଚାଲିଯିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ସେହି ସଂକଳନର ଇଂରାଜୀ ଅନୁବାଦଟିର ନାମ ହେଉଛି The Spirits Rebellious—ପ୍ରାୟ ଚାଳିଶିବର୍ଷ ତଳେ ଏହାର ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇ ସାରିଛି । ଗପଗୁଡ଼ିକୁ ଲେଖିବା ସମୟରେ ଜିବ୍ରାନ୍‌ଙ୍କର ବୟସ ମୋଟେ ପଚିଶି ବର୍ଷ । ତାଙ୍କର ବହିଟିକୁ ସେତେବେଳେ ରାସ୍ତାରେ ଗଦାକରି ଜଳାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଯେଉଁମାନେ ବହିକୁ ଭୟ କରନ୍ତି, ସେହିମାନେହିଁ ବହିକୁ ପୋଡ଼ନ୍ତି ।

ତା'ପରେ ଜିବ୍ରାନ୍ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାରେ ଆପଣାର ନିର୍ବାସିତ ଜୀବନଯାପନ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ବହିଟି ପୋଡ଼ା ହେବାର ପନ୍ଦରବର୍ଷ ପରେ, ଅର୍ଥାତ୍ ତାଙ୍କୁ ଚାଳିଶି ବର୍ଷ ହୋଇଥିବା ସମୟରେ ୧୯୨୩ ମସିହାରେ ଜିବ୍ରାନଙ୍କର The Prophet ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ହିସାବ କରି ଦେଖିଲେ ଜିବ୍ରାନ୍ ଅନେକ କବିତା ବହି ଲେଖିଛନ୍ତି । ନାଟକ ଲେଖିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଚିଠିଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଇତିମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଛି । ତଥାପି The Prophet ହେଉଛି ତାଙ୍କର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣତମ ଏବଂ ସମଗ୍ରତମ ରଚନା । ଯଥାର୍ଥ ଦ୍ରଷ୍ଟା

ଜୀବନକୁ, ଜଗତକୁ, ସତ୍ୟକୁ ଏବଂ ତେଣୁ ସାହିତ୍ୟକୁ ସମଗ୍ର ଭାବରେ ଦେଖିଥାଏ । ତାର ନିଜ ଆକାଶଟି ଭିତରେ ସେ ବଜ୍ର, ବିଦ୍ୟୁତ୍, ବୃଷ୍ଟି ଏବଂ ବିଶାଳ ବିସ୍ତାରର ସ୍ନେହାନତ ସମଗ୍ର ପ୍ରସନ୍ନତା, ସବୁକିଛିକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରିପାରେ । କେବଳ ସମଗ୍ର ଭାବରେ ଦେଖି ପାରିଲେ ଓ ତାହାର ଭିତରେ ଆପଣାକୁ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଠାବ କରି ପାରିଲେ ଯାଇ ଜୀବନ ପାଖରେ ମନୁଷ୍ୟର ଅଙ୍ଗୀକାରବଦ୍ଧତା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଲାଭ କରିଥାଏ । ଖଲିଲ୍ ଜିବ୍ରାନ୍‌ଙ୍କର ଆକୁଳତା ଏବଂ ଅନୁରାଗ ଗୁଡ଼ିକ ସେହି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣତାର ସ୍ତରକୁ ଉନ୍ନୀତ ହୋଇ ପାରିଥିଲା । ବିଶ୍ୱ-ତପସ୍ୟା ଓ ବିଶ୍ୱ-ସାହିତ୍ୟର ଇତିହାସରେ The Prophet ଅମର ହୋଇ ରହିଗଲା । ଅର୍ଥାତ୍ ସବୁ ଦେଶର ଓ ସବୁ କାଳର ମଣିଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ତାହା ସତକୁସତ ଏକ ପ୍ରେରଣା ହୋଇ ରହିଲା ।

ପ୍ରାୟ ପଚିଶି ବର୍ଷ ତଳେ ଆମେ ଏହି ମହାନ୍ ଜୀବନଗ୍ରନ୍ଥଟିର ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ କରିଥିଲୁ । ଯଥାର୍ଥ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ଖୋଜି ପାଇବାର ଆଗ୍ରହରେ ଆମେ ଇଂରାଜୀ ଅନୁବାଦଟି ସହିତ ଉର୍ଦ୍ଦୁ ଅନୁବାଦଟିର ମଧ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲୁ । ଅନୁବାଦର କେତୋଟି ପ୍ରକରଣ ସେହି ପ୍ରଥମବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକରେ ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶିତ ବି ହୋଇଥିଲା ।ଜଣେ ପ୍ରକାଶକ-ବନ୍ଧୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନୁବାଦଟିକୁ ଛାପିବେ ବୋଲି ଆମ ଠାରୁ ପାଣ୍ଡୁଲିପି ନେଇଥିଲେ । ତା’ ପରେ ସିଏ ତାକୁ ଏକାବେଳେକେ ଗର୍ଭରେ ନେଇ ପକାଇଦେଲେ କି କ’ଣ, ଦଶ ବାର ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ସୋରିଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟ ଶୁଣାଗଲା ନାହିଁ । ସୌଭାଗ୍ୟବଶତଃ ଆଉ ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ଅଧ୍ୟବସାୟ ବଳରେ ତାହାକୁ ସେହି ଗର୍ଭରୁ ଉଦ୍ଧାର କଲେ । ଏବଂ ପ୍ରକାଶକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ରଜତରାୟ ପାଣ୍ଡୁଲିପିଟିକୁ ଯାଚିଲା ମାତ୍ରକେ ଛପାଇବାକୁ ରାଜି ହୋଇଗଲେ । ବହିର ଭାଗ୍ୟ ଖୋଲିଗଲା । ଶ୍ରୀ ରଜତରାୟଙ୍କୁ ଆମେ ଏହି ଅବସରରେ କୃତଜ୍ଞତାଜ୍ଞାପନ କରୁଛୁ ।

ଖଲିଲ୍ ଜିବ୍ରାନ୍ ପ୍ରାଚ୍ୟର ତଥା ପାଶ୍ଚାତ୍ୟର କବି । କାବ୍ୟ-ଦୃଷ୍ଟି ଯେଉଁ ନିବିଡ଼ତା ତଥା ଶକ୍ତିମନ୍ତ ସ୍ତରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ଯାବତୀୟ

ମହାମାନବ

—ଃ ପ୍ରସ୍ଥାନ ଃ—

ତାଙ୍କର ନାମ ଥିଲା ଅଲ୍‌ମୁସ୍ତଫା, ପ୍ରଭୁ ତାଙ୍କୁ ଆପଣାର ପ୍ରିୟ ପ୍ରତିନିଧି କରି ପଠାଇଥିଲେ, ଆପଣା ଯୁଗ-ପ୍ରକାଶର ସେ ଅଗ୍ରଗାମୀ ପ୍ରଭାତ ପରି ଥିଲେ । ଆପଣାର ଜନ୍ମ-ମାଟିକୁ ବାହୁଡ଼ିଯିବା ଲାଗି ବାର-ବର୍ଷକାଳ ସେ ଆରଫାନଗରୀରେ ଜାହାଜ ଲାଗି ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲେ ।

ବାରବର୍ଷ ବିତିଗଲା । ଫସଲ କଟା ଋତୁ ହୋଇଥାଏ । ସେଦିନ ଇଦୁଲ୍‌ଫିତର ମାସର ସାତ ଦିନ ହୋଇଥାଏ । ନଗରୀ ପ୍ରାଚୀରର ବାହାରକୁ ଆସି ସେ ପର୍ବତ ଉପରେ ଚଢ଼ିଲେ ଓ ପର୍ବତ ଉପରୁ ସମୁଦ୍ର ଆଡ଼କୁ ଅବଲୋକନ କଲେ ଏବଂ କୁହେଳିକା ସହିତ ଭାସୁଥିବା ଆପଣା ଜାହାଜଟିକୁ ଦେଖି ପାରିଲେ ।

ଜାହାଜଟିକୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରକେ ତାଙ୍କ ହୃଦୟର ସବୁ ଦ୍ୱାର ଉନ୍ମୋଚନ ହୋଇଗଲା, ତାଙ୍କର ଆନନ୍ଦ ସମୁଦ୍ରଜଳ ଉପରେ ଅନେକ ଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇଗଲା । ଆଖିବୁଜି ଆପଣା ଅନ୍ତରର ନିସ୍ତବ୍ଧ ମନ୍ଦିରରେ ସେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ପର୍ବତରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିବାବେଳେ ତାଙ୍କ ମନକୁ ଦୁଃଖ ଆଚ୍ଛନ୍ନ କରିପକାଇଲା ଏବଂ ସେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

"କୌଣସି ପ୍ରକାର ଦୁଃଖ ଅନୁଭବ ନ କରି କପରି ମୁଁ ଏଠାରୁ ଶାନ୍ତିରେ ବିଦାୟ ନେଇ ଯାଇପାରିବ ! ନା,— ଏହି ନଗରୀ ଛାଡ଼ିଚଲା-ବେଳେ ନିଶ୍ଚୟ ମୋ'ର ଆତ୍ମାରେ ଏକ ଗଭୀର ବେଦନା ମୋତେ ବହନ କରି ନେଇ ଯିବାକୁ ହେବ ।

"ଏହି ନଗରୀର ପ୍ରାଚୀର ମଧ୍ୟରେ ମୋର କେତେ କେତେ ବେଦନାର ଦିନ କଟିଯାଇଛି, କେତେ ନିଃଶୂନ୍ୟ ରାତ୍ରି ଏଇଠି ମୁଁ ବିତାଇଛି; ଏବଂ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଦୁଃଖ ଅନୁଭବ ନ କରି ଆପଣାର ବେଦନା ଓ ଶୂନ୍ୟତାକୁ କିଏ ଛାଡ଼ି ଯାଇ ପାରିବ ?

"ଏହି ନଗରୀର କେତେ ରାସ୍ତାରେ ମୁଁ ଆପଣା ଭାବନାର ଅସଂଖ୍ୟ କଣା ଛଡ଼ାଇ ଦେଇଛି, ମୋର କାମନା ବାସନାର ଅସଂଖ୍ୟ ନଗ୍ନ ବାଳକ ଏହି ପର୍ବତଭୂଇଁ ଉପରେ ବୁଲୁଛନ୍ତି, ଆଜି କୌଣସି ପ୍ରକାର ବୋଝ ଓ ବ୍ୟଥା ଅନୁଭବ ନ କରି ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ ଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ପାରିବି ନାହିଁ ।

"ଏସବୁ ତ ମୋ ଦେହ ଉପରର ପୋଷାକ ନୁହେଁ ଯେ ମୁଁ ତାକୁ ଆଜି କାଢ଼ି ଫୋପାଡ଼ି ଦେଇ ପାରିବି; ଏହା ଯେ ଦେହର ଚମ ପରି, ଆଜି ଆପଣା ହାତରେ ମୋତେ ଏହାକୁ ଚିରି ଉତାରି ଦେବାକୁ ହେବ ।

"ଏହା ତ ମୋର କେବଳ ଏକ ଭାବନା ମାତ୍ର ନୁହେଁ, ଯାହାକୁ ମୁଁ ପଛରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଯାଇ ପାରିବି ! କ୍ଷୁଧା ଓ ତୃଷାରେ ମଧୁମୟ ହୋଇ ରହିଥିବା ଏହା ଏକ ହୃଦୟ । ତଥାପି ମୁଁ ଆଉ ଅଧିକ ଅପେକ୍ଷା କରି ପାରିବି ନାହିଁ ।

"ଆପଣା ଗର୍ଭକୁ ସମସ୍ତ ପଦାର୍ଥ ଆହ୍ୱାନ କରି ନେଉଥିବା ଏହା ଏକ ସମୁଦ୍ର । ମୋ'ଲାଗି ଆଜି ତାହାର ଆହ୍ୱାନ ଆସିଛି । ମୋତେ ଯିବାକୁହିଁ ହେବ ।

"କାରଣ ରାତିର ଜ୍ୱାଳାରେ କାଳର ପକ୍ଷ ଜଳୁଥିବାବେଳେ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଯିବା ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବରଫ ପରି ବସିଯିବା, ପଥର ହୋଇଯିବା ଓ ନର୍ଗାର ଗୁଞ୍ଜ ଭିତରେ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ରହିଯିବା ।

"ମନ ତ କହୁଛି ଏଠିକାର ସବୁକଥା ମୁଁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ଚାଲିଯାନ୍ତି କିନ୍ତୁ ତାହା କି କେବେ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିବ ?

ଜିହ୍ୱା ଓ ଓଠରୁ ପକ୍ଷୀ ପରି ଉଡ଼ିଯାଉଥିବା ଶବ୍ଦ କଦାପି ଜିହ୍ୱା ଓ ଓଠକୁ ଆପଣା ସହିତ ବହନ କରି ନେଇ ଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଏକାକୀହିଁ ତାକୁ ଆକାଶର ମାର୍ଗ ସନ୍ଧାନ କରିଯିବାକୁ ହେବ ।

"ଏକାକୀହିଁ ଗରୁଡ଼ପକ୍ଷୀକୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅଭିମୁଖରେ ତାର ଯାତ୍ରା ପଥରେ ବାହାରିଯିବାକୁ ପଡିବ, ତା'ର ନୀଡ଼ ଏଇଠି ପଡ଼ିରହିଥିବ ।"

ପର୍ବତର ପାଦଦେଶରେ ପହଞ୍ଚି ପୁଣି ଥରେ ସେ ସମୁଦ୍ର ଆଡ଼କୁ ଅନାଇ ଦେଖିଲେ । ସେତେବେଳକୁ ତାଙ୍କର ଜାହାଜ ଉପକୂଳର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇଆସିଲାଣି । ତାଙ୍କ ନିଜ ଦେଶରୁ ଆସିଥିବା ନାବିକ-ମାନେ ଜାହାଜର ଆଗ ମଙ୍ଗରେ ବସିଥିଲେ ।

ତାଙ୍କର ଆତ୍ମା ସେମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିନାଦିତ ହୋଇ-ଉଠିଲା । ସେ କହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ, ମୋର ଚିରନ୍ତନୀ ମାଆର ହେ ସନ୍ତାନମାନେ ! ସମୁଦ୍ର-ଜୁଆର ଉପରେ ଭାସି ଆସିଥିବା ହେ ନାବିକମାନେ !

ମୋର ସ୍ୱପ୍ନ ଉପରେ କେତେ ଥର ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ଜାହାଜ ଭସାଇ ଆସୁଥିବାର ଦେଖିଛି । ଆଜି ମୋର ଜାଗ୍ରତି—ମୋର ଗଭୀରତର ସ୍ୱପ୍ନ—ତୁମ୍ଭେମାନେ ଆସିଛ !

ଯିବା ଲାଗି ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିଛି । ମୋର ଉତ୍ସୁକତାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସ୍ତୁତ ମୁକ୍ତପାଲମାନ ଆଜି ପବନର ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରି ରହିଛି ।

ଏ କୂଳର ନିଷ୍ଟଳ ପବନରେ ମୋର କେବଳ ଗୋଟିଏ ନିଶ୍ୱାସ ନେବାକୁ ବାକି ଅଛି । ଶ୍ରଦ୍ଧାନତ ନୟନରେ ପଛକୁ ଥରେ ମାତ୍ର ଫେରି ଚାହିଁବାର ବାକି ଅଛି ।

ତାପରେ ମୁଁ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଯାଇ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହୋଇ ପାରିବି, ସାଗରର ଯାତ୍ରୀଦଳରେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଜଣେ ସାଗରର ଯାତ୍ରୀ ହୋଇଯିବି ।

ହେ ବିରାଟ ସମୁଦ୍ର, ନମ୍ନ ଓ ନିର୍ଝରିଣୀ ଲାଗି ଏକମାତ୍ର ଶାନ୍ତି ଓ ମୁକ୍ତି ସ୍ୱରୂପିଣୀ ନିଦ୍ରାନିମଙ୍କିତା ମାଆ ମୋର ।

ମୋର ଜୀବନ ନିର୍ଝରିଣୀର ଆଜି ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ମୋଡ଼ ବୁଲିବାକୁ ବାକି ଅଛି, ଏ ପାଖର ବନବଲ୍ଲୀ ଭିତରେ ଆଉ ଥରେ ମାତ୍ର ମର୍ମର ଧ୍ୱନି କରିବାକୁ ବାକି ଅଛି ଏବଂ ତାପରେ ମୁଁ ତୋର ସନ୍ନିଧିକୁ ଆସିବି; ଅସୀମ ବିନ୍ଦୁ, ଅସୀମ ସିନ୍ଧୁରେ ମିଶିଯିବ ।

ବାଟରେ ଯାଉ ଯାଉ ହଠାତ୍ ସେ ଦେଖିପାରିଲେ ଯେ ଶସ୍ୟ-କ୍ଷେତ୍ର ଓ ଦ୍ରାକ୍ଷାଉଦ୍ୟାନ ଗୁଡ଼ି ଦଳ ଦଳ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ନଗର ଦ୍ୱାର ଅଭିମୁଖେ ଦୌଡ଼ୁଛନ୍ତି ।

ସେ ଶୁଣିପାରିଲେ ସେମାନେ ତାଙ୍କରି ନାମ ଧରି ଡାକୁଛନ୍ତି । କ୍ଷେତରୁ କ୍ଷେତ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଡାକି ଜାହାଜ ପହଞ୍ଚିବାର ଖବର ଦେଉଛନ୍ତି ।

ସେ ମନେ ମନେ କହିବାକୁ ଲାଗିଲେ !

ଏହି ବିଦାୟ—ଦିବସ ମଣିଷଭିଡ଼ ବସିବାର ଏକ ଦିବସରେ ପରିଣତ ହେବ କି ? ମୋର ସନ୍ଧ୍ୟା ଯେ ଯଥାର୍ଥରେ ମୋର ଊଷା-କାଳରେ ପରିଣତ ହେଲା, ଏହିପରି ଏକ କଥା କୁହାଯିବ କି ? ଆଉ କଆଣ୍ଟି ମଝିରେ ଲଙ୍ଗଳ ଗୁଡ଼ି ଆଜି ଯିଏ ଦୌଡ଼ି ଆସିଛି,

ମଧ୍ୟନିଷ୍କାସନ—ଯନ୍ତ୍ରର କାମ ଅଧା ପକାଇ ଦେଇ ଯିଏ ମୋ' ପାଖକୁ ଧାଇଁ ଆସିଛି, ତାଙ୍କୁ ମୁଁ କ'ଣ ଦେଇପାରିବ ?

ମୋର ହୃଦୟ କ'ଣ ଏପରି ଗୋଟିଏ ଫଳଭରା ବୃକ୍ଷ ହୋଇ ପାରିବ, ଯାହାର ଫଳ ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବିତରଣ କରି-ଦେଇ ପାରିବ ?

ଏବଂ ମୋର ସମସ୍ତ ଅଭିଳାଷ ଗୋଟିଏ ଝରଣା ହୋଇ ବହିଯିବ, ଯାହାର ଜଳରେ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କର ପାତ୍ର ଭରି ଦେଇ ପାରିବ ?

ମୁଁ କ'ଣ ସେହି ବୀଣା, ସବୁ ଶକ୍ତିମାନଙ୍କର ହାତ ଯାହାକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରିପାରିବ; ନା ସେହି ବଂଶୀ, ଯାହାର ରନ୍ଧ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ତା'ର ନିଶ୍ୱାସ ପ୍ରବେଶ କରି ପାରିବ ?

ସାରା ଜୀବନ ମୁଁ କେବଳ ନୀରବତାର ଅନ୍ୱେଷଣ କରି ବାହାରିଛି, ବିଶ୍ୱାସର ସହିତ ଅନ୍ୟକୁ ଦେଇ ପାରିବାର ଏପରିକି ସମ୍ପଦ ମୁଁ ଏହି ନୀରବତା ଭିତରେ ପାଇପାରିଛି ?

ଯଦି ଆଜ ମୋର ଫସଲ କାଟିବାର ଦିନ ହୁଏ, ତେବେ କେଉଁ କ୍ଷେତରେ, କେଉଁ ବିସ୍ମୃତ ଋତୁରେ—ମୁଁ ମଞ୍ଜି ବୁଣିଛି, ଏ କଥା ମୋତେ କେହି କହିଦେଇ ପାରିବ କି ?

ବାସ୍ତବିକ ଯଦି ମୋର ପ୍ରଦୀପଟିକୁ ଉଚ୍ଚକୁ ଉଠାଇବାର ସମୟ ଆସି ପହଞ୍ଚିଛି, ତେବେ ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ଯେ ପ୍ରଦୀପରେ ଜଳିବା ଭଳି ଜ୍ୟୋତି ମୋ' ଭିତରେ ନାହିଁ ।

ମୋର ଶୂନ୍ୟ ଅଜଳା ପ୍ରଦୀପଟିକୁହିଁ ମୁଁ ଆଜ ଉପରକୁ ଉଠାଇବି, ରାତ୍ରିର ଦେବତା ତାକୁ ସ୍ନେହ (ତୈଳ)ରେ ଭରିଦେବେ, ଏବଂ ସେଇ ସେଥିରେ ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗ କରିଦେବେ ।

ଏଇ କେତୋଟି କଥା ସେ ଶବ୍ଦ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶ କଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଅନ୍ତର ଭିତରେ ଆହୁରି ଅନେକ କଥା ଅବ୍ୟକ୍ତ ରହିଗଲା । କାରଣ ସେ ସ୍ୱୟଂ ଆପଣାର ଗୁହ୍ୟତର ରହସ୍ୟକୁ ଶବ୍ଦ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶ କରିବାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସମର୍ଥ ଥିଲେ ।

ଏବଂ ଯେମିତି ସେ ନଗରୀ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ, ସେମିତି ନଗରୀର ସବୁ ଲୋକେ ତାଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିବାକୁ ଆସିଲେ । ସମସ୍ତେ ଏକସ୍ୱରରେ ତାଙ୍କ ନାମ ଧରି ଡାକିଲେ କରୁଥିଲେ ।

ପ୍ରଥମେ ନଗରୀର ବୃଦ୍ଧମାନେ ଆଗକୁ ଆସି କହିଲେ : ଏତେ ଶୀଘ୍ର ଆମକୁ ଛାଡି ଚାଲିଯାଅ ନାହିଁ ।

ତୁମେ ଆମ ଧୂସର ସନ୍ଧ୍ୟାଲୋକରେ ମଧ୍ୟାହ୍ନର ଜୁଆର ହୋଇ ରହିଥିଲ ଏବଂ ତୁମର ଯୌବନ ଆମର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିବାଲାଗି ସ୍ୱପ୍ନ ଯୋଗାଇ ଦେଉଥିଲା ।

ତୁମେ ଆମ ଲାଗି କୌଣସି ଅଜ୍ଞାତ, ଅପରିଚିତ ବ୍ୟକ୍ତି ନୁହଁ, ଅତିଥି ମଧ୍ୟ ନୁହଁ, ତୁମେ ଆମର ପୁତ୍ର, ଆମର ଅତି ପ୍ରିୟ ।

ତୁମର ମୁଖଦର୍ଶନର କ୍ଷୁଧାରେ ଏତେ ଚଞ୍ଚଳ ଆମର ଆଖିକୁ ଜର୍ଜର କରି ଦେଇ ଯାଅ ନାହିଁ ।

ତାପରେ ନଗରୀର ପୂଜାରୀ ଓ ପୂଜାରୁଣୀମାନେ କହିଲେ :

ସମୁଦ୍ରର ତରଙ୍ଗମାଳା ଆମକୁ ଆଜି ପରସ୍ପର ଠାରୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ କରି ଦେଇ ନ ଯାଉ ଏବଂ ତୁମେ ଯେତେବେଳେ ଆମମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଥିଲ, ସେ ସବୁ ଦିନର ସ୍ମୃତି ଆଜି ଠାରୁ କେବଳ ଅତୀତର ସ୍ମୃତି ହୋଇ ନ ରହୁ ।

ତୁମେ ଶକ୍ତି ରୂପରେ ଆମ ଭିତରେ ବିଚରଣ କରୁଥିଲ । ତୁମର ଛାୟା ଆମ ମୁଖମଣ୍ଡଳ ଉପରେ ଜ୍ୟୋତି ହୋଇ ରହିଥିଲା ।

ତୁମ ପ୍ରତି ଆମର ଅଗାଧ ପ୍ରେମ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଆମର ପ୍ରେମ ନୀରବ ଥିଲା ଏବଂ ଆମେ ସେହି ପ୍ରେମକୁ ଅବଗୁଣ୍ଠିତ କରି ରଖିଥିଲୁ ।

କିନ୍ତୁ ସେହି ପ୍ରେମ ଆଜି ଆର୍ତ୍ତନାଦ କରି ଉଠୁଛି ଓ ତୁମର ସମ୍ମୁଖରେ ଅନବଗୁଣ୍ଠିତ ହୋଇ ଠିଆ ହେବାକୁ ଚାହୁଁଛି ।

କାରଣ, ଏହା ସନାତନ ସତ୍ୟ ଯେ ବିରହର ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଆସି ପହଞ୍ଚିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ପ୍ରେମ ନିଜର ଗଭୀରତା ବିଷୟରେ କିଛି ହେଲେ ଜାଣିପାରେ ନାହିଁ ।

ତାପରେ ଆହୁରି ଅନ୍ୟମାନେ ଆସିଲେ ଓ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଅଳି କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦେଲେ ନାହିଁ । କେବଳ ତାଙ୍କର ମସ୍ତକ ଅବନତ ହୋଇଗଲା ଏବଂ ଯେଉଁମାନେ ତାଙ୍କର ଅତି ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ, ସେମାନେ ତାଙ୍କର ଆଖି-ଲୁହ ଛାତି ଉପରେ ଝରୁଥିବାର ଦେଖିଲେ ।

ତାପରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହିତ ମିଶି ସେ ମନ୍ଦିର ଆଗରେ ଥିବା ବିସ୍ତୃତ ପ୍ରାଙ୍ଗଣ ଆଡ଼କୁ ଗଲେ । ସେହି ମନ୍ଦିରରୁ ଅଲମିତ୍ରା ବୋଲି ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀ ବାହାରି ଆସିଲେ । ଅତୀତଭବିଷ୍ୟ କଥା କହିବାର ଶକ୍ତି ତାଙ୍କର ଥିଲା ।

ଅତ୍ୟନ୍ତ କୋମଳ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସେ ଅଲମିତ୍ରା ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କଲେ । କାରଣ ଆଗରୁ ସେ ନଗରରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିବାର ଦିନକ ପରେ ହିଁ ଅଲମିତ୍ରା ତାଙ୍କୁ ବୁଝିଥିଲେ ଓ ତାଙ୍କ ଠାରେ ବିଶ୍ୱାସ ରଖିଥିଲେ ।

ଅଲମିତ୍ରା ତାଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ କରିବାକୁ ଯାଇ କହିଲେ :

“ହେ ଦେବଦୂତ, ହେ ଅନ୍ତରର ଅନ୍ୱେଷକ, ଅନେକ ଦିନ ହେଲା ତୁମେ ତୁମର ଜାହାଜ ଲାଗି ଦୂରଦୂରାନ୍ତ ଖୋଜି ବୁଲିଛ । ଆଜି ତୁମର ଜାହାଜ ଆସି ପହଞ୍ଚିଛି ଏବଂ ତୁମକୁ ଯିବାକୁ ହିଁ ହେବ ।

"ତୁମ ସ୍ମୃତିର ଲୀଳାଭୂମି ଏବଂ ତୁମ ମହତ୍ତ୍ୱର ଆକାଂକ୍ଷାର ଆଶ୍ରୟ ସ୍ଥାନ ଲାଗି ତୁମର ବହୁତ ଗଭୀର ବାସନା ରହିଛି । ଆମର ପ୍ରେମ ତୁମ ଲାଗି ବନ୍ଧନ ହୋଇ ନ ରହୁ ବା ଆମର ଆବଶ୍ୟକତା ତୁମକୁ ଅଟକାଇ ନ ରଖୁ ।

"କିନ୍ତୁ ତୁମେ ଗୁଡ଼ି ଗୁଳିଯିବା ପୂର୍ବରୁ ଆମେ ତୁମ ପାଖରେ ଏତିକି ଅଳି କରିବୁ ଯେ ତୁମେ ଆମକୁ କିଛି କହିବ ଓ ତୁମ ସତ୍ୟର କିୟଦଂଶ ଆମକୁ ଦେଇଯିବ ।

"ସେହି ସତ୍ୟ ଆମେ ଆମର ସନ୍ତାନମାନଙ୍କୁ ଦେଇଯିବୁ । ସେମାନେ ପୁଣି ସେମାନଙ୍କର ସନ୍ତାନମାନଙ୍କୁ ଦେବେ । ଏହିପରି ଏହା ବଂଶାନୁକ୍ରମେ ଅମର ହୋଇ ରହିଥିବ ।

ତୁମର ଏକାନ୍ତ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତୁମେ ଆମ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରି ଦେଖିଛ । ସଚେତ ଓ ଜାଗ୍ରତ ରହି ନିଦ୍ରାରେ ଆମର ରୋଦନ ଓ ହାସ୍ୟରୋଳ ମଧ୍ୟ ଶୁଣିଛ ।

"ତେଣୁ ତୁମେ ଆଜି ଆମକୁ ସତ୍ୟର ପରିଚୟ ଦେଇଯାଅ, ଜୀବନ ଓ ମୃତ୍ୟୁକାଳ ମଧ୍ୟରେ ଯାହା କିଛି ଅଛି ସେ ସବୁ ବିଷୟରେ ତୁମେ ଯାହା ପାଇଛ, ସେ ସମସ୍ତ ଆମକୁ କହିଯାଅ ।"

ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ :

"ହେ ଆରଫାବାସୀ ଭାଇମାନେ, ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମଧ୍ୟ ତୁମ ପ୍ରାଣରେ ସ୍ପନ୍ଦିତ ହେଉଥିବା କଥାଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟତୀତ ମୁଁ ତୁମ-ମାନଙ୍କୁ ଆଉ କ'ଣ କହି ପାରିବ ?"

—o—

—: ପ୍ରେମ :—

ତାପରେ ଅଲ୍‌ମିହା ପଚାରିଲେ, ଆମକୁ ପ୍ରେମ ବିଷୟରେ କିଛି କୁହନ୍ତୁ ।

ଏକଥା ଶୁଣି ସେ ଉପରକୁ ମୁଣ୍ଡଟେକିଲେ ଓ ଲୋକମାନଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଅନେଇଲେ । ସମବେତ ଜନତା ଉପରେ ନିସ୍ତବ୍ଧତାର ମନ୍ତ୍ରଜାଲ ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇଗଲା । ଗୁରୁଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠରେ ସେ ଆରମ୍ଭ କଲେ :

ଯେତେବେଳେ ପ୍ରେମ ତୁମକୁ ଇଙ୍ଗିତ ଦେଇ ଡାକେ, ସେତେବେଳେ ତୁମେ ତାର ଅନୁସରଣ କର ।

ପ୍ରେମର ପଥ ଅତି ବିକଟ, ଅତି ବିଷମ; ତଥାପି ଶୋଚନା କର ନାହିଁ । ଯଦି ପ୍ରେମ ଆପଣାର ଡେଣା ମେଲାଇ ତୁମକୁ ଘୋଡ଼ାଇ ରଖିବାକୁ ଚାହେଁ, ତେବେ ତୁମେ ତା'ପାଖରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରିଦିଅ ।

ତାର ଡେଣାତଳେ ଲୁଚି ରହିଥିବା ତରବାରି ତୁମକୁ ଆଘାତ ମଧ୍ୟ ତୁମେ ଶୋଚନା କରନାହିଁ । ସେ ତୁମ କାନରେ କଥା କହିଲା-ବେଳେ ତୁମେ ତାର କଥାକୁ ବିଶ୍ୱାସ କର ।

ଶୀତ ପବନର ଆଘାତ ଉଦ୍ୟାନର ସମ୍ପଦଗୁଡ଼ିକୁ ଛାରଖାର କରିଦେଲା ପରି ପ୍ରେମର ନିର୍ଘୋଷ ତୁମର ସ୍ୱପ୍ନାଶ୍ରୟକୁ ଚୁରମାର କରି ଦେଇ ପାରେ, ତଥାପି ଶୋଚନା କର ନାହିଁ ।

କାରଣ ପ୍ରେମ ଯେପରି ତୁମର ମୁଣ୍ଡରେ ମୁକୁଟ ପିନ୍ଧାଇବାକୁ ଆସିବ, ସେମିତି ତୁମକୁ ଶୂଳୀରେ ମଧ୍ୟ ଚଢ଼ାଇଦେବାକୁ ଆସିବ ।

ଯେପରି ସେ ତୁମରି ଆତ୍ମାରୂପ ବୃକ୍ଷକୁ ସତେଜ ଓ ବିକଶିତ କରି ରଖିବ, ସେହିପରି ସମୟ ପଡ଼ିଲେ ସେହି ବୃକ୍ଷର ଅନେକ ଅନାବଶ୍ୟକ ଶାଖାପ୍ରଶାଖାକୁ କାଟିକୁଟି ବି ପକାଇବ ।

ଯେମିତି ସେ ଶୀର୍ଷକୁ ଉଠି ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକରେ ପ୍ରକମ୍ପିତ ତୁମରି କୋମଳତମ ପତ୍ରପୁଞ୍ଜକୁ ଚୁମ୍ବନ କରିବ, ଠିକ୍ ସେମିତି ସମୟ ସମୟରେ ମାଟି ଭେଦି ତୁମରି ନିମ୍ନତମ ମୂଳଯାଏ ଚାଲିଯିବ ଏବଂ ମାଟି ଭିତରୁ ତୁମରି ସମସ୍ତ ଚେରକୁ ଦୋହଲାଇ ଦେବ ।

ଶସ୍ୟକେଣ୍ଡା ପରି ତୁମକୁ ସେ ଆପଣା ଭିତରେ ସମ୍ଭାଳି ରଖିବ ।

ତୁମକୁ ଉଲଗ୍ନ ଓ ଆବରଣହୀନ କରି ଦେବାଲାଗି ଶସ୍ୟ-କେଣ୍ଡାକୁ ପିଟିବା ପରି ସେ ତୁମକୁ ପିଟିବ ।

ତୁମ ଚଷୁରୁ ତୁମକୁ ବାଛି ଅଲଗା କରିଦେବା ଲାଗି ସେ ତୁମକୁ ପାଛୁଡ଼ି ଦେବ । ଚକିରେ ପେଷି ସେ ତୁମକୁ ଧଳା ଅଟାରେ ପରିଣତ କରିବ । ତୁମେ ପୁରାପୁରି ନରମ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ତୁମକୁ ଦଳୁଥିବ । ଶେଷରେ ଆପଣାର ପବିତ୍ର ଅଗ୍ନିରେ ସେ ତୁମକୁ ସେକିବାକୁ ନେଇଯିବ, ଯେପରିକି ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କ ପବିତ୍ର ଭୋଜି ସଭାରେ ତୁମେ ରୁଟି ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ପାରିବ ।

ତୁମକୁ ନେଇ ପ୍ରେମ ଏହି ସବୁ ଲୀଳା ସଂଘଟିତ କରାଇବ, ଯେପରିକି ତୁମେ ଆପଣାର ହୃଦୟ ଭିତରେ ନିଗୂଢ଼ ହୋଇ ରହିଥିବା ରହସ୍ୟର ପରିଚୟ ଲାଭ କରି ପାରିବ ଏବଂ ସେହି ପରିଚୟ ଫଳରେ ମହାଜୀବନର ହୃଦୟରେ ଏକ ଅଂଶ ରୂପେ ଅବସ୍ଥାନ କରି ପାରିବ ।

କିନ୍ତୁ ଯଦି ଭୟବିହ୍ୱଳ ହୋଇ ତୁମେ କେବଳ ପ୍ରେମର ଶାନ୍ତି ଓ ପ୍ରେମର ଉପଭୋଗ କାମନା କରୁଥିବ, ତେବେ ତୁମ ଲାଗି ସବୁଠୁ ଭଲ

ହେବ ଯେ ତୁମେ ନିଜର ନଗ୍ନତାକୁ ଘୋଡ଼ାଇପକାଅ ଏବଂ ସେ୍ୟ ପିଟା-ଯାଇ ଅମଳ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରେମର ଖଳାରୁ ବାହାରକୁ ଚାଲିଯାଅ ।

ଏପରି ଏକ ଋତୁହୀନ ସଂସାରକୁ ଚାଲିଯାଇ ଆତ୍ମଗୋପନ କରି ରହ ଯେଉଁଠାରେ ତୁମେ ହସିବ, ଅଥଚ ତୁମର ହସ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଯେଉଁଠାରେ କାନ୍ଦିବାର ଅବସର ମଧ୍ୟ ଆସିବ ଅଥଚ ତୁମର କ୍ରନ୍ଦନ ତୁମର ସମସ୍ତ ଅଶ୍ରୁକୁ ନିଗିଡ଼ି ଆଣି ପାରିବ ନାହିଁ

ପ୍ରେମ ନିଜ ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କିଛି ଦିଏ ନାହିଁ । ନିଜ ବ୍ୟତୀତ କାହାରି ଠାରୁ କିଛି ନିଏ ନାହିଁ । ପ୍ରେମ କାହାରି ଉପରେ ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ବସେ ନାହିଁ ବା ନିଜେ କାହାରି ଅଧିକାର ଭିତରେ ଧରାଦିଏ ନାହିଁ ।

କାରଣ ପ୍ରେମ ପ୍ରେମରେହିଁ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଥାଏ ।

ଯେତେବେଳେ ତୁମେ ପ୍ରେମ କରୁଛ, ସେତେବେଳେ "ଭଗବାନ ମୋର ହୃଦୟ ଭିତରେ ରହିଛନ୍ତି" ବୋଲି କଦାପି କହ ନାହିଁ ।, "ମୁଁ ଭଗବାନଙ୍କ ହୃଦୟ ଭିତରେ ରହିଛି",—କେବଳ ଏହି କଥାହିଁ କହ ।

ପ୍ରେମର ଗତି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିବାର ଦୁର୍ଜିତ ଭାବନା ତୁମ ମନରେ କଦାପି ସ୍ଥାନ ନ ପାଉ । ବରଂ ତୁମେ ଉପଯୁକ୍ତ ହେଲେ ପ୍ରେମ ତୁମର ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ପାରିବ ।

ଆପଣାକୁ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ବ୍ୟତୀତ ପ୍ରେମର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଅଭିଳାଷ ନାହିଁ ।

ଯଦି ତୁମେ ପ୍ରେମ କରିବ ଓ ତଥାପି କୌଣସିମତେ ବାସନା-ମୁକ୍ତ ହୋଇ ନ ପାରିବ, ତେବେ ତୁମର ବାସନାମାନ ଏହିପରି ହେବା ଦରକାର :—

"ମୁଁ ଦ୍ରବିତ ହୋଇଯିବି, ସ୍ରୋତମସ୍ତ ନିର୍ଝରିଣୀ ପରି ମୁଁ ରାତ୍ରିର ଅନ୍ତରକୁ ସୁମଧୁର ସଙ୍ଗୀତରେ ଭରଦେଇ ପାରିବି ।

"ଅତ୍ୟନ୍ତ କୋମଳ କୋମଳାତି-କୋମଳ ବେଦନା ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଅନୁଭବ କରି ପାରିବି ।

"ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ ହସି ହସି ମୁଁ ରକ୍ତଦାନ କରି ପାରିବି ।

"ଡେଣା ବିସ୍ତାର କରିଥିବା ଆପଣାର ହୃଦୟଟିକୁ ଧରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଭାତରେ ମୁଁ ଜାଗିଉଠିବି ଏବଂ ଆଉ ଏକ ପ୍ରେମମୟ ଦିବସ ପାଇଲି ବୋଲି ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଇପାରିବି ।

"ମଧ୍ୟାହ୍ନ ସମୟରେ ବିଶ୍ରାମ ନେଉଥିବା ବେଳେ ପ୍ରେମର ପରମ ଆନନ୍ଦରେ ଲୀନ ହୋଇ ରହିପାରିବି ।

"ଦିବାବସାନରେ କୃତଜ୍ଞତା-ପ୍ରସନ୍ନ ମନରେ ଘରକୁ ବାହୁଡ଼ି ଆସି ପାରିବି ।

"ଏବଂ ପୁଣି ରାତିରେ ଅନ୍ତରର ପ୍ରିୟତମଙ୍କ ଲାଗି ପ୍ରାର୍ଥନା କରି ପାରିବି ଓ ମୁଖରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରଶଂସା ଗାନ କରୁ କରୁ ନିଦ୍ରାମଗ୍ନ ହୋଇ ଯାଇପାରିବି ।"

—o—

—: ବିବାହ :—

ଅଲମିତ୍ରା ପୁଣି ପଚାରିଲେ, "ହେ ମହାତ୍ମନ୍, ବିବାହ ବିଷୟରେ ଆପଣ କ'ଣ କହୁଛନ୍ତି ?"

ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ :

ତୁମେ ଦୁହେଁ,—ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପୁରୁଷ—ଏକତ୍ର ଜନ୍ମଲାଭ କରିଛ ଏବଂ ଚିରନ୍ତନ କାଳ ଲାଗି ଏକତ୍ର ହିଁ ରହିବ ।

ଯେତେବେଳେ ମୃତ୍ୟୁର ଶ୍ୱେତପକ୍ଷମାନ ତୁମର ଜୀବନକଣିକାକୁ ଆସି ଉଡ଼ାଇ ନେଇଯିବେ, ସେତେବେଳେ ମଧ୍ୟ ତୁମେ ଏକତ୍ର ରହିବ । ହଁ, ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କର ପ୍ରଶାନ୍ତ ସ୍ମୃତିରେ ମଧ୍ୟ ତୁମେ ଏକତ୍ର ରହିବ ।

ତଥାପି ଏହି ଅନନ୍ୟତାରେ କିଛି ବ୍ୟବଧାନ ମଧ୍ୟ ରଖିବାକୁ ଦିଅ ଏବଂ ତୁମ ଦୁହିଁଙ୍କ ଭିତରେ ସ୍ୱର୍ଗର ସମୀରଣକୁ ନୃତ୍ୟ କରିବାକୁ ଦିଅ ।

ତୁମେ ଦୁହେଁ ପରସ୍ପରକୁ ଭଲ ପାଇବ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରେମକୁ ଏକ ବନ୍ଧନ କରି ପକାଇବ ନାହିଁ ।

ତୁମ ଦୁହିଁଙ୍କ ଆତ୍ମାର ଦୁଇ ଉପକୂଳ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରେମ ଗୋଟିଏ ସାଗର ପରି ଦୋଳାୟିତ ହେଉଥିବ ।

ତୁମେ ପରସ୍ପର ପରସ୍ପରର ପାତ୍ରକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଦିଅ, କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ପାତ୍ରରୁ ପାନ କରିବାର ଲାଳସା ରଖ ନାହିଁ ।

ଆପଣା ଆପଣା ଭୋଜନରୁ ପରସ୍ପରଙ୍କୁ ଭାଗ ଦିଅ, କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ରୁଟିକୁ ଦୁହେଁ ଖାଅ ନାହିଁ ।

ଏକତ୍ର ଗୀତ ଗାଅ, ଏକତ୍ର ନୃତ୍ୟ କର, ହର୍ଷୋନ୍ମତ୍ତ ହୁଅ, ତଥାପି ପରସ୍ପରକୁ ଆପଣାର ଏକାନ୍ତରେ ରହିବାକୁ ଦିଅ । ଠିକ୍ ଯେପରି ବୀଣାର ଦୁଇଟି ତାର ଗୋଟିଏ ରାଗିଣୀରେ ବାଜି ଉଠୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପରସ୍ପର ଠାରୁ ଅଲଗା ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି ।

ଆପଣାର ହୃଦୟକୁ ଅର୍ପଣ କରିଦିଅ, କିନ୍ତୁ ଜଣେ ଅନ୍ୟର ସଂରକ୍ଷଣ ଭିତରେ ରହ ନାହିଁ ।

କାରଣ କେବଳ ମହାଜୀବନର ହାତରେ ତୁମ ଦୁହିଁଙ୍କର ଜୀବନ ସଂରକ୍ଷିତ ହୋଇ ରହିପାରିବ ।

ଜୀବନର ଆନନ୍ଦ ଓ ନିରାନନ୍ଦରେ ତୁମେ କାନ୍ଧକୁ କାନ୍ଧମିଳାଇ ଠିଆହୁଅ, ତଥାପି ପରସ୍ପର ସହିତ ଏକାବେଳେକେ ମିଳିଯାଅ ନାହିଁ ।

କାରଣ ମନ୍ଦିରର ଦୁଇଟି ସ୍ତମ୍ଭ ପରସ୍ପର ସହଯୋଗରେ ମନ୍ଦିର ଭାର ସହିଥାଆନ୍ତି କିନ୍ତୁ ପରସ୍ପର ଠାରୁ ଦୂରରେ ରହିଥାଆନ୍ତି ।

ଅବା ଯେପରି ଓକ୍ (Oak) ଓ ସାଇପ୍ରେସ୍ (Cypress) ବୃକ୍ଷ ଏକସ୍ଥାନରେ ଏକାଜଳବାୟୁରେ ବଢ଼ିଲେ ସୁଦ୍ଧା ପରସ୍ପରର ଛାଇ-ତଳେ ଉଠିଧରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।

—※—

—: ସନ୍ତାନ :—

ସେଠି ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ପିଲାଟିଏ କାଖେଇ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ, ସେ ପଚାରିଲେ : ଆମକୁ ଆମର ସନ୍ତାନ ବିଷୟରେ କିଛି କୁହନ୍ତୁ ।

ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ :—

ତୁମର ସନ୍ତାନ ତୁମର ଆପଣାର ସନ୍ତାନ ନୁହନ୍ତି ।

ସେମାନେ ଜୀବନର,—ଜନ୍ମନେବାର ଲାଳସାର—ସନ୍ତାନ ।

ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ସେମାନେ ସଂସାରକୁ ଆସନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କ ଠାରୁ ସେମାନଙ୍କର ଉଦ୍‌ଭବ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ସଂସାରରେ ସେମାନେ ତୁମରି ସହିତ ଅଛନ୍ତି, ତଥାପି ସେମାନେ ତୁମର ନୁହନ୍ତି ।

ସେମାନଙ୍କୁ ତୁମେ ଯେତେ ଇଚ୍ଛା ସେତେ ଆପଣାର ପ୍ରେମ ଦାନ କରିପାର, କିନ୍ତୁ ଆପଣାର ବିଚାରଧାରାକୁ କଦାପି ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଲଦି ଦିଅ ନାହିଁ । କାରଣ ସେମାନଙ୍କର ନିଜସ୍ବ ବିଚାରଧାରା ରହିଛି । ସେମାନଙ୍କ ଶରୀରକୁ ତୁମ୍ଭେମାନେ ଆପଣା ଗୃହରେ ଆଶ୍ରୟ ଦେଇପାର, କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର ଆତ୍ମାକୁ ମୁକ୍ତ ଛାଡିଦିଅ ।

କାରଣ ଆଗାମୀ ଅନାଗତର ଭବନରେ ସେମାନଙ୍କର ଆତ୍ମା ବିଚରଣ କରୁଛି, ତୁମେ ସେ ଭବନ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରିପାରିବ ନାହିଁ, ତୁମର ସ୍ୱପ୍ନ ମଧ୍ୟ ସେତେଦୂର ଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ତୁମେ ସେହିମାନଙ୍କ ଭଳି ହେବାର ଚେଷ୍ଟା ହୁଏତ କରିପାର, କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କୁ ତୁମପରି ଗଢିବାର ଲାଳସା ରଖ ନାହିଁ ।

କାରଣ ସୃଷ୍ଟି କଦାପି ପଛକୁ ଫେରିବ ନାହିଁ । ତା'ର ପାଦ ପଛକୁ ହଟିପାରିବ ନାହିଁ ବା ଗତକାଲି ସହିତ ସେ ଅଟକି ରହିଯିବ ନାହିଁ ।

ତୁମେ ଧନୁ, ତୁମର ସନ୍ତାନମାନେ ସେହି ଧନୁରୁ ନିକ୍ଷିପ୍ତ ହେଉଥିବା ଜୀବନ୍ତ ବାଣ ।

ଅନନ୍ତ ପଥରେ ଗତି କଲାବେଳେ ଧନୁର୍ଦ୍ଧର ତାହାର ଗତି-ପଥକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ରହିଥାଏ । ତାର ତୀରସବୁ ଯେପରି ଦ୍ରୁତଗତିରେ ଅନେକ ଦୂର ଯାଇପାରିବ, ସେଥିଲାଗି ସେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଆପଣା ଶକ୍ତିରେ ଟଙ୍କାର ଧରିଥାଏ ।

ଧନୁର୍ଦ୍ଧରର ହାତର ଏହି ଟଙ୍କାର ତୁମକୁ କେବଳ ଆନନ୍ଦ ଦେଉଥାଉ ।

କାରଣ ଦୂରଦୂରାନ୍ତ ନିକ୍ଷିପ୍ତ ହୋଇ ଉଡ଼ି ଚାଲିଯାଉଥିବା ବାଣକୁ ସେ ଯେପରି ଭଲପାଏ, ତା'ର ହାତରେ ସ୍ଥିର ହୋଇ ରହିଥିବା ଧନୁକୁ ମଧ୍ୟ ସେ ସେହିପରି ଭଲପାଏ ।

—: ଦାନ :—

ତା'ପରେ ଜଣେ ସମ୍ପତ୍ତିବାନ ବ୍ୟକ୍ତି ପଚାରିଲେ :—

ଆମକୁ ଦାନ ବିଷୟରେ କିଛି କୁହନ୍ତୁ ।

ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ :

ଯେତେବେଳେ ତୁମେ ନିଜ ସମ୍ପତ୍ତିରୁ କିଛି ଦିଅ, ତୁମର କାମକୁ ନିଶ୍ଚୟ ଦାନ ବୋଲି କୁହାଯିବ, କିନ୍ତୁ ତାହା ନ ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସମାନ ।

କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ତୁମେ ନିଜର ଓ ନିଜ ଲାଳସାର ବଳିଦାନ କର, ସେତିକିବେଳେହିଁ ତୁମେ ଯଥାର୍ଥରେ ଦିଅ ।

କାରଣ, ତୁମର ସମ୍ପତ୍ତି ପୁଣି କ'ଣ ? କାଲି ହୁଏତ ତୁମର ଅଭାବ ପଡ଼ିବ, ଏଇ ଭୟରେ ଜମା କରି ରଖିଥିବା ଓ ଜଗିକରି ରଖିଥିବା କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ସାମଗ୍ରୀହିଁ ତୁମର ସମ୍ପତ୍ତି ।

ଆଉ କାଲି ? ଯେଉଁ ଅତି ସିଆଣିଆ କୁକୁର ସମତଳ ବାଲି ଭୂଇଁରେ ଏଠି ସେଠି ହାଡ଼ ଖଣ୍ଡମାନ ଲୁଚାଇ ପୋତି ଦେଇ ତୀର୍ଥକୁ ଯାଉଥିବା ଯାତ୍ରୀ ଦଳର ଅନୁଗମନ କରୁଥାଏ, କାଲି ତାକୁ କ'ଣ ମିଳିବ ?

ଅଭାବର ଆଶଙ୍କା—ଏହାର ପୁଣି ଅର୍ଥ କଣ ?

ଆଶଙ୍କାହିଁ ହେଉଛି ଅଭାବ ।

ତୁମ ଘରେ ଜଳଭଣ୍ଡାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ରହିଛି, ଏଣେ ତୁମେ ପିପାସାର ଜ୍ୱାଳାରେ ଆତୁର ହୋଇ ବସିଛ । ତୁମର ଏ ପିପାସା, ଏ ଆତୁରତା କେବେ ମେଣ୍ଟି ପାରିବ କି ?

ଅନେକ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ଆପଣାର ଅକଳନ୍ତି ସମ୍ପତ୍ତିରୁ କିଛି ଅଂଶ କାଟି ଦାନ କରନ୍ତି । ଖ୍ୟାତି ପାଇବାର ବାସନା ରଖି ସେମାନେ ଦାନ କରନ୍ତି ଏବଂ ଏହି ଗୁପ୍ତ ବାସନା ସେମାନେ ଦାନକୁ କଳୁଷିତ କରିପକାଏ ।

ଆହୁରି କେତେକ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଅତି କମ୍ ସମ୍ପତ୍ତି ଅଛି, ଅଥଚ ଦେଲାବେଳେ ସେମାନେ ସର୍ବସ୍ୱ ଦାନ କରିଦିଅନ୍ତି ।

ଏହି ଲୋକମାନେହିଁ ଜୀବନ ଉପରେ ଆସ୍ଥା ରଖିଛନ୍ତି । ଜୀବନର ଉଦାରତା ଉପରେ ଏମାନଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ଅଛି । ଏମାନଙ୍କ ପାଣ୍ଠି କେବେହେଲେ ଖାଲି ହୁଏ-ନାହିଁ ।

କେତେକ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ଆନନ୍ଦରେ ଦିଅନ୍ତି । ଏହି ଆନନ୍ଦହିଁ ସେମାନଙ୍କର ପୁରସ୍କାର । ଆହୁରି କେତେକ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁ-ମାନେ ଦାନ କରି ପରେ ଦୁଃଖ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି । ସେହି ଦୁଃଖହିଁ ସେମାନଙ୍କର ଶାସ୍ତି ।

କେତେକ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ଦାନ କରି ଦୁଃଖିତ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ ବା କୌଣସି ପ୍ରକାର ଆନନ୍ଦର ଅଭିଳାଷ ମଧ୍ୟ ରଖନ୍ତି ନାହିଁ । ଦାନ କଲେ ପୁଣ୍ୟ ହୁଏ, ଏଭଳି କୌଣସି ଭାବନା ସେମାନଙ୍କର ନ ଥାଏ ।

ସେମାନେ ଏହିପରି ଦିଅନ୍ତି, ଯେପରିକି ପର୍ବତ ଉପରର ଫୁଲଗଛ ଦଶଦିଗକୁ ଆପଣାର ସୁଗନ୍ଧ ପ୍ରସାରଣ କରିଦିଏ ।

ଏହିପରି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଦାନ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ପରମେଶ୍ୱର କଥା କହନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଆଖି ପଛେ ପଛେ ରହି ଭଗବାନ ପୃଥିବୀ ଉପରେ ସସ୍ମିତ ଦୃଷ୍ଟି ନିକ୍ଷେପ କରୁଥାନ୍ତି ।

କେହି ତୁମକୁ କିଛି ମାଗୁଛି, ତୁମେ ତାଙ୍କୁ କିଛି ଦାନ କଲ । ଏହା ବେଶ୍ ଭଲକଥା, କିନ୍ତୁ ଅପର ଜଣକର ଆବଶ୍ୟକତା ନିଜେ ଅନୁଭବ କରି ଅଯାଚିତ ଭାବରେ ଦାନ କରିବା ଆହୁରି ଭଲ ।

ମୁକ୍ତହସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ଦାନ ଦେବାଠାରୁ ଅଭାବଗ୍ରସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଅନ୍ୱେଷଣ କରି ବୁଲିବାରେ ଅଧିକ ଆନନ୍ଦ ପାଏ ।

ଏପରି କୌଣସି ଦ୍ରବ୍ୟ ତୁମ ପାଖରେ ଅଛି, ଯାହାକି ତୁମେ ନିଜ ପାଖରେ ସାଇତି ରଖି ପାରିବ ?

ଯାହା ଆଜି ତୁମ ପାଖରେ ଅଛି, ସେ ସବୁ ଦିନେ ନା ଦିନେ ସମର୍ପଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ସେଥିପାଇଁ ଆଜି ତୁମେ ସବୁ ଦେଇଦିଅ । ଯେପରିକି ଦାନ ଦେବାର ଗୌରବ ତୁମର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ନୁହେଁ, ତୁମକୁହିଁ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଉ ।

ଅନେକ ସମୟରେ ତୁମେ କହୁଛ ମୁଁ ଦାନ ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି, କିନ୍ତୁ ଦାନ ନେଲାବାଲା ମୋ ଦାନର ଯୋଗ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ ।

ତୁମ ବଗିଚାର ଫଳଗଛ ଗୁଡ଼ିକ ତ ଏପରି କହନ୍ତି ନାହିଁ । ତୁମର ଗୋଚର ଭୂମିରେ ଚରୁଥିବା ପଶୁମାନେ ବି କେବେ ଏପରି କଥା କହନ୍ତି ନାହିଁ ।

ସେମାନେ ଦେଉଛନ୍ତି, ଯେପରିକି ସେମାନେ ବଞ୍ଚି ରହିବେ । କାରଣ ସାଇତି ରଖିବାହିଁ ମୃତ୍ୟୁ ।

ଯିଏ ଆପଣାର ଦିବସ ଓ ରାତ୍ରୀ ଗୁଡ଼ିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ଅଧିକାରୀ ହୋଇଛି, ତୁମ ଠାରୁ ସର୍ବସ୍ୱ ପାଇବାର ଅଧିକାର ମଧ୍ୟ ତାର ଅଛି, ଏହା ନିଶ୍ଚିତ କଥା ।

ଯେ ଜୀବନ-ସାଗରରୁ ଆପଣାର ପିପାସା ମେଣ୍ଟାଇବାର ଅଧିକାର ପାଇଛି, ତୁମର କ୍ଷୁଦ୍ର ଝରଣାଟିରୁ ମଧ୍ୟ ଆପଣା ପାତ୍ରଟି ଭରି ନେବାର ଅଧିକାର ତାର ଅଛି ।

ଯିଏ ଦାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ସାହସ, ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଉଦାରତା ଧରି ଅପେକ୍ଷା କରିଛି, ତା ଠାରୁ ବଳି ବଡ଼ ମରୁଭୂମି ଆଉ କ'ଣ ହୋଇ ପାରେ ?

ଲୋକ ତୁମ ପାଖରେ ଛାତି ଖୋଲିଦେବେ, ଆପଣାର ସବୁ ଗର୍ବ ଓ ଅଭିମାନ ତୁମ ପାଖରେ ବିସର୍ଜନ କରିଦେବେ, ତୁମେ ସେମାନଙ୍କ ଯୋଗ୍ୟତାକୁ ନଗ୍ନ ଭାବରେ ଏବଂ ଆତ୍ମଗୌରବକୁ ନିର୍ଲଜ୍ଜ ଭାବରେ ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖି ପାରିବ, ଏପରି ଦାବୀ କରିବାକୁ ତୁମେ କିଏ ?

ତୁମ ନିଜ ଭିତରେ ଦାନ କରିବାର ଯୋଗ୍ୟତା ଅଛି ତ ?

ଦାନ ଲାଗି ତୁମେ ଜଣେ ଯୋଗ୍ୟ ନିମିତ୍ତ ହୋଇ ପାରିବ ତ ? ଆଗ ନିଜ ଭିତରେ ଏଇକଥା ନିରୀକ୍ଷଣ କରିଦେଖ ।

କାରଣ ବସ୍ତୁତଃ ଜୀବନହିଁ ଜୀବନକୁ ଦିଏ । ଆଉ ତୁମେ, ଯିଏ କି ନିଜେ ନିଜକୁ ଜଣେ ଦାତା ବୋଲି ଭାବି ନେଇଛ, ତୁମେ ତ କେବଳ ନିମିତ୍ତମାତ୍ର ।

ଆଉ ତୁମେ ଯେତେ ଯିଏ ଦାନ ନେବାକୁ ଆସିଛ— ତୁମ୍ଭେମାନେ ତ ସମସ୍ତେ ନେବା ଲୋକ । ତୁମେ ଦାନ କଲା ଲୋକଙ୍କ

ଏତେ ବେଶୀ ପ୍ରଶସ୍ତିଗାନ କର ନାହିଁ, ଯାହାକି ତୁମର ଛଅ ତାମାର କାନରେ ଗୋଟାଏ ସୁଆଳୀ ହୋଇ ପଡ଼ିରହିବ ।

ତାଙ୍କର ମାନ ଓ ମହତ୍ତ୍ୱ ସହିତ ତୁମେ ମଧ୍ୟ ମହତ୍ ଓ ଉନ୍ନତ ହୋଇପାର, ଯେପରିକି ବାନର ଡେଣା ଉପରେ ତାଙ୍କ ସହିତ ତୁମେ ମଧ୍ୟ ଉପରକୁ ଉଠିଯିବ ।

କାରଣ ତାଙ୍କର ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରଶଂସା କରିବା ଅର୍ଥ ତାର ଦାନରେ ସନ୍ଦେହ ପ୍ରକାଶ କରିବା । ତାହାର ଦାନ ପୃଥିବୀକୁ ଉଦାରମାତା ଓ ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କୁ ମହାନ୍ ପିତା ବୋଲି ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରିଛି ।

—o—

—: ଖାଦ୍ୟପେୟ :—

ତାପରେ ସରାଇଖାନାର ଜଣେ ବୁଢା ମାଲିକ ପଚାରିଲା :

ଆମକୁ ଖାଇବା ଆଉ ପିଇବା ବିଷୟରେ କୁହନ୍ତୁ ।

ଏବଂ ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ :—

କେବଳ ମାଟିର ଗନ୍ଧ ସୁଂଘି ଯଦି ତୁମେ ଜୀବନ ଧାରଣ କରି ପାରନ୍ତ, ବନମଲ୍ଲି ଲତାପରି ଯଦି ତୁମେ କେବଳ ଆଲୋକ ଗ୍ରହଣ କରି ବଞ୍ଚି ରହିପାରନ୍ତ !

କିନ୍ତୁ ଯେହେତୁ ଖାଇବା ଲାଗି ତୁମକୁ ପ୍ରାଣନାଶ କରିବାକୁ ହିଁ ହେବ, ନବଜାତ ଶାବକକୁ ମାତୃଦୁଗ୍ଧରୁ ବଞ୍ଚିତ କରାଇ ତୁମକୁ ନିଜର ତୃଷା ନିବାରଣ କରିବାକୁ ହିଁ ହେବ । ତେବେ ତୁମେ ପ୍ରଭୁଙ୍କର ପୂଜା ପରି ଏହି କାର୍ଯ୍ୟର ସମ୍ପାଦନ କର ।

ତୁମର ଭୋଜନ ଗୃହ ଏପରି ଗୋଟିଏ ବଳିପୀଠରେ ପରିଣତ ହେଉ ଯେଉଁଠି ଅରଣ୍ୟ ଓ ଶସ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରର ପବିତ୍ର ନିଷ୍ପାପ ଜୀବ ମଣିଷ ଭିତରର ପବିତ୍ରତର ଓ ଅଧିକ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ସାମଗ୍ରୀର ସମୃଦ୍ଧି ଲାଗି ବଳିପଡ଼ନ୍ତୁ ।

କୌଣସି ପଶୁକୁ ହତ୍ୟା କଲାବେଳେ ହୃଦୟ ଭିତରେ ତାକୁ ତୁମେ ଏହି କଥା କୁହ, "ଯେଉଁ ଶକ୍ତି ତୋତେ ହତ୍ୟା କରୁଛି, ତାହାରି ଦ୍ୱାରା ମୋର ମଧ୍ୟ ହତ୍ୟା ହେଉଛି । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଦିନେ ନା ଦିନେ ଆଉ କାହାରି ଭକ୍ଷରେ ପରିଣତ ହେବି" ।

"କାରଣ ଯେଉଁ ଆଇନ ବଳରେ ତୁ ଆଜି ମୋ ହାତରେ ପଡ଼ିଲୁ, ସେହି ଆଇନ ଦିନେ ମୋତେ ନେଇ ଆହୁରି ଅଧିକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଜଣକର ହାତରେ ସମର୍ପଣ କରିଦେବ" ।

"ତୋର ରକ୍ତ ଓ ମୋର ରକ୍ତ ବିଶ୍ୱବୃକ୍ଷର ପୋଷଣ କରୁଥିବା ରସ ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କିଛି ନୁହେଁ"।

ପୁଣି ଯେତେବେଳେ ତୁମେ କୌଣସି ଫଳକୁ ଦାନ୍ତରେ ଚୋବାଇ ଖାଉଛ, ହୃଦୟ ଭିତରେ ତାକୁ ତୁମେ ଏହି କଥା କୁହ :—

"ତୋର ମଞ୍ଜି ସବୁ ମୋ ଭିତରେ ବଞ୍ଚି ରହିବ।

"ଏବଂ ତୋର ଭାବୀ କୁସୁମକଳିମାନ ମୋର ହୃଦୟରେ ପ୍ରସ୍ଫୁଟିତ ହୋଇ ଉଠିବେ।

"ତୋର ସୁଗନ୍ଧ ମୋର ନିଶ୍ୱାସ ହୋଇ ବହିବ।

"ଆମେ ଦୁହେଁଯାକ ଏକତ୍ର ମିଳି ସବୁ ଋତୁର ଆନନ୍ଦରେ ଉଲ୍ଲସିତ ହେଉଥିବା"।

ଶରତକାଳରେ ଯେତେବେଳେ ମଦ୍ୟନିଷ୍କାଶନ ଲାଗି ତୁମେ ଦ୍ରାକ୍ଷା-ଉଦ୍ୟାନରୁ ଦ୍ରାକ୍ଷା ସଂଗ୍ରହ କରି ଆଣୁଛ, ସେତିକିବେଳେ ଆପଣା ହୃଦୟ ଭିତରେ ଏହି କଥା କହ—

"ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଦ୍ରାକ୍ଷାର ଏକ ଉଦ୍ୟାନ, ଫଳେ ମୋ'ର ଫଳ ମଧ୍ୟ ମଦ୍ୟ ନିଷ୍କାଶନ ଲାଗି ସଂଗୃହୀତ ହୋଇଯିବ।

"ଏବଂ ସଦ୍ୟ ନିଷ୍କାଶିତ ମଦ୍ୟ ପରି ମୋତେ ମଧ୍ୟ ଅବିନାଶୀ ପାତ୍ରରେ ବନ୍ଦ କରି ରଖାଯିବ।

"ଏବଂ ଶୀତଋତୁରେ ଯେତେବେଳେ ତୁମେ ମଦ୍ୟ ବାହାର କରିବ, ସେତେବେଳେ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ମଦିରା ପାତ୍ର ଲାଗି ତୁମ ହୃଦୟରେ ସଂଗୀତ ସ୍ଫୁରିତ ହୋଇଉଠୁ।"

"ଏବଂ ସେହି ସଂଗୀତ ମଧ୍ୟରେ ଶରତକାଳର ଫସଲକଟା, ଦ୍ରାକ୍ଷା ଉଦ୍ୟାନ ଓ ସୁରା ନିଷ୍କାସନ-ଯନ୍ତ୍ରର ସ୍ମୃତି ଝଂକୃତ ହୋଇଉଠୁ।

—*—

—: ଶ୍ରମ :—

ସେତିକିବେଳେ ଜଣେ କୃଷକ ପଚାରିଲା, ଆମକୁ ଶ୍ରମ ବିଷୟରେ କିଛି କୁହନ୍ତୁ ।

ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ

ଶ୍ରମ କର, ଯେପରିକି ତୁମେ ଜଗତ ଓ ଜଗଦାତ୍ମାଙ୍କ ଗତି ସହିତ ତାଳ ମିଳାଇ ଚାଲିପାରିବ ।

କାରଣ ଅଳସୁଆ ହୋଇ ବସି ରହିବା ଅର୍ଥ ଋତୁମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଅଜ୍ଞାତ ହୋଇ ରହିବା, ସଗର୍ବ-ସମର୍ପଣ ସହିତ ସଗୌରବେ ଚାଲିଥିବା ଶୋଭାଯାତ୍ରାରୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇ ରହିବା ।

ଶ୍ରମ କରୁଥିଲା ବେଳେ ତୁମେ ସେହି ମୁରଲୀ ହୋଇଯାଅ ଯାହାର ହୃଦୟ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ସମୟର ଫୁସ୍‌ଫୁସ୍ କଥା ସଙ୍ଗୀତରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଏ ।

ସମସ୍ତ ଜଗତ ଏକତ୍ର ମିଳି ଏକସ୍ୱରରେ ସଙ୍ଗୀତ ଗାଉଥିଲାବେଳେ ତୁମ ଭିତରୁ କିଏ ମୂକ ଓ କୌଣସି ପ୍ରକାର ସ୍ୱର ଉତ୍ପନ୍ନ କରିବାକୁ ଅସମର୍ଥ ବାଉଁଶଖଣ୍ଡେ ହୋଇ ପଡ଼ି ରହିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିବ ?

ଶ୍ରମ ହେଉଛି ଏକ ଅଭିଶାପ, ଯିଏ ଶ୍ରମ କରେ ସେ ହେଉଛି ହତଭାଗ୍ୟ, ଏହିପରି କଥା ତୁମେ ସବୁବେଳେ ଶୁଣି ଆସିଛ ।

କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତୁମକୁ କହିରଖୁଛି ଯେ ଶ୍ରମ କରିବା ସମୟରେ ତୁମେ ପୃଥିବୀର ଅନେକ ଦିନର ଏକ ସ୍ୱପ୍ନକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଦିଅ, ଆପଣାର

ପ୍ରଥମ-ସଞ୍ଚାର-କ୍ଷଣଠାରୁ ସେଉଁ ସ୍ୱପ୍ନକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ତୁମ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଶ୍ରମ କରି ଯାଉଥିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତୁମେ ଜୀବନକୁ ଭଲ ପାଇ ପାଇ ଚାଲିଛ ।

'ଶ୍ରମକରିଆରେ ଆମେ ଜୀବନକୁ ଭଲପାଇବା'— ଜୀବନର ନିଗୂଢ଼ତମ ସତ୍ତାର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ପରିଚୟ ପାଇବା ଲାଗି ଏହାହିଁ ଉପାୟ । କିନ୍ତୁ ଯଦି ବେଦନାର ଆବେଗରେ ତୁମେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣକୁ ଏକ ଯାତନା ଓ ଶରୀରକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିବାକୁ ତୁମ କପାଳରେ ଲେଖା ହୋଇଥିବା ଏକ ଅଭିଶାପ ବୋଲି ମନେ କରୁଥାଅ, ତାହା ହେଲେ ମୁଁ କହିବି କେବଳ ଶ୍ରମ ଝାଳହିଁ ତୁମ କପାଳରେ ଲେଖା ହୋଇଥିବା ଅକ୍ଷରକୁ ଧୋଇ ନେଇ ପାରିବ ।

ଜୀବନ ଅନ୍ଧକାରମୟ, — ଏକଥା ମଧ୍ୟ ଅନେକେ ତୁମକୁ କହିଛନ୍ତି । ଜୀବନରେ ଯାହାର କ୍ଲାନ୍ତି ଆସିଗଲାଣି, ସେହିପରି ମଣିଷ ଏକଥା କହନ୍ତି । ଆପେ କ୍ଲାନ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିବାବେଳେ, ତୁମେ ମଧ୍ୟ ସେହି କ୍ଲାନ୍ତ ମଣିଷଙ୍କ କଥାର ପ୍ରତିଧ୍ୱନି କର ।

ଜୀବନ ଅନ୍ଧକାରମୟ, ଏକଥା ମୁଁ ମଧ୍ୟ କହୁଛି । କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ଭିତରେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ପ୍ରେରଣା ନ ଥାଏ, କେବଳ ସେତିକିବେଳେ ଜୀବନ ଅନ୍ଧକାରମୟ ।

ଜ୍ଞାନ ନ ଥିଲେ ସବୁ ପ୍ରେରଣା ଅନ୍ଧ ହୋଇଯାଏ ।

ପୁଣି କର୍ମ ନ ଥିଲେ ସବୁ ଜ୍ଞାନ ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଯାଏ ।

ପ୍ରେମ ନ ଥିଲେ ସବୁ କର୍ମ ଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ପଡ଼ିରହେ ।

ଯେତେବେଳେ ତୁମେ ପ୍ରେମର ସହିତ କର୍ମ କରୁଛ, ସେତେବେଳେ ତୁମେ ଆପଣାକୁ ଆପଣା ସହିତ, ପରସ୍ପର ସହିତ ତଥା ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ସହିତ ସଂଯୋଗ-ସୂତ୍ରରେ ବାନ୍ଧି ଦେଉଛ ।

ପ୍ରେମପୂର୍ବକ ଶ୍ରମ କରିବାର ସଂଜ୍ଞା କ'ଣ ?

ଏହାର ସଂଜ୍ଞା ହେଉଛି,—ହୃଦୟର ତନ୍ତୁରେ ଏକ ବସ୍ତ୍ର ବୁଣି ରଖିବା । ସତେ ଅବା ତୁମ ପ୍ରେମାସ୍ପଦଙ୍କର ପରିଧାନ ପାଇଁ ତୁମେ ସେହି ବସନଟି ବୁଣୁଛ ବା ଅତି ଯତ୍ନ ସହକାରେ ବୀଜ ବୁଣି ପୁଲକିତ ଅନ୍ତରରେ ଫସଲ କାଟିବାକୁ ଯାଉଛ; ସତେଅବା ତୁମ ପ୍ରେମାସ୍ପଦ ତୁମର ଉପାର୍ଜିତ ଶସ୍ୟକୁ ଭୋଜନ କରିବାକୁ ଆସିବେ !

ବା ତୁମେ ରଚନା କରୁଥିବା ସକଳବସ୍ତୁକୁ ଆପଣ ପ୍ରାଣର ଶ୍ୱାସ ଦେଇ ସଜୀବ କରିଦେବା ଓ ଅନୁଭବ କରିବା ଯେ ତୁମର ସବୁ ସ୍ୱର୍ଗବାସୀ ପୂର୍ବପୁରୁଷ ତୁମର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ଠିଆ ହୋଇ ତୁମକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରୁଛନ୍ତି ।

ଅନେକ ଥର ମୁଁ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଏପରି କହିବାର ଶୁଣିଛି—(ସତେ ଯେମିତି ତୁମେ ନିଦ ବାଉଳାରେ ପ୍ରଳାପ କରୁଛ) "ଯେଉଁ ଲୋକ ମର୍ମର ପଥର ଉପରେ ନିହାଣ ମାରି ମୂର୍ତ୍ତି ତିଆରି କରୁଛି, ପଥର ଉପରେ ନିଜ ଆତ୍ମାକୁ ଯିଏ ଆକୃତି ଦେଇପାରୁଛି, କେବଳ ମାଟି ଚଷୁଥିବା କୃଷକ ଠାରୁ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଟେ । "ଆଉ ଯେଉଁ ଶିଳ୍ପୀ ପଟ ଉପରେ ମନୁଷ୍ୟର ରୂପରେଖା ଦେବାକୁ ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁର ରଙ୍ଗକୁ ଆକାଶରୁ ଉତାରି ନେଇଆସେ, ଆମ ଗୋଡ ଲାଗି ଯୋତା ତିଆରି କରୁଥିବା ମୋଚି ଠାରୁ ତାର ସ୍ଥାନ ଯଥେଷ୍ଟ ଉଚ୍ଚରେ ।"

ଆଉ ମୁଁ,—ସ୍ୱପ୍ନ ବାଉଳା ହୋଇ ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ସମୟର ଜାଗ୍ରତ ଅବସ୍ଥାରେ ତୁମକୁ ମୁଁ କହୁଛି ଯେ ସମୀରଣ ବିଶାଳ ଓକ୍ ବୃକ୍ଷ (Oak) ସହିତ ଯେପରି ମଧୁର ଆଳାପ କରେ, ଅତି ଛୋଟ ଛୋଟ ଅକିଞ୍ଚନ ଦୁବଘାସ ସହିତ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେହିପରି ମଧୁରାଳାପ କରେ ।

ଆଜି ଯିଏ ଆପଣା ପ୍ରେମର ମିଷ୍ଟତା ଦ୍ୱାରା ସମୀରଣରେ କଥାକୁ ସଙ୍ଗୀତ ରାଗିଣୀରେ ପରବର୍ତ୍ତିତ କରଦଏ, କେବଳ ସେହି ଯଥାର୍ଥରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଟେ ।

ପ୍ରେମର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରବା ହେଉଛି ଶ୍ରମ ।

ଯଦି ତୁମେ ପ୍ରେମ ସହିତ ଶ୍ରମ କରବାକୁ ଅସମର୍ଥ, ଯଦି କେବଳ ଅରୁଚି ଦ୍ୱାରା ତୁମେ ଶ୍ରମ କରୁଛ, ତାହାହେଲେ ତୁମେ କରୁଥିବା ଶ୍ରମକୁ ବରଂ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ଚାଲିଯାଅ, ଯାଇ କୌଣସି ମନ୍ଦିରର ଦ୍ୱାର ମୁହଁରେ ବସି ଆନନ୍ଦରେ ଶ୍ରମ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ହାତ ପସାରି ଭିକ ମାଗି ଖାଅ ।

କାରଣ ଯତ୍ନହୀନତା ଦେଖାଇ ତୁମେ ଆଜି ଯେଉଁ ରୁଟି ତିଆରି କରୁଛ, ତୁମର ଯତ୍ନହୀନତା ଦ୍ୱାରା ସେ ରୁଟି ପିତା ହୋଇଯାଉଛି, ସେହି ରୁଟିରେ ମଣିଷର ଭୋକ କେବଳ ଅଧେ ଶାନ୍ତ ହୋଇପାରୁଛି ।

ତୁମେ ଯଦି ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ମନରେ ଅଙ୍ଗୁରରୁ ରସ ବାହାର କରୁଛ, ତୁମର ଅସନ୍ତୋଷ ଅଙ୍ଗୁର ରସକୁ ବିଷାକ୍ତ କରିଦେବ ।

ତୁମେ ସ୍ୱର୍ଗର ପରୀ ପରି ଯେତିକି ମଧୁର କଣ୍ଠରେ ଗୀତ ଗାଉଥାଅ ପଛକେ, ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୀତ ଗାଇବାରେ ତୁମର ଶ୍ରଦ୍ଧା ନାହିଁ, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୁମର ସଙ୍ଗୀତଜ୍ୱାଳା ମଣିଷର କାନକୁ ଏପରି ଅବରୁଦ୍ଧ କରିଦେଉଥିବ ଯେ ସେମାନେ ଦିନ ବା ରାତିର କୌଣସି ସନ୍ଦେଶ ଶୁଣି ପାରିବେ ନାହିଁ ।

—o—

—: ସୁଖ ଦୁଃଖ :—

ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ପଚାରିଲେ— ଆମକୁ ଆନନ୍ଦ ଓ ବିଷାଦ ବିଷୟରେ କହନ୍ତୁ ଏବଂ ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ :—

ତୁମର ଅନାବୃତ ବିଷାଦହିଁ ତୁମର ଆନନ୍ଦ । ତୁମର ହାସ୍ୟ-ରୋଳ ଉଚ୍ଛୁଳି ପଡୁଥିବା ଉତ୍ସକୂପ ଅନେକ ସମୟରେ ତୁମର ଅଶ୍ରୁଜଳ ଦ୍ୱାରାହିଁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

ତାହାଛଡ଼ା ଏହା ଆଉ କ'ଣ ହୋଇଥା'ନ୍ତା ?

ସେହି ବିଷାଦ ତୁମ ଜୀବନର ଯେତିକି ଗଭୀରକୁ କାଟି ଯାଇ ପାରିବ ତୁମେ ସେତିକି ଅଧିକ ଆନନ୍ଦ ଧାରଣ କରି ପାରିବ ।

ଆଜି ଯେଉଁ ପାତ୍ରଟିରେ ତୁମେ ମଦିରା ଭରି ରଖିଛ, କାଲି ସେହି ପାତ୍ର କୁମ୍ଭାରର ଚୁଲିରେ ପୋଡ଼ା ହୋଇ ନଥିଲା କି ?

ଆଜି ଯେଉଁ ବଂଶୀର ମଧୁର ସ୍ୱନ ତୁମ ପ୍ରାଣରେ ଆନନ୍ଦ ଓ ଆଶ୍ୱସ୍ତି ଭରାଇ ଦେଉଛି, କାଲି ତା'ର ବାଉଁଶଖଣ୍ଡ ଛୁରୀରେ ଛେଦା କରାଯାଇ ନ ଥିଲା କି ?

ତୁମର ହର୍ଷ ବେଳେ ତୁମେ ହୃଦୟର ଗଭୀରକୁ ଚାହିଁ ଦେଖ; ଦେଖିବ, ଯିଏ ଦିନେ ତୁମକୁ ଦୁଃଖ ଦେଇଛି, ସେହି ପୁଣି ତୁମକୁ ଆନନ୍ଦ ଦେବାକୁ ଆସିଛି ।

ଦୁଃଖରେ ନିମଗ୍ନ ହୋଇ ରହିଥିଲା ବେଳେ ପୁଣି ସେହିପରି ହୃଦୟର ଗଭୀରକୁ ଚାହିଁ ଦେଖ; ଦେଖିବ, ଯାହାକୁ ନେଇ ତୁମେ ଦିନେ

ଏତେ ଆନନ୍ଦ ପାଉଥିଲ, ଆଜ ପ୍ରକୃତରେ ତାହାର ଲାଗି ତୁମେ କାନ୍ଦୁଛ ।

ତୁମମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଅନେକ ଲୋକ କହନ୍ତି, ଆନନ୍ଦ ବିଷାଦ ଠାରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ । ପୁଣି ଅନ୍ୟ କେତେକ କହନ୍ତି, 'ନା, ବିଷାଦ ହେଉଛି ଆନନ୍ଦ ଠାରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ।

କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତୁମକୁ କହୁ ରଖୁଛି, ବିଷାଦ ଆଉ ଆନନ୍ଦ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ, ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ ।

ସେମାନେ ଏକାଠି ଆସନ୍ତି । ସେ ଦୁହିଁଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଯଦି ଜଣେ ତୁମେ ଭୋଜନ ବେଳେ ତୁମ ପାଖରେ ଆସି ବସିଥାଏ, ତେବେ ମନେରଖ ଯେ, ଅନ୍ୟ ଜଣକ ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ତୁମର ବିଛଣା ଉପରେ ଶୋଇ ରହିଥାଏ ।

ବାସ୍ତବିକ ତୁମେ ଠିକ୍ ତରାଜୁଟି ପରି ଆନନ୍ଦ ଓ ବିଷାଦର ଭାରରେ ଏ ପାଖ ସେ ପାଖ ଉଠୁଛ ଓ ନଇଁ ପଡୁଛ ।

କେବଳ ସେତିକିବେଳେ, ଯେତେବେଳେ କି ତୁମେ ଖାଲ୍ କୁଲ୍ ଶୂନ୍ୟ ହୋଇପଡୁଛ, ତୁମେ ସ୍ଥିର ଓ ସମାନ ହୋଇ ରହିପାରୁଛ ।

ଯେତେବେଳେ ଗନ୍ତାଘରର ମାଲିକ ତାର ସୁନା ରୁପା ତଉଲିବାକୁ ତୁମକୁ ଉପରକୁ ଉଠାଉଛି, ସେତିକିବେଳେ ତୁମର ଆନନ୍ଦ ଓ ତୁମର ଦୁଃଖ ଉପରତଳ ହୋଇଯାଉଛି ।

—: ଘର :—

ଜଣେ ରାଜମିସ୍ତ୍ରୀ ଆଗକୁ ଆସି ପଚାରିଲେ, ଆମକୁ ଘର ଆଉ କୋଠାବାଡ଼ି ବିଷୟରେ କିଛି କହନ୍ତୁ ।

ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ : ସହର ଭିତରେ ଘର ଖଣ୍ଡେ ତିଆରି କରିବା ପୂର୍ବରୁ ତୁମେ ଆପଣାର କଳ୍ପନା ଦେଇ ଶୂନ୍ୟରେ ଏକ ଉଦ୍ୟାନ ତିଆରି କର ।

କାରଣ ଯେପରି ସନ୍ଧ୍ୟାଗମ ପୂର୍ବରୁ ତୁମେ ସବୁଦିନେ ଘରକୁ ବାହୁଡ଼ି ଆସ, ଠିକ୍ ସେହିପରି ତୁମ ଅନ୍ତରର ଚିରପ୍ରବାସୀ ଏକାକୀ ବାଟୋଇ ମଧ୍ୟ ବାହୁଡ଼ି ଆସେ ।

ତୁମର ଘର ହେଉଛି ତୁମର ବୃହତ୍ତର ଶରୀର ।

ସୂର୍ଯ୍ୟର ଆଲୋକରେ ଏହି ଘର ବଢ଼େ, ପୁଣି ରାତିର ନୀରବତାରେ ନିଦ୍ରାମଗ୍ନ ହୁଏ ଏବଂ ସେ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖେ । ତୁମର ଘର ପ୍ରକୃତରେ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖେ ନାହିଁକି ? ପୁଣି ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖି ଦେଖି ସହର-ସୀମା ଛାଡ଼ି ଅନେକ ସମୟରେ ବନ, ଉପବନ ଓ ଗିରିଶିଖରକୁ ଚାଲିଯାଏ ନାହିଁକି ?

ମୁଁ ତୁମର ଘର ଗୁଡ଼ିକୁ ମୋର ହାତ ମୁଠା ଭିତରେ ଧରି ପାରନ୍ତି କି ? ତେବେ କୃଷାଣ ମଞ୍ଜି ବୁଣିଲା ପରି ମୁଁ ସେସବୁକୁ ବନ ପ୍ରାନ୍ତରରେ ବିକ୍ଷିପ୍ତ କରି ବୁଣି ଦିଅନ୍ତି ।

ଯଦି ପର୍ବତର ଉପତ୍ୟକାମାନ ତୁମର ଗଳି ପଥ ହୋଇଥାନ୍ତା, ଅରଣ୍ୟର ସବୁଜ ବାଟସବୁ ତୁମର ଗଳି ରାସ୍ତା ହୋଇଥାନ୍ତା, ଯେପରିକି

ଯୁବକମାନେ ଦ୍ରାକ୍ଷା କୁଞ୍ଜ ଭିତରେ ପରସ୍ପରକୁ ଅନ୍ୱେଷଣ କରିପାରନ୍ତ ଓ ବସନଭୂଷା ଉପରେ ଭୂମିର ସୁଗନ୍ଧ ବହନ କରି ଲେଉଟି ଆସି-ପାରନ୍ତ ।

କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏ ସବୁ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ସତେ ଅବା କେଉଁ ଭୟର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ତୁମର ପୂର୍ବପୁରୁଷମାନେ ତୁମ-ମାନଙ୍କୁ ପରସ୍ପରର ଅତି ନିକଟରେ ଏକାଠି କରି ରଖିଛନ୍ତି । ସେହି ଭୟ ଆହୁରି ଅଳ୍ପ କେତେଦିନ ଯାଏ ରହିଥିବ । ଆହୁରି ଅଳ୍ପ କେତେ ଦିନ ଲାଗି ତୁମର ନଗର ପ୍ରାଚୀରମାନ ତୁମ ଘରକୁ ତୁମ ଶସ୍ୟକ୍ଷେତ୍ର ଠାରୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ କରି ରଖିଥିବ ।

ହେ ଆରଫା ନିବାସୀ ଭାଇମାନେ, ମୋତେ କହ ଏହି ସବୁ ଘର ଭିତରେ ତୁମେ କ'ଣ ସବୁ ସାଇତି ରଖିଛ ? ଭିତରୁ କବାଟ କିଳିଦେଇ ଘର ଭିତରେ କେଉଁ ଧନ ପାଖରେ ତୁମେ ପହରା ଦେଉଛ ?

ସେଠାରେ ଶାନ୍ତି ଅଛି କି, ଯେଉଁ ଶାନ୍ତି ପ୍ରଶାନ୍ତ ପ୍ରେରଣା ରୂପରେ ତୁମର ଶକ୍ତିକୁ ପ୍ରକାଶିତ କରିଦିଏ ?

ସେଠାରେ ସେହି ସବୁ ସ୍ମୃତି ରହିଛି କି ଯାହା ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ମିନାର ପରି ମନର ଶିଖର ଦେଶରେ ବିସ୍ତୃତ ହୋଇ ରହିଯାଏ ?

ସେଠାରେ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଅଛି କି ଯାହା କାଠ ପଥରର ନିର୍ମିତ ସାମଗ୍ରୀ ଭିତରୁ ହୃଦୟକୁ ଛଡାଇ ନେଇ ପବିତ୍ର ପର୍ବତ ଆଡକୁ ବହନ କରିନିଏ ?

କହ, ତୁମ ଘରେ ଏ ସବୁ ସାମଗ୍ରୀ ଅଛି କି ? ବା ତୁମ ଘରେ କେବଳ ଭୋଗ ଓ ଭୋଗ ଲାଳସା ରହିଛି, ଯାହାକି ଚୋରପରି ଅତି ଗୋପନରେ ଅତିଥି ବେଶରେ ତୁମ ଘରେ ପ୍ରବେଶ କରେ, ତା ପରେ ନିଜେ ଅତିଥି ମାନଙ୍କର ଚିନ୍ତା କରିବାରେ ଲାଗିଯାଏ ଓ ଶେଷରେ ଘରର ମାଲିକ ହୋଇ ବସେ ?

ପୁଣି ହଁ, ସେ ତୁମକୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ପୋଷ ମନାଇ ନିଏ । ଅଙ୍କୁଶ ଓ ଚାବୁକର ଧମକ ଦେଖାଇ ତୁମର ମହତ୍ତର ଆକାଂକ୍ଷା ସବୁକୁ ସେ ତାର କ୍ରୀଡ଼ାର ପୁତଳୀ କରିଦିଏ ।

ତାର ହାତର ସ୍ପର୍ଶ ରେଶମ ପରି ନରମ, କିନ୍ତୁ ହୃଦୟ ଲୁହା ପରି ଶକ୍ତ । ନାନା ପ୍ରକାର ଦୋଳଗୀତ ଗାଇ ସେ ତୁମକୁ ଶୁଆଇ ପକାଏ, ତା ପରେ ତୁମର ଶଯ୍ୟା ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ତୁମ ଶରୀରର ଗୌରବକୁ ଉପହାସ କରେ ।

ତୁମ ଚିତ୍ତର ସୂକ୍ଷ୍ମ ଚେତନା ସବୁକୁ ସେ ହସରେ ଉଡ଼ାଇ ଦିଏ ଓ ଭାଙ୍ଗିରୁଜି ଯିବାର ବାସନ ପରି ଘାସ କୁଟା ଦେଇ ସେ ସବୁକୁ ଘୋଡ଼ାଇ ରଖେ ।

ସୁଖର ଲାଳସା ପ୍ରକୃତରେ ଆତ୍ମାର ମହାନ ଆକାଂକ୍ଷାକୁ ପ୍ରାଣରୁ ମାରିଦିଏ ଓ ବନ୍ଧୁ ପରି ହସ ହସି ତାର ଶ୍ମଶାନ-ଯାତ୍ରାରେ ଯୋଗ ଦିଏ ।

କିନ୍ତୁ ଶାନ୍ତ ସ୍ଥିତିରେ ମଧ୍ୟ ଅଶାନ୍ତ ଚଞ୍ଚଳ ହୋଇ ପଡ଼ିବାର ହେ ଅନନ୍ତ ଆକାଶର ସନ୍ତାନଗଣ, ତୁମେ କଦାପି ଏହାର ଜାଲରେ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ କି ଏହାର ପୋଷା ମାନିବ ନାହିଁ ।

ତୁମର ଘର ଲଙ୍ଗର ନ ହୋଇ ଜାହାଜର ମାସ୍ତୁଲ୍ ହୋଇ ରହିଯାଉ ।

କୌଣସି ଘାଆକୁ ଘୋଡ଼ାଇ ରଖିଥିବା ଚକ୍‌ଚକ୍ ଚମପରଦା ନ ହୋଇ ତୁମର ଘର ଆଖିକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରି ରଖିଥିବା ପରଦାର କାମ କରୁ ।

ତୁମ ଘରର କବାଟ ବାଟେ ଯାଇ ପାରିବା ସକାଶେ ତୁମେ ଆପଣାର ଡେଣାକୁ କେବେ ହେଲେ ସଙ୍କୁଚିତ କରିଦିଅ ନାହିଁ ।

ଘୁଞ୍ଚରେ ବ ଜବାର ଭୟରେ କଦାପି ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଇଁ ବଅ ନାହିଁ । ଘରର କାନ୍ଥ କେଉଁଠି, ଫାଟି ଯାଇ ପଡ଼ିଯିବାର ଆଶଂକା ରଖି କଦ ପି ତୁମେ ନିଶ୍ୱାସ ନେବାକୁ ଭୟ କର ନାହିଁ ।

ତୁମେ ସେହିସବୁ କବରଖାନାରେ ରହନାହିଁ, ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଜୀବିତମାନଙ୍କ ଲାଗି ଯାହା ନିର୍ମାଣ କରି ଯାଇଛନ୍ତି ।

ତୁମର ଘର ଯେତେ ଆଡ଼ମ୍ବର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ସୁନ୍ଦର ହେଉ ପଛକେ ତାହା ଯେପରି ତୁମର ସମ୍ପଦକୁ ଲୁଚାଇ ନରଖୁ ବା ତୁମର ତୃଷା ସବୁକୁ ଆଶ୍ରୟ ଦେଇ ଶାନ୍ତ କରି ନ ରଖାଉ ।

କାରଣ ତୁମ ଭିତରେ ଯାହା ଅନନ୍ତ, ଆକାଶର ପ୍ରାସାଦ ହିଁ ତାହାର ନିବାସ ସ୍ଥଳ । ପ୍ରଭାତର କୁହୁଡ଼ି ହେଉଛି ତାର ପ୍ରବେଶଦ୍ୱାର, ରାତ୍ରିର ରାଗିଣୀ ଓ ନିସ୍ତବ୍ଧତା ହେଉଛି ତାର ବାତାୟନ-ପଥ ।

—o—

—: ପୋଷାକ ପତ୍ର :—

ଜଣେ ତନ୍ତୀ ପଚାରିଲା, ଆମକୁ ପୋଷାକ ପତ୍ର ବିଷୟରେ କହନ୍ତୁ ।

ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ :

ତୁମର ପୋଷାକପତ୍ର ତୁମର ଅନେକ ସୁନ୍ଦର ଅଂଶକୁ ଘୋଡାଇ ରଖନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଅସୁନ୍ଦର ଅଂଶକୁ ଲୁଚାଇ ରଖିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଦେହକୁ ବସ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରା ଆବୃତ କରି ତୁମେ ଗୋପନୀୟ ହୋଇ ରହିବାର ସ୍ୱାଧୀନତା ଖୋଜି ବୁଲ, କିନ୍ତୁ ପୋଷାକ କେବଳ ତୁମ ଲାଗି ଏକ ବେଡ଼ି ଓ ବନ୍ଧନ ପରି କାମ କରେ ।

ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣ ଓ ବାୟୁ ସହିତ ତୁମର ମିଳନ ତୁମର ପୋଷାକ-ପତ୍ର ଠାରୁ ତୁମର ଚର୍ମ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକ ହୋଇପାରୁ ନ ଥାନ୍ତା କି ?

କାରଣ ସୂର୍ଯ୍ୟର କିରଣରେ ହିଁ ଜୀବନର ପ୍ରାଣ ରହିଛି ଏବଂ ବାୟୁରେ ହିଁ ଜୀବନର ହାତ ଆନ୍ଦୋଳିତ ହେଉଛି ।

ତୁମମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି କେହି କହନ୍ତି, "ଉତ୍ତରର ଶୀତ-ପବନ ଆମକୁ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ କରୁଛି, ସେହି ଆମ ଲାଗି ଆମର ପିନ୍ଧିବା ବସ୍ତ୍ର ବୁଣି ଦେଇ ଯାଉଛି ।"

ହଁ, ମୁଁ ମଧ୍ୟ ତାହାହିଁ କହୁଛି, ତୁମର ବସ୍ତ୍ର ଉତ୍ତର ପବନହିଁ ବୁଣିଛି । କିନ୍ତୁ ସ୍ନାୟୁର କମନୀୟତାକୁ ସୂତା କରି ଲଜ୍ଜା ଚିନ୍ତରେ ସେ ତୁମ ଲାଗି ବସ୍ତ୍ର ବୁଣି ରଖିଛି ଏବଂ ତାର ବୁଣିବା କାମ ଶେଷ ହୋଇ ଯିବା ପରେ ସେ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ଅଟ୍ଟହାସ୍ୟ କରି ବୁଲୁଛି ।

ମଳିନ ମନର ଆଖି ଲାଗି ଲଜ୍ଜା ଏକ ଢାଲ୍ (ଭିକ୍ଷା-ଅସ୍ତ୍ର) ପରି, ଏକଥା ଯେପରି ଭୁଲି ନ ଯାଅ ।

ଯେତେବେଳେ କେହି ମଳିନମନ ରହିବ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ଲଜ୍ଜା କେବଳ ଏକ ବନ୍ଧନ ଓ ମନର ବିକୃତି ଛଡା ଆଉ କ'ଣ ହୋଇ ପାରେ ?

କିନ୍ତୁ ଏ କଥା ଯେପରି ଭୁଲି ନ ଯାଅ ଯେ ତୁମର ଅନାବୃତ ପାଦତଳର ସ୍ପର୍ଶ ପାଇଲେ ଧରଣୀ ପ୍ରସନ୍ନ ହୁଏ ଏବଂ ପବନ ତୁମର କେଶଗୁଚ୍ଛ ସହିତ ଖେଳିବା ଲାଗି ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ ରହିଥାଏ ।

—o—

—: କିଣା ବିକା :—

ତାପରେ ଜଣେ ବେପାରୀ କହିଲା :— ଆମକୁ କିଣାବିକା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିଛି କହନ୍ତୁ ।

ସେ ଜବାବ ଦେଇ କହିଲେ :

ଭୂମି ଆପଣାର ସମସ୍ତ ଉତ୍ପାଦନ ତୁମମାନଙ୍କୁ ଉପହାର ଦିଏ ଏବଂ ତୁମେ ଆପଣାର ଅଞ୍ଜଳି ଭରି ନେବାର କଳା ଶିଖି ନେଇପାରିଲେ ଜୀବନରେ ତୁମର କୌଣସି ଅଭାବ ରହିବ ନାହିଁ ।

ପୃଥିବୀର ଏହି ଉପହାର ସବୁର ଯଥାର୍ଥ ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ ଜାଣିପାରିଲେ ତୁମେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ଯାଇ ପାରିବ ଏବଂ ଏହା ଦ୍ୱାରା ସନ୍ତୋଷଲାଭ କରିବ ।

କିନ୍ତୁ ଏହି ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ ଯଦି ପ୍ରେମ ଓ ଉଦାର ନ୍ୟାୟ ନୀତିଦ୍ୱାରା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ନ ପାରିବ ତେବେ ତାହା କେତେ ଜଣଙ୍କୁ ଲୋଭ ଆଡ଼କୁ ଓ ଅନ୍ୟ କେତେ ଜଣଙ୍କୁ ଉପବାସ ଆଡ଼କୁ ନେଇଯିବ ।

ସମୁଦ୍ର, ଶସ୍ୟକ୍ଷେତ୍ର ଓ ଦ୍ରାକ୍ଷା ଉଦ୍ୟାନରେ ଖଟୁଥିବା ତୁମେମାନେ ଯେତେବେଳେ କିଣାବିକାର ବିପଣିରେ ତନ୍ତୀ, କୁମ୍ଭାର ଓ ମସଲା ବେପାରୀଙ୍କ ସହିତ ଏକତ୍ରିତ ହୁଅ :— ସେତେବେଳେ ତୁମେ ପୃଥିବୀର ଅଧିଷ୍ଠିତ ଆତ୍ମାକୁ ତୁମ ଭିତରକୁ ଅବତରଣ କରିବାକୁ ଓ ତରାଜୁ ତଥା ବସ୍ତୁ-ବିନିମୟର ବ୍ୟବହାରକୁ ଶୁଦ୍ଧ କରିଦେବା ଲାଗି ପ୍ରାର୍ଥନା କର ଏବଂ ଆପଣା ବସ୍ତୁ-ବିନିମୟରେ ହାତ ଖୋଲି କରି ବସିଥିବା ଧୂର୍ତ୍ତ ଠକମାନଙ୍କୁ କଦାପି ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ଦିଅ ନାହିଁ । ଯେଉଁମାନେ ନିଜର ବାକ୍‌ଚାତୁରୀ ଦ୍ୱାରା ତୁମ ପରିଶ୍ରମର ଫଳକୁ ଭୋଗ କରିବାର ଇଚ୍ଛା ପୋଷଣ କରିଛନ୍ତି ।

ସେହିପରି ଲୋକଙ୍କୁ ସାଫ୍‌ସାଫ କହିଦିଅ "ଚାଲ ଆମ ସହିତ ବିଲକୁ ଆସ ବା ଆମ ଭାଇମାନଙ୍କ ସହିତ ସମୁଦ୍ରକୁ ଯାଇ ଜାଲ ପକାଅ । "କାରଣ ପୃଥିବୀ ଆଉ ସମୁଦ୍ର ଯେତିକ ଉଦାର ହେଇ ଆମକୁ ଦେଉଛନ୍ତି ତୁମ ଲାଗି ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ସେତିକ ଉଦାର ହୋଇ ପାରିବେ ।"

ଏବଂ ଗାଇବା ନାଚିବା ଓ ବଂଶୀ ବଜାଇବା ଲୋକେ ଯଦି ସେଠାକୁ ଆସନ୍ତି, ତେବେ ସେମାନଙ୍କର ଉପହାର ସାମଗ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ତୁମେ ଖରିଦ୍ କରି ନିଅ ।

କାରଣ ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ତୁମ ପାଖରେ ଗଚ୍ଛିତଥିବା ଫଳଫୁଲ ଧୂପର ଗ୍ରାହକ ହୋଇ ପାରିବେ ଏବଂ ସେମାନେ ବହନ କରି ଆଣିଥିବା ଉପହାର ସ୍ୱପ୍ନର ତନ୍ତୁ ଦେଇ ତିଆରି ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ସବୁ ତୁମ ଆତ୍ମାର ବସ୍ତ୍ର ଓ ଖାଦ୍ୟ ହୋଇ ପାରିବ ।

ହାଟ ସାରି ଚାଲିଯିବା ପୂର୍ବରୁ ଦେଖିବ, ଯେପରି ହାଟରୁ କୌଣସି ବେପାରି ବା ଗ୍ରାହକ ଶୂନ୍ୟ ହାତରେ ଲେଉଟି ନ ଯାଏ ।

କାରଣ ତୁମମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସବୁଠାରୁ ଅଧମ ଅକିଞ୍ଚନର ଅଭାବ-ମୋଚନ ନ ହୋଇଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୃଥିବୀର ମହାନ ଆତ୍ମା ପବନର ଶଯ୍ୟା ଉପରେ କଦାପି ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୋଇ ଶୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

— ୦ —

—: ଅପରାଧ ଓ ଶାସ୍ତି :—

ସେତିକିବେଳେ ସହରର ଜଣେ ବିଚାରପତି ଆଗକୁ ଆସି ପଚାରିଲେ :

ଆମକୁ ଅପରାଧ ଓ ଶାସ୍ତି ବିଷୟରେ କହନ୍ତୁ ।

ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ :

ଯେତେବେଳେ ତୁମର ବିବେକ ବୁଦ୍ଧି ପବନ ମାର୍ଗରେ ପର୍ଯ୍ୟଟନ କରିବାକୁ ଚାଲିଯାଏ ଓ ତୁମେ ଏକାକୀ ଓ ଅସଂରକ୍ଷିତ ହୋଇ ପଡ଼ିରହ, ସେତିକିବେଳେ ଅପର ପ୍ରତି କୌଣସି ଅପରାଧ କରି ପକାଅ ଏବଂ ତାହା ଦ୍ୱାରା ଆପଣା ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ଅପରାଧ କରିଥାଅ ।

ଏବଂ ସେହି ଅପରାଧ କରିଥିବା ହେତୁ ତୁମକୁ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଦୁଆର ପାଖରେ ଯାଇ ଆଘାତ କରିବାକୁ ହେବ ଏବଂ ସେଇଠି ଉପେକ୍ଷିତ ଭାବେ କିଛୁକାଳ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେବ ।

ତୁମର ହୃଦୟକୋଷ ଏକ ମହାସାଗର ପରି ।

ଏହାକୁ କଦାପି କେହି ଦୂଷିତ କରିପାରେ ନାହିଁ ଏବଂ ଆକାଶ ପରି କେବଳ ଡେଣାଧାରୀଙ୍କୁ ଏହା ଉଠାଇ ନିଏ ।

ତୁମର ହୃଦୟକୋଷର ସୂର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ତୁଳନା କରାଯାଇ ପାରେ । କିନ୍ତୁ ଚନ୍ଦ୍ରର ବିଚରଣ ପଥ ବିଷୟରେ ତାହାର କୌଣସି ଜ୍ଞାନ ନ ଥାଏ, ବା, ସେ ସାପ ଗାତ ଖୋଜି ବୁଲେ ନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ତୁମର ଅସ୍ତିତ୍ୱରେ କେବଳ ତୁମର ହୃଦ୍ୟ ସ୍ୱଭାବ ଏକାକୀ ରହେ ନାହିଁ । ତୁମ ଭିତରେ ଅନେକଭାଗ ଆଜି ମଣିଷ ହୋଇ ରହିଛି,

ଆତ୍ମାର ଅନେକ ଭାଗ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଣିଷର ସ୍ତରକୁ ମଧ୍ୟ ଆସିନାହିଁ । ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଏକ ଆକୃତିହୀନ ଖଣ୍ଡ ପରି କୁହେଳିକା ଭିତରେ ଆପଣାର ଉଦ୍‌ଘାଟନର ଅନ୍ୱେଷଣରେ ନିଦ୍ରିତ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ି ରହିଛି ।

ତୁମ ଭିତରେ ଥିବା ମଣିଷ ବିଷୟରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ କହିବି । କାରଣ, ତୁମ ଭିତରର ଦିବ୍ୟକୋଷ ବା କୁହୁଡ଼ିରେ ଧନ୍ଦାଳି ହେଉଥିବା ଆକୃତିହୀନ ଖଣ୍ଡ ନୁହେଁ । ମାତ୍ର କେବଳ ତୁମ ଭିତରେ ରହିଥିବା ମଣିଷ ହିଁ, ଅପରାଧ ଓ ଅପରାଧର ଶାସ୍ତି ବିଷୟରେ ଜାଣେ ।

ତୁମ ଭିତରୁ ଜଣେ କୌଣସି ଅପରାଧ କରି ପକାଇଲା । ସେ ଯେପରି ତୁମ ଭିତରର ଜଣେ ନୁହେଁ, ଯେପରି ସେ ଏକ ଅଜ୍ଞାତବ୍ୟକ୍ତି ଯେ କି ତୁମର ସଂସାରରେ ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶ କରିଛି, ତୁମମାନଙ୍କ ମୁହଁରୁ ମୁଁ ଅନେକବାର ଏପରି କଥା ଶୁଣିଛି ।

କିନ୍ତୁ ମୁଁ କହି ରଖୁଛି ଯେ କୌଣସି ପବିତ୍ର ଓ ପୁଣ୍ୟାତ୍ମା ମଧ୍ୟ ସେହି ଉଚ୍ଚତମ କୋଟୀରୁ ଅଧିକ ଉଠି ପାରିବ ନାହିଁ, ଯାହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭିତରେ ମହଜୁଦ୍ ରହିଛି ।

ଠିକ୍ ସେହିପରି କୌଣସି ଦୁଷ୍ଟ ଓ ଦୁର୍ବଳ ସେହି ନିକୃଷ୍ଟତମ ସ୍ତରରୁ ଅଧିକ ତଳକୁ ଖସି ଆସି ପାରିବ ନାହିଁ, ଯାହା ତୁମ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଠାରେ ମହଜୁଦ୍ ରହିଛି ।

ଏବଂ ଯେପରି ଗୋଟାଏ ପତ୍ରର ମଧ୍ୟ ସମସ୍ତ ବୃକ୍ଷର ଅଜ୍ଞାତରେ ପାଚି ହଳଦିଆ ହୋଇ ପଡ଼ିଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ସେହି ଅପରାଧୀ ତୁମ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ହୋଇ ରହିଥିବା ଇଚ୍ଛା ବ୍ୟତୀତ ଅପରାଧ କରି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଏକ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ପରି ତୁମେ ସମସ୍ତେ ଏକତ୍ର ହୋଇ ଆପଣାର ଦିବ୍ୟକୋଷର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପଲବ୍‌ଧିର ଅଭିମୁଖରେ ଚାଲିଛ ।

ତୁମେ ହିଁ ପଥ, ପୁଣି ତୁମେ ହିଁ ପଥିକ ।

ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ତୁମ ଭିତରୁ ଜଣେ କେହି ତଳେପଡ଼ି-ଯାଉଛି । ସେ କେବଳ ତାର ପଛରେ ଆସୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଲାଗି ପଡ଼ୁଛି । ନିଜେ ପଡି ସେ ରାସ୍ତା ଉପରର ଝୁଣ୍ଟିବା ପଥର ବିଷୟରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସାବଧାନ କରି ଦେଉଛି ।

ହଁ, ଆଗରେ ଚାଲିଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଲାଗି ମଧ୍ୟ ପଡ଼ୁଛି ଅଧିକ ସ୍ଫୂର୍ତ୍ତି ଓ ନିଶ୍ଚୟତା'ର ସହିତ ବାଟ ଚାଲି ଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଯେଉଁମାନେ ରାସ୍ତା ଉପରର ଝୁଣ୍ଟିବା ପଥରକୁ ରାସ୍ତା ଉପରୁ କାଢ଼ି ଦେଇ ନଥିଲେ ।

ଏବଂ ଶୁଣ, ମୋର କଥା ତୁମ ହୃଦୟରେ ଆଘାତ ଦେଇ ପଛକେ, ଯାହାର ହତ୍ୟା କରାଯାଇଛି, ହତ୍ୟା କରିବା'ର ଅଭିଯୋଗରୁ ସେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମୁକ୍ତ ନୁହେଁ । ଯାହାର ସବୁ ଚୋରି ହୋଇ ଯାଇଛି, ସେ ଆପଣାର ଚୋରିଯିବା ବିଷୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ନୁହେଁ । ଦୁଷ୍ଟ ଯେଉଁ ଅପରାଧ କରିଛି ପୁଣ୍ୟାତ୍ମା ସେଥିରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମୁକ୍ତ ନୁହେଁ । ପାପରେ ଯାହାର ହାତ କଳଙ୍କିତ ହୋଇଛି, ହାତକୁ ସ୍ୱଚ୍ଛ କରି ରଖିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ତାର ଅପରାଧରେ ମଧ୍ୟ ଲିପ୍ତ ରହିଛି ।

ଖାଲି ସେତିକି ନୁହେଁ, ଅପରାଧୀକୁ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ସମୟରେ ଆହତ କ୍ଷତଗ୍ରସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିର ପୀଡ଼ା ଭୋଗିବାକୁ ହୁଏ ।

କିନ୍ତୁ ତଥାପି କେବଳ ଅପରାଧୀକୁ ହିଁ ଅନେକ ସମୟରେ ଅପରାଧ ମୁକ୍ତ ଓ ନିଷ୍କଳଙ୍କର ବୋଝ ବୋହିବାକୁ ପଡ଼େ ।

ନ୍ୟାୟବନ୍ତକୁ ଅନ୍ୟାୟୀ ଠାରୁ ସଜ୍ଜନକୁ ଦୁର୍ଜନଠାରୁ ତୁମେ ଅଲଗା କରି ପାରିବ ନାହିଁ । କାରଣ କଳା ଓ ଧଳା ସୂତା ଏକାଠି ମିଶି ଲୁଗାବୁଣା ହେବା ପରି ସେ ଦୁହେଁ ଏକତ୍ର ପାଖାପାଖି ହୋଇ ସୂର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ମୁଖରେ ଠିଆ ହୁଅନ୍ତି ।

ଏବଂ ଯଦି କଳା ସୂତା ଛିଡ଼ିଯାଏ, ତେବେ ତନ୍ତୀକୁ ସମସ୍ତ ଲୁଗାଟିକୁ ଦେଖିବାକୁ ପଡ଼େ । ତନ୍ତକୁ ମଧ୍ୟ ଜାଂଚ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ଯଦି ତୁମ ଭିତରୁ କେହି କୌଣସି ଅସତୀ ପତ୍ନୀର ବିଚାର କରି ବସିବ; ତା' ହେଲେ ପତିର ହୃଦୟକୁ ମଧ୍ୟ ସେହି ତରାଜୁରେ ଓଜନ କରିବାକୁ ହେବ । ମାପଦଣ୍ଡ ଦ୍ୱାରା ତାହାର ଆତ୍ମାକୁ ମାପିବାକୁ ହେବ ।

ଯିଏ ଅପରାଧୀ ଦେହରେ ଚାବୁକ ବସାଇବାକୁ ଯାଉଛି, ସେ ଆଗ ଅପରାଧ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିର ଅନ୍ତରାତ୍ମା ଆଡ଼କୁ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କରୁ ।

ତୁମ ଭିତରୁ ଯଦି କିଏ ପୁଣ୍ୟର ନାମ ଦେଇ ଶାସ୍ତି ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଛି ଏବଂ ପାପର ବୃକ୍ଷରେ କୁରାଢ଼ିଚୋଟ ମାରିବାକୁ ଚାହୁଁଛି, ତେବେ ସେ ଗଛର ଚେରକୁ ମଧ୍ୟ ଦେଖୁ ।

ତା ହେଲେ ସେ ଦେଖିବ ଭୂମିମାତାର ନୀରବ ହୃଦୟରେ ଭଲ ଓ ମନ୍ଦ ଫଳଯୁକ୍ତ ଓ ଫଳ ବିହୀନ ସବୁ ଗଛର ଚେର ଏକଠି ଗୁନ୍ଥା ହୋଇ ରହିଛି ।

ଏବଂ ଯେଉଁ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ-ମାନେ ନ୍ୟାୟ ବିଚାର କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ଶରୀର ଦୃଷ୍ଟିରେ ସାଧୁ ଅଥଚ ମନୋବୃତ୍ତି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଚୋର ହୋଇ ବସିଥିବା ସେମାନଙ୍କୁ ତୁମେ କି ଶାସ୍ତି ଦେବ ?

ଯିଏ ଦେହର ହତ୍ୟା କରେ ଅଥଚ ଯାହାର ନିଜର ଆତ୍ମାରେ ନିଜେ ହତ ହୋଇ ମରେ, ତୁମେ ତାର କି ଦଣ୍ଡ ବିଧାନ କରିବ ?

ଯିଏ ଆଚରଣରେ ପ୍ରତାରକ ଓ ଅତ୍ୟାଚାରୀ ପରି କାମ କରେ, ଅଥଚ ଯିଏ ନିଜେ ସନ୍ତ୍ରସ୍ତ ଓ ଅତ୍ୟାଚାରର ପ୍ରପୀଡ଼ିତ ହୋଇ ବସିଥାଏ ତା ନାମରେ ତୁମେ କପରି ଅଭିଯୋଗ ଆଣିବ ?

ତାକୁ ତୁମେ କପରି ସଜା ଦେବ ଯାହାର ପଶ୍ଚାତ୍ତାପ ତାର ଦୁଷ୍କୃତା ଠାରୁ ବଳ ପଡ଼ିଲାଣି ?

ଏହି ପ୍ରଶ୍ଚାତ୍ତାପ କଣ ସେହି କାନୁନ୍‌ର ବିହିତ ନ୍ୟାୟ ନୁହେଁ, ଯେଉଁ କାନୁନ୍‌ର ସେବା କରିବାକୁ ତୁମେ ପ୍ରୟାସ କରୁଛ ?

ତଥାପି ନିରପରାଧୀର ହୃଦୟ ଉପରେ ତୁମେ କଦାପି ପଶ୍ଚାତ୍ତାପ ଲଦି ଦେଇ ପାରିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା କୌଣସି ଅପରାଧୀର ହୃଦୟ ଉପରୁ ପଶ୍ଚାତ୍ତାପକୁ କାଢ଼ିଦେଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଅନାହୂତ ଭାବରେ ରାତ୍ରିକାଳରେ ପଶ୍ଚାତ୍ତାପ ଆସି ଆଘାତ କରେ, ଯେପରିକି ଲୋକେ ଜାଗ୍ରତ ହେବେ ଓ ଆତ୍ମ-ନିରୀକ୍ଷଣ କରି ପାରିବେ ।

ଆଉ ତୁମେ ନ୍ୟାୟକୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ବୁଝିବାର ଅଭିଳାଷ ଯାହାର ଅଛି, ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକାଶରେ ନ ଦେଖିଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ତୁମେ ତାକୁ କପରି ଜାଣି ପାରିବ ?

ସେତିକି ବେଳେ ତୁମେ ଜାଣି ପାରିବ ଯେ, ଉନ୍ନତ ଓ ପତିତ ଦୁହେଁ ତୁମର ଖର୍ବ ଅସ୍ମିତାର ରାତ୍ରି ଓ ଦିବ୍ୟ-ଅସ୍ମିତାର ଦିବାଭାଗର ସନ୍ଧିସ୍ଥଳରେ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରକାଶରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହୋଇଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ମାତ୍ର ।

ଏବଂ ମନ୍ଦିରର କୋଣଶିଳାଟି ମନ୍ଦିରର ମୂଳଦୁଆର ସବୁଠାରୁ ତଳେ ପୋତା ହୋଇଥିବା ପଥରଠାରୁ ଆଦୌ ଅଧିକ ଉଚ୍ଚ ନୁହେଁ ।

— ୦ —

—: କାନୁନ୍ :—

ସେଠି ଜଣେ ଓକିଲ ଥିଲେ । ସେ ପଚାରିଲେ, ଆମ ନିୟମ କାନୁନ୍ ବିଷୟରେ ଆପଣ କ'ଣ କହୁଛନ୍ତି ?

ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ :

ଆଇନ୍ ତିଆରି କରିବାରେ ତୁମେମାନେ ବେଶ୍ ଆନନ୍ଦ ପାଅ । ଆଇନ୍ ଭାଙ୍ଗିବାରେ ତୁମେ ଆହୁରି ଆନନ୍ଦ ପାଅ ।"

ମହାସମୁଦ୍ରର କୂଳ ଉପରେ ବସି ଧୂଳି ଖେଳ ଖେଳୁଥିବା ପିଲାଏ ଯେମିତି ଏକାଗ୍ର ପରିଶ୍ରମ କରି ବାଲି ଘରମାନ ତିଆରି କରନ୍ତି ଏବଂ ହସି ହସି ପୁଣି ଭାଙ୍ଗି ଦିଅନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ଏଣେ ତୁମେମାନେ ବାଲିଘର ଗଢିବାରେ ମତ୍ତ ଥିଲାବେଳେ ତେଣେ ମହାସମୁଦ୍ର ତୁମର ଖେଳିବା ପାଇଁ ଅଧିକ ବାଲି ଜମା କରିବାରେ ଲାଗିଥାଏ ।

ଏଇ ବାଲିରେ ତୁମେ ନୂଆ ନୂଆ ଘର ତୋଳିବାରେ ଲାଗିପଡ଼ ଏବଂ ପୁଣି ତାକୁ ଭାଙ୍ଗି ଦିଅ । ମହାସମୁଦ୍ର ଆହୁରି ଅଧିକ ବାଲି ଆଣି ଜମା କରିଦିଏ ।

ଆଉ ଯେତେବେଳେ ତୁମେ ବାଲି ଘରଗୁଡ଼ିକୁ ହସି ହସି ଭାଙ୍ଗି ଦିଅ, ତୁମ ସହିତ ମହାସମୁଦ୍ର ମଧ୍ୟ ଅଟ୍ଟହାସ କରିଉଠେ ।

ଏହା ନିଶ୍ଚିତ କଥା ଯେ, ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ନିଷ୍କପଟ ହସ ସହିତ ତାଳ ଦେଇ ମହାସମୁଦ୍ର ନିରନ୍ତର ହସିଉଠେ ।

କିନ୍ତୁ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଲାଗି ଜୀବନଟା ମହାସମୁଦ୍ର ନୁହେଁ, ବା ମଣିଷ ତିଆରି ନିୟମ କେବଳ ବାଲିଘର ନୁହେଁ, ସେପରି ଲୋକଙ୍କ ବିଷୟରେ ଆମେ କ'ଣ କରିବା ?

ଜୀବନକୁ ସେମାନେ ପଥର ମୂର୍ତ୍ତି ପରି ଭାବନ୍ତି ଏବଂ ଆଇନ୍‌କୁ ନିହାଣ ପରି ବ୍ୟବହାର କରି ଏହି ପଥର ଉପରେ ଆପଣାପର ଏକ ମୂର୍ତ୍ତି ଖୋଦି ଦେବାର ଅଭିଳାଷ ରଖିଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ କେତେ ଶୀଘ୍ର ଆପଣା ତିଆରି ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଭାଙ୍ଗି ଦିଅନ୍ତି ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ନବନିର୍ମିତ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ସେମାନେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି ଭାବନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର ମୂର୍ତ୍ତି ପୁଣି ଗୋଟିଏ ନୂତନ ମୂର୍ତ୍ତି ପାଖରେ ବଶ୍ୟତା ସ୍ୱୀକାର କରେ ।

ଜୀବନକୁ ପଥର ମୂର୍ତ୍ତି ପରି ଭାବୁଥିବା ଏହିପରି ଲୋକଙ୍କର ଜୀବନ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି କହିବାକୁ ହେବ ।

ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ନିଜଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଦେଖନ୍ତି । ସେମାନେ ଏହାର ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତତା ବୁଝିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଅଥଚ ମନେ ମନେ ରୁଷ୍ଟ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି ।

ସେହି ଖଞ୍ଜ-ଅକର୍ମଣ୍ୟର ଦଶା କ'ଣ ହୁଏ, ଯିଏ କି ତାକୁ ବୋହି ନେଉଥିବା ଉନ୍ନମାନଙ୍କୁ ଦୌଡ଼ୁଥିବାର ଦେଖିଲେ ହିଂସାରେ ଜଳି ଉଠେ, ଆଉ ଆପଣାର ଖଞ୍ଜପାଦ, ଭଗ୍ନହାତ ଓ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଇଥିବା ଆଖିର ମାହାତ୍ମ୍ୟ ବିଷୟରେ ତର୍କ କରେ ।

ଯେଉଁ ବୁଢାବଳଦ ନିଜ କାନ୍ଧ ଉପରେ ଜୁଆଳି ପ୍ରତି ଏପରି ଆସକ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥାଏ ଯେ ଅରଣ୍ୟର ମୁକ୍ତ ବିହାରୀ ମୃଗ ଓ ହରିଣ ମାନଙ୍କୁ ବାଉଳା ଅପଦାର୍ଥ ବୋଲି ମନେକରେ, ତାକୁ ଆମେ କ'ଣ କହିବା ?

ଆଉ ସେହି ବୁଢ଼ା ସାପର ଦଶା କ'ଣ ହୁଏ, ଆପଣା ନିର୍ମୋକ ଛାଡ଼ି ଦେବାର ସାମର୍ଥ ଯାହାର ନ ଥାଏ, ଅଥଚ ନିର୍ମୋକ ଛାଡୁଥିବା ସାପକୁ ଉଲଗ୍ନ ଓ ନିର୍ଲଜ୍ଜ ବୋଲି ଭାବି ଘୃଣା କରେ ?

ଆଉ ନିମନ୍ତ୍ରଣ-ପତ୍ର ନ ପାଇ ମଧ୍ୟ ବିବାହ ଭୋଜିରେ ଯିଏ ସମସ୍ତଙ୍କର ପଛରୁ ଆସି ପହଞ୍ଚି ଯାଏ, ଅତିରିକ୍ତ ଭୋଜନ କରି ଥକି ପଡ଼େ, ଆଉ ଗଲାବେଳେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ-ପ୍ରଥାକୁ ଅତି ଖରାପ ବୋଲି କହେ ଓ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିବା ଲୋକମାନେ ଆଇନ୍ ଭାଙ୍ଗୁଛନ୍ତି ଓ ସେମାନଙ୍କ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଫଳରେ ପାକସ୍ଥଳୀ ଖରାପ ହୋଇ ହଜମ-ଶକ୍ତି ନଷ୍ଟ ହୋଇ-ଯାଉଛି ବୋଲି ଦୋଷାରୋପ କରେ, ସେପରି ଲୋକଙ୍କୁ ମୁଁ କ'ଣ କହିବି ?

ଏମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ମୁଁ କେବଳ ଏତିକି କହିବି ଯେ, ଏମାନେ ମଧ୍ୟ ସୂର୍ଯ୍ୟର ଆଲୋକ ଭିତରେ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି, ମାତ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଆଡ଼କୁ ପିଠିକରି ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ସେମାନେ କେବଳ ନିଜ ନିଜର ଛାଇଟାକୁ ଦେଖୁଛନ୍ତି, ସେହି ଛାଇ ହେଉଛି ସେମାନଙ୍କର ନିୟମ ।

ସୂର୍ଯ୍ୟ କେବଳ ଛାଇ ପକାଇବାକୁ ରହିଛି । ଏତିକି ବ୍ୟତୀତ ସେମାନଙ୍କର ଆଉ କି ଧାରଣା ହେଉଛି ?

ତଳକୁ ନଇଁପଡ଼ି ମାଟି ଉପରେ ଆପଣା ଛାଇ ଗୁଡ଼ାକର ରୂପ ରେଖା ଅଙ୍କିତ କରିବା ବ୍ୟତୀତ ଆଇନ୍‌କୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବାର ଅର୍ଥ ଆଉ କ'ଣ ହୋଇ ପାରେ ?

କିନ୍ତୁ ତୁମେମାନେ, ଯେଉଁମାନେ ଆଜି ସୂର୍ଯ୍ୟମୁହାଁ ହୋଇ ବାଟ ଚାଲିଛ, ମାଟି ଉପରେ ଅଙ୍କିତ ହୋଇଥିବା କେଉଁ ପ୍ରତିମା ତୁମକୁ ଅଟକାଇ ରଖି ପାରିବ ।

ଯେଉଁମାନେ ଆଜି ପବନ ସହିତ ସାଥୀ ହୋଇ ବାଟ ଚାଲୁଛନ୍ତି, ପବନର ଦିଗ ନିରୂପଣ କରି ଦେଉଥିବା ଯନ୍ତ୍ରରେ ତାଙ୍କର କି ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି ?

ଯେତେବେଳେ ତୁମେ ଆପଣା କାନ୍ଧରେ ଚଢ଼ିଥିବା ଯୁଆଳିକୁ ଭାଙ୍ଗି ଫୋପାଡ଼ି ଦେବ, ଅଥଚ ମନୁଷ୍ୟ ଗଢ଼ା କୌଣସି ପ୍ରକାର କଏଦ-ଖାନାର ଦୁଆର ନ ମାଡ଼ିବ, ତେବେ ମଣିଷର ତିଆରି କୋଉ କାନୁନ୍ ତୁମକୁ ବାନ୍ଧି ରଖି ପାରିବ ?

ଯଦି ତୁମେ ନାଚିବ, ଅଥଚ ମଣିଷ-ଗଢ଼ା ଲୁହା ଶିଙ୍କୁଳି ଉପରେ କଦାପି ଝୁଣ୍ଟି ନ ପଡ଼ିବ, ତେବେ ତୁମେମାନେ ଆଉ କୋଉ କାନୁନ୍‌କୁ କାହିଁକି ଡରିବାକୁ ଯିବ ?

ଯଦି ତୁମେ ଆପଣାର ପୋଷାକ ଚିରି ଫିଙ୍ଗି ଦେବ, ଅଥଚ ତାକୁ କୌଣସି ପଥିକର ବାଟରେ ନ ପକାଇବ, ତେବେ ତୁମକୁ ନେଇ ବସ୍ତ୍ରବଳସ୍ଥର ଗାରଦ ଭିତରେ ଠିଆ କରାଇବାକୁ କାହାର ସାଧ୍ୟ ହେବ ?

ହେ, ଆରଫା-ବାସୀ ଭାଇମାନେ, ଇଚ୍ଛାକଲେ ତୁମେମାନେ ଢୋଲର ଆବାଜକୁ ବନ୍ଦ କରି ଦେଇ ପାରିବ । ବା ବୀଣାର ତାର ଗୁଡ଼ିକ ହୁଗୁଳା କରି ଦେଇ ପାରିବ । କିନ୍ତୁ ଆକାଶରେ ଉଡ଼ୁଥିବା ଚନ୍ଦ-ବାକ ପକ୍ଷୀକୁ ତାର ସଂଗୀତ ବନ୍ଦ କରି ଦେବାଲାଗି କିଏ ଆଜ୍ଞା ଦେଇ ପାରିବ ?

ଶରଚ୍ଚନ୍ଦ୍ର ସାଧନା କେନ୍ଦ୍ର
★ ଟେଙ୍ଗିରିଆ ★

—: ସ୍ୱାଧୀନତା :—

ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ପଚାରିଲେ, ଆମକୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ବିଷୟରେ କିଛି କହନ୍ତୁ ?

ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ :

ନଗରର ତୋରଣ-ଦେଶରେ ଓ ଆପଣା ଗୃହକୁ ଉଷ୍ଣ କରି ରଖୁଥିବ ଅଗ୍ନି ପାଖରେ ବସି ତୁମେ ଆଜାନୁଲମ୍ବିତ ହୋଇ ଆମ ସ୍ୱାଧୀନତାର ପୂଜା କରିଛ, ତାହା ମୁଁ ଦେଖିଛି ।

କୌଣସି ଉତ୍ପୀଡ଼କ ବଳବନ୍ତ ହତ୍ୟା କରିବାକୁ ଆସିଲାବେଳେ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ଯେମିତି କାତର ଭୃତ୍ୟ ସେହି ଅତ୍ୟାଚାରୀର ପାଦତଳେ ପଡ଼ିଯାଏ ଓ ତା'ର ସ୍ତୁତିଗାନ କରେ ।

ହଁ ତୁମମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଯେଉଁମାନେ ନିଜକୁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସ୍ୱାଧୀନ ବୋଲି ଭାବନ୍ତି, ମନ୍ଦିରର ଉଦ୍ୟାନରେ ଓ ଦୁର୍ଗ ପ୍ରାଚୀରର ଛାୟାତଳେ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଆପଣା ସ୍ୱାଧୀନତାର ଶୃଙ୍ଖଳରେ ଆବଦ୍ଧ ହୋଇ ଝୁଙ୍କି ପଡ଼ିଥିବାର ଦେଖୁଛି । ସେମାନଙ୍କର ସ୍ୱାଧୀନତା ଯେପରି ଯୁଆଳି ହୋଇ ସେମାନଙ୍କ ବେକରେ ପଡ଼ିଛି ବା ଶିକୁଳି ହୋଇ ସେମାନଙ୍କର ପାଦକୁ ଛନ୍ଦି ରଖିଛି ।

ଏହି ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ମୋର ହୃଦୟ ଭିତରଟା ଶୋକସମାକୁଳ ହୋଇ ଉଠୁଛି । କାରଣ ତୁମେ କେବଳ ସେତିକି-ବେଳେ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇ ପାରିବ, ଯେତେବେଳେ କି ସ୍ୱାଧୀନ ହେବାର ଅଭିଳାଷ ମଧ୍ୟ ତୁମକୁ ବନ୍ଧନପରି ମନେ ହେବ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ତୁମେ ସ୍ୱାଧୀନତା-କୁ ଆଉ ଆପଣାର ଧ୍ୟେୟ ବା ସିଦ୍ଧି ବୋଲି କହିବ ନାହିଁ ।

ବାସ୍ତବରେ ତୁମେ ସେହିଦିନ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇ ପାରିବ, ଯେଉଁ ଦିନ ତୁମର ଦିନଗୁଡିକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚିନ୍ତା ରହିତ ଓ ରାତିଗୁଡିକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବାସନା ଓ ଶୋକଶୂନ୍ୟ ହୋଇଯିବ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଯେଉଁଦିନ ଏହି ଚିନ୍ତା ବାସନା ଓ ଶୋକଚୟ ତୁମ ଜୀବନର ଚାରିପାଖରେ ଘେରି ରହିଥିବ, ଅଥଚ ତୁମେ ସେ ସବୁର ବନ୍ଧନରୁ ନଗ୍ନ ଓ ମୁକ୍ତ ଭାବରେ ଉପରକୁ ଉଠିଯାଇ ପାରିବ ।

ଆପଣା ଜ୍ଞାନର ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ବେଳେ ଆପଣା ମଧ୍ୟାହ୍ନକୁ ବାନ୍ଧି-ରଖିଥିବା ଜଞ୍ଜିରକୁ କାଟି ନ ଦେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କପରି ତୁମେ ଆପଣା ଦିନ ରାତିର ବନ୍ଧନରୁ ଉପରକୁ ଉଠି ଯାଇ ପାରିବ ?

ତୁମକୁ ବାନ୍ଧି ରଖିଥିବା ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଶକ୍ତ ଜଞ୍ଜିରକୁହିଁ ତୁମେ ଆଜି ସ୍ୱାଧୀନତା ବୋଲି କହୁଛ । ସେହି ଶିକୁଳିର କଡ଼ା ସବୁ ଆଲୁଅରେ ଚକ୍ ଚକ୍ ଦିଶୁଛି ଏବଂ ତୁମ ଆଖିକୁ ଜଳକା କରି ଦେଉଛି ।

ଆପଣା ମନର ଅହଙ୍କାର-କଣାମାନ ପରିତ୍ୟାଗ କରିହିଁ ତୁମେ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇ ପାରିବ ।

ତୁମେ କୌଣସି ଅନ୍ୟାୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଇନ୍‌କୁ ଆଜି ରଦ୍ଦ କରିଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛ । କିନ୍ତୁ ସେହି ଆଇନ୍‌କୁ ଜାଣେ ନା ଜାଣେ ତୁମେ ନିଜ ହାତରେ ନିଜ କପାଳ ଉପରେ ଲେଖି ରଖିଥିଲ ।

ଆଇନ୍-ବହି ସବୁ ପୋଡ଼ି ଦେଲେ ବା ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ମାନଙ୍କର କପାଳକୁ ଧୋଇବା ଲାଗି ସାଗରଟା ଯାକ ଓଲଟାଇ ପକାଇଲେ ମଧ୍ୟ ତୁମେ ସେ ଆଇନ୍‌କୁ ଲୋପ୍ କରି ପାରିବ ନାହିଁ ।

କୌଣସି ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ଶାସକଙ୍କୁ ଯଦି ତୁମେ ସିଂହାସନ ଚ୍ୟୁତକରି ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଛ, ତେବେ ଆପଣାର ହୃଦୟ ଭିତରେ ତାହାଲାଗି ସଜାଇ ରଖିଥିବା ସିଂହାସନଟିକୁ ପ୍ରଥମେ ନଷ୍ଟ କରିଦିଅ ।

କାରଣ, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓ ସ୍ୱାଭିମାନୀ ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତାରେ ଅତ୍ୟାଚାରର ପ୍ରବେଶ ନ କରିଥିଲେ ବା ସ୍ୱାଭିମାନରେ ଗ୍ଲାନି ଉତ୍ପନ୍ନ ଇ ନ ଥିଲେ ତା' ଉପରେ କୌଣସି ଅତ୍ୟାଚାରୀ କିପରି ଶାସନ କରି ପାରିବ ?

ତୁମେ କୌଣସି ଏକ ଚିନ୍ତାଭାରରୁ ମୁକ୍ତ ହେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛ । କିନ୍ତୁ ତୁମେ ସେହି ଚିନ୍ତାକୁ ଆପେ ଆପେ ବାନ୍ଧି ନେଇଛ, କେହି ତୁମ ଉପରେ ତାହା ଲଦି ଦେଇ ନାହିଁ ।

ତୁମେ କୌଣସି ଏକ ଭୟକୁ ଆପଣା ଭିତରୁ ବହିଷ୍କୃତ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛ; କିନ୍ତୁ ଯାହାକୁ ତୁମେ ଭୟ କରୁଛ, ତାହା ଠାରେ ନୁହେଁ, ତୁମର ହୃଦୟ ଭିତରେ ହିଁ ସେହି ଭୟର ନିବାସ-ସ୍ଥାନ ରହିଛି ।

ଆଜି ତୁମେ ଯାହା କାମନା କରୁଛ ବା ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଭୟଭୀତ ହୋଇ ରହିଛ, ଯାହାକୁ ଘୃଣା କରୁଛ, ବା ଯାହା ଲାଗି ଅଭିଳାଷ ରଖିଛ, ଯାହା ପଛେ ପଛେ ତୁମେ ଧାଇଁଛ ଓ ଯାହାର କବଳରୁ ନିଷ୍କୃତି ପାଇବାକୁ ଆକୁଳ ହୋଇ ଉଠୁଛ, ସେ ସମସ୍ତ ପରସ୍ପର ପରସ୍ପର ସହିତ ବିଜଡ଼ିତ ହୋଇ ସତତ ତୁମରି ଭିତରେ ହିଁ ରହିଛନ୍ତି ।

ଆଲୁଅ ଆଉ ଛାଇ ପରସ୍ପରକୁ ଲାଗି ରହିଥିବା ଭଳି ସେସବୁ ତୁମରି ଭିତରେ ହିଁ ସଞ୍ଚରଣ କରୁଛନ୍ତି ।

ଆଉ ଯେତେବେଳେ ଛାଇ କ୍ରମଶଃ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇ ଲିଭି ଯାଉଛି, ସେତେବେଳେ ସେଇଠି ପଡ଼ିରହିଥିବା ଆଲୋକ ଆଉ ଏକ ଆଲୋକର ଛାୟାରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଯାଉଛି ।

ଠିକ୍ ସେମିତି ଯେତେବେଳେ ତୁମର ସ୍ୱାଧୀନତା ଆପଣାର ସମସ୍ତ ବନ୍ଧନ ଭାଙ୍ଗି ପଳାଉଛି, ସେତେବେଳେ ସେ ଅନ୍ୟ ଏକ ଉଚ୍ଚତର ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଗି ବନ୍ଧନ ହୋଇଯାଉଛି ।

—*—

—: ବିବେକ ଓ ବାସନା :—

ପୁଣି ଜଣେ ପୂଜାରିଣୀ ପଚାରିଲେ :— ଆମକୁ ବିବେକ ଓ ବାସନା ବିଷୟରେ କହନ୍ତୁ ।

ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ :

ତୁମର ଅନ୍ତସ୍କରଣ ଅନେକ ସମୟରେ ଏକ ସଂଗ୍ରାମ ଭୂମିରେ ପରିଣତ ହୁଏ । ସେହି ସଂଗ୍ରାମ ଭୂମି ଉପରେ ତୁମର ବିବେକ ଓ ବିଚାର ଶକ୍ତି ତୁମର ବାସନା ଓ ତୃଷ୍ଣା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯୁଦ୍ଧ ଘୋଷଣା କରନ୍ତି ।

ମୁଁ ତୁମର ଅନ୍ତଃସ୍କରଣର ଶାନ୍ତିବିଧାୟକ ହୋଇପାରନ୍ତି କି ! ତାହାହେଲେ ତୁମର ବିଷମ ଓ ପରିପନ୍ଥୀ ଚିତ୍ତବୃତ୍ତିକୁ ମୁଁ ଏକ କରି ଏକ ତାନରେ ମିଳାଇ ଦିଅନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ତୁମେ ନିଜେ ନିଜ ଅନ୍ତଃସ୍କରଣର ଶାନ୍ତି ବିଧାୟକ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓ ଆପଣାର ବୃତ୍ତି-ଗୁଡ଼ିକୁ ଶ୍ରଦ୍ଧା ନ କରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ମୁଁ କିପରି ତାହା ହୋଇ ପାରିବି ?

ତୁମର ସମୁଦ୍ରଗାମୀ ଆତ୍ମାରେ ତୁମର-ବିବେକ ହେଉଛି କାଣ୍ଡାରି, ଆଉ ବାସନା ହେଉଛି ପାଲ ଆଉ ମାସ୍ତୁଲ ।

କାଣ୍ଡାରି ହେଉ ବା ମାସ୍ତୁଲ୍ ହେଉ, ଏଥିରୁ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଭାଙ୍ଗିଗଲେ ତୁମେ ଲହରୀ ଦ୍ୱାରା ଇତଃସ୍ତତଃ ହୋଇଯିବ, ଅଣ ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ଏଣେତେଣେ ଭଟକି ଯିବ ବା ମଝି ସମୁଦ୍ରରେ ଯୋଉଁଠି ସେଇଠି ଅଟକି ଯିବ ।

'ଯେତେବେଳେ ବିବେକର ଏକାକୀ ଶାସନ ଚାଲେ, ସେତେବେଳେ ତାର ଶକ୍ତି ତୁମକୁ ସଙ୍କୀର୍ଣ୍ଣ ଓ ସୀମାବଦ୍ଧ କରିପକାଏ ।

ଆଉ ଯେତେବେଳେ ବାସନାରେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଲଗାମ୍ ବା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ନ ରହେ, ତାର ଦହନଜ୍ୱାଳା କେବଳ ନିଜକୁ ପୋଡି ଭସ୍ମ କରିଦିଏ ।

ତେଣୁ ତୁମର ଆତ୍ମା ତୁମର ବିବେକକୁ ବାସନା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ତୋଳିତ କରି ନେଉ, ଯେପରିକି ତାହା ସଙ୍ଗୀତର ରାଗିଣୀ ହୋଇ ପାରିବ ।

ପୁଣି ବିବେକ ଦ୍ୱାରା ସଞ୍ଚାଳିତ ହୋଇ ସେ ତୁମର ବାସନାକୁ ବାଟ ଦେଖାଇ ନେଉ, ଯେପରିକି ବାସନା ଆପଣାର ବିନାଶରୁ ନିତ୍ୟ ନବଜନ୍ମ ଲାଭ କରିପାରିବ ଏବଂ ଫିନକ୍ସ (Phoenix) ପକ୍ଷୀ ପରି ଭସ୍ମରେ ପରିଣତ ହେବାପରେ ପୁଣି ଜୀବିତ ହୋଇ ଉଡି ଯାଇପାରିବ ।

ତୁମ ଘରକୁ ଆସିଥିବା ଦୁଇଜଣ ପ୍ରିୟ ଅତିଥିଙ୍କ ପରି ତୁମେ ତୁମର ବିବେକ ଓ ବାସନାର ବିଚାର କରିବ ।

ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ଯେ ଦୁହିଁଙ୍କ ଭିତରୁ କୌଣସି ଜଣେ ଅତିଥିଙ୍କୁ ତୁମେ ଅତିରିକ୍ତ ସମ୍ମାନ ଦେବ ନାହିଁ । କାରଣ ଯିଏ ଅଧିକ ମନୋଧ୍ୟାନ ଓ ଯତ୍ନ ଦେଇ କେବଳ ଜଣକର ସେବା କରେ, ସେ ଦୁହିଁଙ୍କର ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ଆସ୍ଥା ହରାଇ ବସେ ।

ଯେତେବେଳେ ତୁମେ ପର୍ବତ ଦେଶର ଶୁଭ୍ର ପପ୍‌ଲାର୍ ବୃକ୍ଷ କୁଞ୍ଜର ଶୀତଳ ଛାୟା ତଳେ ବସିଥାଅ, ତୁମର ସମ୍ମୁଖରେ ଶସ୍ୟକ୍ଷେତ୍ର ଓ ପ୍ରାନ୍ତରମାନ ଅନେକ ଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇ ତୁମ ମନରେ ଶାନ୍ତି ଓ ଗମ୍ଭୀରତା ଆଣି ଦେଉଥାଏ, ସେତିକିବେଳେ ଅତି ନୀରବରେ ତୁମର ହୃଦୟତନ୍ତ୍ରୁ ଏହି କଥା ହିଁ ନିସୃତ ହେଉ; " ବିବେକ ହିଁ ଈଶ୍ୱରଙ୍କର ନିବାସ " ।

ପୁଣି ଯେତେବେଳେ ଝଡ଼ ଆସେ, ପ୍ରବଳ ପବନ ଅରଣ୍ୟକୁ ଦୋହଲାଇ ଦେଉଥାଏ, ଯେତେବେଳେ ବଜ୍ର ଓ ବିଜୁଳି ଆକାଶର ରୁଦ୍ରକାନ୍ତ ରୂପର ଘୋଷଣା କରୁଆସନ୍ତି । ସେତିକିବେଳେ ବିସ୍ମୟ-ମିଶ୍ରିତ ଭୟର ସହିତ ତୁମ ହୃଦୟ କହିଉଠେ : "ଈଶ୍ୱର ବାସନାରେ ହିଁ ବିଚରଣ କରନ୍ତି" ।

ଭଗବାନଙ୍କର ସୃଷ୍ଟିରେ ତୁମେ ଏକ ପ୍ରଶ୍ୱାସ ମାତ୍ର । ଭଗବାନଙ୍କର ଅରଣ୍ୟରେ ଏକ ପତ୍ର ମାତ୍ର, ତେଣୁ ତୁମକୁ ମଧ୍ୟ ବିବେକରେ ନିବାସ କରିବାକୁ ହେବ ଓ ବାସନାରେ ବିଚରଣ କରିବାକୁ ହେବ ।

— ୦ —

—: ଦୁଃଖ :—

ସେଣ୍ଟ ଜନତା ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ଆସି ପଚାରିଲେ :

ଆମକୁ ଦୁଃଖ ବିଷୟରେ କହନ୍ତୁ ।

ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ :

ତୁମର ଜ୍ଞାନକୁ ଅପିହିତ କରି ରଖିଥିବା ଆବରଣର ଭାଙ୍ଗିଯିବା ହେଉଛି ତୁମର ଦୁଃଖ । ଠିକ୍ ଯେମିତି ଫଳ ଭିତରର ମଞ୍ଜିକୁ ଫାଟିବାକୁ ହିଁ ପଡ଼େ, ଯେପରିକି ତାହାର ହୃଦୟ ସୂର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରକାଶକୁ ଆସି ପାରିବ, ସେହିପରି ତୁମକୁ ମଧ୍ୟ ଦୁଃଖର ପରିଚୟ ପାଇବାକୁ ହେବ ।

ଆପଣା ଜୀବନର ଦୈନନ୍ଦିନ ଚମତ୍କାରମାନ ତୁମ ହୃଦୟକୁ ବିସ୍ମୟରେ ସଚେତ ଧରି ରଖିପାରିଲେ ତୁମର ଦୁଃଖ ତୁମକୁ ତୁମର ସୁଖ-ଠାରୁ କମ୍ ବିସ୍ମୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତୀତ ହେବ ନାହିଁ ।

ଏବଂ ତୁମେ ନିଜ ହୃଦୟର ଋତୁ ସବୁକୁ ସେହିପରି ସ୍ୱୀକାର କରି ନେଇ ପାରିବ । ଯେପରି ତୁମର ଶସ୍ୟକ୍ଷେତ ଉପରେ ଆବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇ ଚାଲିଥିବା ଋତୁ ସବୁକୁ ତୁମେ ସବୁବେଳେ ସ୍ୱୀକାର କରି ଆସିଛ ।

ଏବଂ ଶାନ୍ତ ସମାହିତ ଭାବରେ ତୁମେ ତୁମର ଦୁଃଖର ଶୀତ-କାଳକୁ ଦେଖିବ ।

ତୁମର ଅନେକ ଦୁଃଖ ତୁମେ ନିଜେ ବରଣ କରି ନେଇଛ ।

ଦୁଃଖ ଗୋଟିଏ କଡ଼ୁଆ ଔଷଧ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ତୁମ ଭିତରେ ବାସ କରୁଥିବା ଚିକିତ୍ସକ ତୁମର ରୁଗ୍ଣ ଜୀବନକୁ ଆରୋଗ୍ୟ କରିଦିଏ ।

ତେଣୁ ତୁମେ ସେହି ଚିକିତ୍ସକଠାରେ ଆସ୍ଥା ରଖିଥାଅ ଏବଂ ନୀରବ ଓ ଶାନ୍ତ ହୋଇ ସେ ଦେଇଥିବା ଔଷଧକୁ ପିଇ ଦିଅ ।

କାରଣ ଯେତେ ଶକ୍ତ ଏବଂ ନିଷ୍ଠୁର ହେଲେ ସୁଦ୍ଧା ତା'ର ହାତ ସେହି ଅଦୃଶ୍ୟର କୋମଳ ହାତ ଦ୍ୱାରା ଚାଳିତ ହୁଏ ।

ଏବଂ ସେ ଯେଉଁ ପାନପାତ୍ର ବହନ କରି ଆଣେ, ତାହାର ସ୍ପର୍ଶରେ ତୁମର ମୁଖ ଜ୍ୱାଳା କରି ଉଠେ ସତ, ତଥାପି କୁମ୍ଭକାର ଆପଣା ଆଖିର ପବିତ୍ର ଅଶ୍ରୁରେ ସିକ୍ତ-କରି ରଖିଥିବା ମାଟିରେ ହିଁ ସେହି ପାତ୍ର ତିଆରି ହୋଇଥାଏ ।

—: ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ :—

ତା'ପରେ ଜଣେ ପଚାରିଲା, ଆମକୁ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ବିଷୟରେ କହନ୍ତୁ ।

ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ :

ହୃଦୟକୁ ନୀରବ ନିସ୍ତବ୍ଧ କରି ଦେଇ ପାରିଲେ ତୁମେ ଦିନ ରାତିର ରହସ୍ୟ ଭେଦ କରିପାରିବ । କିନ୍ତୁ ତୁମ ହୃଦୟର ଜ୍ଞାନକୁ ଶବ୍ଦ ଦ୍ୱାରା ଶୁଣି ପାରିବ, ତୁମର କାନ ଏଥିପାଇଁ ପିପାସିତ ରହିଥାନ୍ତି ।

ଆପଣା ଭାବନା ଭିତରେ ଯାହାର ପରିଚୟ ତୁମେ ପାଉଛ, ତାହାକୁ ପୁଣି ଶବ୍ଦ ଦ୍ୱାରା ଜାଣିବାକୁ ତୁମେ ନିଜେ ମଧ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥାଅ ।

ତୁମ ସ୍ୱପ୍ନ-ସୃଷ୍ଟିର ଅନାବୃତ ଶରୀରକୁ ଅଙ୍ଗୁଳିର ସ୍ପର୍ଶ ଦ୍ୱାରା ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ତୁମେ ଉତ୍ସୁକ ହୋଇ ରହିଥାଅ ।

ଏହି ଉତ୍ସୁକତା ତୁମର ରହିବା ଦରକାର ।

ତୁମର ଆତ୍ମାର ଅଭ୍ୟନ୍ତରରେ ଅତି ଗୋପନରେ ରହିଥିବା ଜଳସ୍ରୋତ ବାହାରକୁ ଉଚ୍ଛୁଳି ବହିଆସୁ ଏବଂ କଳକଳ ସଙ୍ଗୀତର ସାଗର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଗ୍ରସର ହେଉ ।

ତୁମ ଅନ୍ତରର ଅତଳ ଗଭୀରରେ ସଞ୍ଚିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ସମ୍ପଦ ତୁମର ଦୃଷ୍ଟି ସମକ୍ଷରେ ପ୍ରକଟ ହୋଇ ଉଠୁ ।

କିନ୍ତୁ ତୁମର ଅପରିଜ୍ଞାତ ସମ୍ପଦକୁ ଓଜନ କରିବା ବା ମାପିବା ଲାଗି କୌଣସି ମାପକାଠି ନ ରହୁ ।

ବା ଆପଣା ଜ୍ଞାନର ଗମ୍ଭୀରତାକୁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ବାଉଁଶ ବା ଫିତା ପକାଇ ମାପିବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ତୁମେ କରନାହିଁ ।

କାରଣ ଆତ୍ମା ଏକ ଅଗାଧ ଓ ଅନନ୍ତ ମହାସମୁଦ୍ର ।

'ମୁଁ ସତ୍ୟକୁ ପାଇଛି', ଏପରି କହିବାର ଧୃଷ୍ଟତା କେବେ କରନାହିଁ । 'ମୁଁ ଗୋଟିଏ ସତ୍ୟ ପାଇଛି' ସର୍ବଦା ଏହାହିଁ କହ ।

'ଆତ୍ମାରେ ଉପନୀତ ହେବାର ପଥ ମୁଁ ପାଇଛି' ଏପରି କହ ନାହିଁ ।'

'ପଥ ଚାଲୁ ଚାଲୁ ମୁଁ ପଥ ଉପରେ ଆତ୍ମାର ସାକ୍ଷାତ କରିଛି, ବରଂ ଏହିପରି କହ ।

କାରଣ ଆତ୍ମା ସକଳ ପଥର ପଥିକ ।

କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରେଖା ତାର ଗତି ପଥ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରି ପାରିବ ନାହିଁ ବା ଅଚଳ ଗଛ ପରି ସେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ସ୍ଥିର ହୋଇ ରହିପାରିବ ନାହିଁ । ସହସ୍ର ଦଳ ପଦ୍ମ ପରି ଆତ୍ମା ଆପଣାକୁ ବିକଶିତ କରି ଚାଲିଥାଏ ।

—*—

ଅରବିନ୍ଦ ସାଧନା କେନ୍ଦ୍ର
★ ଫୁଲିଆ ★

—: ଅଧ୍ୟାପନା :—

ସେତିକିବେଳେ ଜଣେ ଅଧ୍ୟାପକ ପଚାରିଲେ :

ଆମକୁ ଅଧ୍ୟାପନା ବିଷୟରେ କିଛି କୁହନ୍ତୁ ।

ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ :

ତୁମ ଜ୍ଞାନର ଉଷା-ରେଖା ଉପରେ ଯାହା କିଛି ଆଗରୁ ଅର୍ଦ୍ଧ-ସୁପ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ବିଦ୍ୟମାନ ରହିଛି, ତାହାର ଅତିରିକ୍ତ କୌଣସି ଶିକ୍ଷା ତୁମକୁ କେହି ଦେଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ମନ୍ଦିରର ପାଚେରି ଛାୟାରେ ବା ମନ୍ଦ୍ରାସାର ମେହେରାବ୍ ତଳେ ଆପଣା ଶିଷ୍ୟମଣ୍ଡଳୀ ସହିତ ବିଦ୍ୟାର ଆଲୋଚନା କଲାବେଳେ କୌଣସି ଶିକ୍ଷକ ସେମାନଙ୍କୁ ନିଜର କୌଣସି ଜ୍ଞାନ ଦିଏ ନାହିଁ । ସେ ସେମାନଙ୍କୁ କେବଳ ନିଜର ସ୍ନେହ ଓ ବିଶ୍ୱାସ ଦାନ କରେ । ଯଦି ସେ ବାସ୍ତବିକ ବିଦ୍ୱାନ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ କଦାପି ସେ ତୁମକୁ କହେ ନାହିଁ । "ଆସ, ମୋର ଜ୍ଞାନ ଭଣ୍ଡାରକୁ ପଶିଆସ" ବରଂ ସେ ତୁମକୁ ଆପଣା ବୁଦ୍ଧିମତ୍ତାର ଦ୍ୱାର ଦେଇକୁ ବାଟକଢ଼ାଇ ନେଇଯାଏ ।

ଜଣେ ଜ୍ୟୋତିଷ-ଶାସ୍ତ୍ରବିତ ଶୂନ୍ୟମଣ୍ଡଳ ବିଷୟରେ ନିଜେ ଅର୍ଜନ କରିଥିବା ଜ୍ଞାନ କଥାମାନ ତୁମ ସହିତ ଏକାଠି ଆଲୋଚନା କରିପାରେ, କିନ୍ତୁ ନିଜର ଅନୁସନ୍ଧାନ ଓ ଜ୍ଞାନାର୍ଜନ କରିବାର ଶକ୍ତି ସେ କଦାପି ତୁମକୁ ଦେଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞ ନିଜେ ଆୟତ୍ତ କରିଥିବା ରାଗିଣୀ ଗାଇ ବା ବଜାଇ ତୁମକୁ ଶୁଣାଇ ପାରେ, କିନ୍ତୁ ତାର ସଂଗୀତର ଛନ୍ଦ ଆସ୍ୱାଦନ

କରିପାରିବା ଭଳି କାନ ବା ସେହି ସଂଗୀତ ଗାନ କରିବାର କଣ୍ଠ ସେ ତୁମକୁ ଦେଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ପୁଣି ଯିଏ ନିଜେ ଗଣିତ-ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଧୂରନ୍ଧର ହୋଇଛନ୍ତି, ସେ ଓଜନ ଓ ମାପର ସୂକ୍ଷ୍ମ ବିଷୟରେ ତୁମକୁ ଅନେକ ଶିକ୍ଷା ଦେଇପାରିବ । ମାତ୍ର ମାପ ଓ ଓଜନର ସୂକ୍ଷ୍ମ ଚିନ୍ତାଧୂତନ ଭିତରକୁ ସେ ତୁମକୁ ନେଇ ଯ ଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଯାହାର ଦୃଷ୍ଟି ଅଛି, ସେ ଆଉ ଜଣକୁ ତାର ନିଜ ଦୃଷ୍ଟିର ଡେଣା ଉଧାର ଦେଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଈଶ୍ୱରଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଯେପରି ତୁମେମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରତ୍ୟେକ-ଠାରୁ ଅଲଗା ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଛ, ସେହିପରି ତୁମମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଆପଣା ଈଶ୍ୱରୀୟ ଜ୍ଞାନ ଓ ଲୌକିକ ଅନୁଭୂତିରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ହୋଇ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

—: ବନ୍ଧୁତା :—

ତାପରେ ଜଣେ ଯୁବକ ପଚାରିଲେ :

ଆମକୁ ବନ୍ଧୁତା ବିଷୟରେ କିଛି କହନ୍ତୁ ।

ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ :

ତୁମର ବନ୍ଧୁତା ତୁମର ସମସ୍ତ ଅଭାବ ପରିପୂରଣ କରେ । ସେ ତୁମର କିଆରି ପରି, ଯେଉଁଠି ତୁମେ ପ୍ରେମର ବୀଜ ବୁଣି କୃତଜ୍ଞତା ସହିତ ଫସଲ କାଟି ଆଣ ।

ସେ ତୁମର ଭୋଜନଥାଳି । ଶୀତ ଋତୁରେ ତୁମ ଘରଟିକୁ ଗରମ କରି ରଖିବାର ଅଗ୍ନି ସେ । କାରଣ ଆପଣାର ଅଜସ୍ର କ୍ଷୁଧା ନେଇ ତୁମେ ବନ୍ଧୁ ପାଖକୁ ଆସ । ଶାନ୍ତି ପାଇବାଲାଗି ତୁମେ ବନ୍ଧୁ ଖୋଜିବୁଲ ।

ଯେତେବେଳେ ବନ୍ଧୁ ତାର ହୃଦୟ ଖୋଲି ତୁମ ଆଗରେ ସବୁ କହି ଦିଏ, ସେତେବେଳେ ଆପଣା ମନ ଭିତରର 'ନାହିଁ'କୁ ପ୍ରକଟ କରିବାକୁ ତୁମେ କୌଣସି ଭୟ କରନାହିଁ ବା 'ହଁ' କହିବାକୁ କୁଣ୍ଠିତ ଅନୁଭବ କରନାହିଁ ।

ବନ୍ଧୁ ନୀରବ ଥିଲାବେଳେ ମଧ୍ୟ ତୁମର ହୃଦୟ ତାର ହୃଦୟର ନିଃସରଣ ପାଖରେ କାନ ଡେରି ରହେ ।

କାରଣ ବନ୍ଧୁ ବନ୍ଧୁ ମଧ୍ୟରେ ଶବ୍ଦର କୌଣସି ପ୍ରକାର ସହାୟତା ନ ନେଇ ମଧ୍ୟ ସମସ୍ତ ଭାବନା, ସମସ୍ତ ବାସନା ଓ ସମସ୍ତ ଆଶା ଆକାଙ୍କ୍ଷା ଅବ୍ୟକ୍ତ ଆନନ୍ଦରେ ପରିପ୍ଲୁତ ହୋଇ ଜନ୍ମଲାଭ କରେ ଓ ଏକତ୍ର ଉପଭୋଗ କରି ହୁଏ ।

ବନ୍ଧୁଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ଗଲାବେଳେ କୌଣସି ଶୋଚନା କର ନାହିଁ । କାରଣ ବନ୍ଧୁଠାରେ ଯେଉଁ ବସ୍ତୁକୁ ତୁମେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଭଲପାଅ, ବନ୍ଧୁର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ସେହି ବସ୍ତୁ ହୁଏତ ତୁମ ଲାଗି ଅଧିକ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଅନୁଭୂତ ହୋଇପାରେ, ଠିକ୍ ଯେପରି ପର୍ବତର ପାଦଦେଶରୁ ହିଁ ପର୍ବତ ଆରୋହଣକାରୀଙ୍କୁ ପର୍ବତ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର ଦିଶେ । ଆତ୍ମୀୟତାକୁ ଗଭୀରରୁ ଗଭୀରତର କରିବା ବ୍ୟତୀତ ବନ୍ଧୁତାର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଅଭିପ୍ରାୟ ନ ରହୁ ।

ଆପଣାର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ରହସ୍ୟର ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିବା ଛଡ଼ା ଯେଉଁ ପ୍ରେମ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବସ୍ତୁର ସନ୍ଧାନ ପଛରେ ଧାଇଁ ଥାଏ, ତାହା ପ୍ରେମ ନୁହେଁ । ତାହା ଗୋଟିଏ ଜାଲ । କେବଳ ଅଶ୍ରେୟ ବ୍ୟତୀତ ଏହି ଜାଲରେ କିଛି ଧରା ହୁଏ ନାହିଁ ।

ତୁମର ସବୁଠାରୁ ପ୍ରିୟବସ୍ତୁକୁ ତୁମେ ବନ୍ଧୁ ଲାଗି ସମର୍ପଣ କରିଦିଅ । ଯିଏ ତୁମ ଜୀବନ ସମୁଦ୍ରର ଭଟ୍ଟା ଦେଖିଛି (ବିପଦର ସାଥୀ ହୋଇଛି) ତାକୁ ତୁମର ଉତ୍‌ଫୁଲ୍ଲ ଜୁଆର ମଧ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ଦିଅ ।

କାରଣ କେବଳ ଆପଣା ଉପରେ ବୋଝ ହୋଇ ରହିଥିବା ସମୟଟାର କ୍ଷେପଣ କରିବାଲାଗି କଣ ତୁମେ ବନ୍ଧୁକୁ ଖୋଜିବୁଲ କି ?

ତୁମର ସମୟକୁ ସଜୀବିତ କରି ରଖିବାକୁ ହିଁ ତୁମେ ତାର ଅନ୍ୱେଷଣ କର ।

କାରଣ ତୁମର ଶୂନ୍ୟତାକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ନୁହେଁ, ତୁମର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ମେଣ୍ଟାଇଦେବା ହିଁ ବନ୍ଧୁର କାର୍ଯ୍ୟ ।

ବନ୍ଧୁତାର ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ଉପଭୋଗ କରିବାବେଳେ ହାସ୍ୟର ସ୍ଫୁରଣ ହେଉ, ଉଲ୍ଲାସର ଏକତ୍ର ଉପଭୋଗ ହେଉ ।

କାରଣ କ୍ଷୁଦ୍ରାତିକ୍ଷୁଦ୍ର ଅବସରର ଶିଶିରବିନ୍ଦୁ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ହିଁ ହୃଦୟର ରବି ପ୍ରଭାତ ହୁଏ ଓ ନବଜୀବନ ଲାଭ କରେ ।

—*—

—: ବାର୍ତ୍ତାଳାପ :—

ଜଣେ ବିଦ୍ୱାନ ପଚ୍ଛରିଲେ; ଆମକୁ ବାର୍ତ୍ତାଳାପ ବିଷୟରେ କିଛି କହନ୍ତୁ ।

ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ :

ଯେତେବେଳେ ତୁମେ ଆପଣାର ଭାବନାକୁ ଶାନ୍ତ କରି ରଖି ନପାର, ସେତିକିବେଳେ ତୁମ କଥା କହ ।

ହୃଦୟର ନୀରବତା ଭିତରେ ଅବସ୍ଥାନ କରିବା ତୁମ ପକ୍ଷରେ ଅସମ୍ଭବ ହୋଇପଡିଲେ ତୁମେ ଶବ୍ଦର ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ବଞ୍ଚ । ଶବ୍ଦ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଓ ବିନୋଦର ଏକ ସାଧନ ମାତ୍ର । ତୁମର ଅଧିକାଂଶ ବାର୍ତ୍ତାଳାପରେ ଭାବନାକୁ ଅଧେ ମାରି ଦିଆଯାଏ, କାରଣ ଭାବନା ଆକାଶର ବିହଙ୍ଗମ ପରି, ତାକୁ ଶବ୍ଦର ପଞ୍ଜୁରୀ ଭିତରେ ବନ୍ଦ କରି ରଖିଲେ ସେ ଆପଣାର ଡେଣା ମେଲିପାରେ ସତ, କିନ୍ତୁ ଉଡ଼ି ପାରେ ନାହିଁ । ତୁମମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏପରି ଅନେକ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ଏକାକୀ ରହିବାର ଭୟରେ ସଂସାରରେ ବାଚାଳ ପ୍ରଗଲ୍‌ଭ ବ୍ୟକ୍ତିର ସଙ୍ଗ ଖୋଜି ବୁଲନ୍ତି । ଏକାକୀ ରହିବାର ନୀରବତା ଦ୍ୱାରା ଆପଣାର ନଗ୍ନ ସ୍ୱରୂପ ସେମାନଙ୍କ ଆଖି ଆଗରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ ଓ ସେଥିଲାଗି ସେମାନେ ସେଠାରୁ ପଳାଇଯିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ।

ଆହୁରି ଏପରି ଅନେକ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ କଥା କହୁ କହୁ ଅଜ୍ଞାତରେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ପୂର୍ବ ବିଚାର ନ କରି କୌଣସି ଏକ ସତ୍ୟକୁ ପ୍ରକାଶ କରିଦିଅନ୍ତି, ଅଥଚ ନିଜେ ମଧ୍ୟ ସେହି ସତ୍ୟକୁ ବୁଝି-ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏବଂ ଆହୁରି କେତେକ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବି ସତ୍ୟ

ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ଅଥଚ ସେମାନେ କଥାରେ ସେହି ସତ୍ୟକୁ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଏହିପରି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ବକ୍ଷତଳେ ଆତ୍ମା ଛନ୍ଦୋମୟ ନୀରବତାରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥାଏ ।

ରାସ୍ତାରେ ବା ହାଟରେ ଯେତେବେଳେ ବନ୍ଧୁ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ ହେଉଛି, ତୁମ ଭିତରର ଆତ୍ମା ସେତେବେଳେ ତୁମ ଓଠରେ ଗତି-ସଞ୍ଚାର କରୁ ଓ ତୁମର ରସନାର ପଥ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରି ନେଉ ।

ତୁମ ବାଣୀ ତାର ଶ୍ରବଣର ଶ୍ରବଣରେ ପ୍ରବେଶ କରୁ । କାରଣ ବନ୍ଧୁର ଆତ୍ମା ହିଁ ତୁମ ହୃଦୟର ସତ୍ୟକୁ ସାଇତି ରଖିବ; ଠିକ୍ ଯେପରି ସୁସ୍ୱାଦୁ ମଦ୍ୟର ରଙ୍ଗ ବିସ୍ମୃତ ହୋଇଯାଏ, ମଦ୍ୟପାତ୍ର କୁଆଡେ ଭାଙ୍ଗିରୁଜି ଯାଏ, ଅଥଚ ତାର ସ୍ୱାଦ ମନେ ରହିଥାଏ ।

— ୦ —

—: ସମୟ :—

ତାପରେ ଜଣେ ଜ୍ୟୋତିଷୀ ଆସି ପଚାରିଲେ, ସମୟ ବିଷୟରେ ଆପଣ କ'ଣ କହୁଛନ୍ତି ?

ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ :

ଅକଳ ଓ ଅମାପ୍ୟ ସମୟକୁ ତୁମେ ମାପିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛ । ସମୟ ଏବଂ ଋତୁ ଅନୁସାରେ ତୁମେ ତୁମର ସ୍ୱଭାବକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛ, ଏପରିକି ଆତ୍ମା ଗତିକୁ ମଧ୍ୟ ସଞ୍ଚାଳିତ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛ ।

ସମୟର ଏପରି ଗୋଟିଏ ଝରଣା ତୁମେ ତିଆରି କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛ, ଯାହାର କୂଳରେ ତୁମେ ଯାଇ ବସି ପାରିବ ଓ ଝରଣାର ବହମାନ ସ୍ରୋତକୁ ଅବଲୋକନ କରିପାରିବ ।

କିନ୍ତୁ ତୁମ ଭିତରେ ନିହିତ ହୋଇ ରହିଥିବା କାଳାତୀତ ତୁମ ଜୀବନର କାଳାତୀତତା ସହିତ ଘନିଷ୍ଠ ଭାବରେ ପରିଚିତ ଅଟେ ।

ସେ ଜାଣେ ଯେ ସେ ଯାହା କରି ଯାଇଛି, ତାହା ଆଜିର ସ୍ମୃତି ହୋଇ ରହିଛି ଏବଂ ଆଜି ଆସନ୍ତା କାଲିର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଛି ।

ଏବଂ ତୁମ ଭିତରେ ଯିଏ ଗୀତ ଗାଉଛି ଓ ଚିନ୍ତାମଗ୍ନ ରହିଛି, ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ସେହି ଆଦ୍ୟ-କ୍ଷଣର ବେଷ୍ଟନୀ ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଛି । ସେହି ଆଦ୍ୟକ୍ଷଣ ହିଁ ଆକାଶ-ମଣ୍ଡଳରେ ତାରା-ପୁଞ୍ଜର ସ୍ଥାନ ନିର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଟ କରିଥିଲା । ତାର ପ୍ରେମ କରିବାର ଶକ୍ତି ଯେ ଅସୀମ, ତୁମ ଭିତରେ କିଏ ସେ କଥା ଅନୁଭବ କରି ନ ପାରୁଛି ?

ତଥାପି ଏକଥା କିଏ ଅନୁଭବ ନ କରୁଛି ଯେ ସୀମାଶୂନ୍ୟ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେହି ପ୍ରେମ ତାର ନିଜର ଜୀବନ କେନ୍ଦ୍ରରେ କେନ୍ଦ୍ରିତ ହୋଇ ରହିଛି ଏବଂ ଗୋଟିଏ ପ୍ରେମ ଭାବନାରୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ରେମ ଭାବନାକୁ ଓ ଗୋଟିଏ ପ୍ରେମ-ସଂଘଟନରୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ରେମ-ସଂଘଟନକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ଯାଉ ନାହିଁ ?

ସମୟର ପ୍ରକୃତ ଠିକ୍ ପ୍ରେମ ପରି, ସେ ଅଭେଦ୍ୟ ଓ ଅଚଳ । କିନ୍ତୁ ଆପଣାର ଭାବନା ମଧ୍ୟରେ ତୁମେ ଯଦି ସମୟକୁ ଋତୁ ଦ୍ୱାରା ମାପିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛ, ତାହା ହେଲେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଋତୁ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଋତୁକୁ ଘେରିଥିବା ବୃତ୍ତପରି ହୋଇ ରହୁ ଏବଂ ଆଜିର ଜୀବନ ଆପଣାର ସ୍ମୃତି ଦ୍ୱାରା ଅତୀତକୁ ଓ ଆପଣାର ଆକାଂକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ଅନାଗତ ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କରୁ ।

— * —

—: ଭଲମନ୍ଦ :—

ସହରର ଜଣେ ଗୁରୁଜନ ପଚାରିଲେ, ଆମକୁ ଭଲମନ୍ଦ ବିଷୟରେ କହନ୍ତୁ ।

ଏବଂ ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ :

ତୁମ ଭିତରେ ଯେଉଁତକ ଭଲ ରହିଛି, ମୁଁ ତାହାର ବିଷୟରେ କହି ପାରିବି, ମନ୍ଦ ବିଷୟରେ ନୁହେଁ ।

ଆପଣାର କ୍ଷୁଧା ପିପାସାରେ ପରିତପ୍ତ ଓ ଉତ୍ପୀଡ଼ିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଭଲ ଛଡ଼ା ମନ୍ଦର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଆଉ କଣ ହୋଇପାରେ ।

ପ୍ରକୃତରେ ଯେତେବେଳେ ଭଲ କ୍ଷୁଧିତ ହୋଇ ଉଠେ, ସେତିକବେଳେ ସେ ଅନ୍ଧକାର ଗହ୍ୱର ଭିତରକୁ ମଧ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ ଖୋଜି ଯିବାକୁ ଦ୍ୱିଧାବୋଧ କରେ ନାହିଁ, ପୁଣି ତୃଷାକୁଳ ହେବା ବେଳେ ଆବଦ୍ଧ ପଙ୍କ ଜଳାଶୟକୁ ଯାଇ ମଧ୍ୟ ସେ ଆପଣାର ତୃଷା ମେଣ୍ଟାଇ ଆସେ ।

ଆପଣା ସହିତ ସମ ଓ ଏକୀଭୂତ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୁମେ ଭଲ । ଆପଣା ଠାରୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ବିଚ୍ୟୁତ ହୋଇ ଗଲେ ହିଁ ତୁମେ ମନ୍ଦ ।

କାରଣ ବିଭକ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଥିବା ଘରକୁ ଆମେ ଚୋରଙ୍କର ଗହ୍ୱର ବୋଲି କହି ପାରିବା ନାହିଁ; ତାହା କେବଳ ବିଭକ୍ତ ଘର ମାତ୍ର ।

ପୁଣି କାଣ୍ଡାରି ନଥିବା କୌଣସି ନୌକା ବିପଦ ସଙ୍କୁଳ ଦ୍ୱୀପ-କୂଳରେ ଲକ୍ଷ୍ୟହୀନ ଭାବରେ ହୁଏତ ଏଣେତେଣେ ଭସି ଯାଇପାରେ। ତଥାପି ତଳକୁ ବୁଡ଼ି ଯାଇ ନ ପାରେ।

ଆପଣାକୁ ଦାନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କଠିନ ଉଦ୍ୟମ କଲାବେଳେ ତୁମେ ଭଲ। କିନ୍ତୁ ଆପଣାର ଲାଭ ଲାଗି କଠିନ ଉଦ୍ୟମ କରୁଥିଲେ ତୁମକୁ କେହି ମନ୍ଦ ବୋଲି କହି ପାରିବେ ନାହିଁ।

କାରଣ, ଆପଣାର ଲାଭ ଲାଗି କଠିନ ପରିଶ୍ରମ କରୁଥିବା-ବେଳେ ତୁମେ କେବଳ ମାଟିକୁ କାମୁଡ଼ି ରହି ଭୂମିର ସ୍ତନ୍ୟପାନ କରୁଥିବା ଏକ ଚେର ପରି।

ଫଳ କଦାପି ଚେରକୁ ଏକଥା କହି ପାରିବ ନାହିଁ :—'ତୋର ଠିକ୍ ମୋରି ପରି ହେବା ଉଚିତ, ପରିପକ୍ୱ ଓ ସରସ ହୋଇ ଅନ୍ୟ-ମାନଙ୍କୁ ଆପଣାର ସର୍ବସ୍ୱ ଦେଇ ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଯିବା ଉଚିତ।'

କାରଣ ଫଳ କେବଳ ଦେବ, କିନ୍ତୁ ଚେର କେବଳ ଗ୍ରହଣ କରିବ—ଏହା ସେମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା।

ଆପଣା ବାର୍ତ୍ତାଳାପରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଜାଗ ରହିଥିବା ବେଳେ ତୁମେ ଭଲ। କିନ୍ତୁ ତୁମେ ଶୋଇଥିବା ବେଳେ ତୁମର ଜିହ୍ୱା ଅନର୍ଗଳ ପ୍ରଳାପ କରୁଛି ବୋଲି ତୁମେ ମନ୍ଦ ହୋଇଯିବ ନାହିଁ।

ପୁଣି ଅନର୍ଗଳ ପ୍ରଳାପ ମଧ୍ୟ ସମୟ ସମୟରେ ଦୁର୍ବଳ ଜିହ୍ୱାକୁ ସବଳ କରି ଦେଇପାରିବ।

ଦୃଢ଼ତା ସହିତ ସାହସ-ପୂର୍ଣ୍ଣ ପଦବିକ୍ଷେପରେ ତୁମର ଲକ୍ଷ୍ୟ-ଆଡ଼କୁ ଅଗ୍ରସର ହେଉଥିବା ବେଳେ ତୁମେ ଭଲ।

କିନ୍ତୁ ତୁମେ ଗ୍ଲେଟେଇ ଗ୍ଲେଟେଇ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅଭିମୁଖରେ ଯାଉଛ ବୋଲି ତୁମକୁ ମନ୍ଦ କହିବା ଠିକ୍ ହେବ ନାହିଁ ।

ଗ୍ଲେଟେଇ ଗ୍ଲେଟେଇ ଗଲେ ମଧ୍ୟ ମଣିଷ କେବଳ ଆଗକୁ ଯାଏ, ପଛକୁ ନୁହେଁ ।

କିନ୍ତୁ ତୁମମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଯିଏ ଚଞ୍ଚଳ ଓ ମଜବୁତ, ସେମାନେ ଯେପରି କୌଣସି ଗ୍ଲେଟା ଲୋକକୁ କୃପା ଦେଖାଇବାର ଭ୍ରମରେ ତାହା ଆଗରେ ଗ୍ଲେଟେଇବାକୁ ଆରମ୍ଭ ନ କରନ୍ତି ।

ଅନେକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖିଲେ ତୁମେ ଭଲ । କିନ୍ତୁ ତୁମେ ହେଉ ଭଲ ନ ହୋଇ ଥାଅ, ସେଥିଲାଗି ତୁମକୁ ମନ୍ଦ ମଧ୍ୟ କହି ହେବ ନାହିଁ ।

ତୁମେ କେବଳ ଧୈର୍ଯ୍ୟହୀନ ଓ ଅଳସୁଆ ।

କି ଦୁଃଖର କଥା ଯେ ହରିଣ କଇଁଛକୁ ଚଞ୍ଚଳ ହେବା ଶିଖାଇ ପାରୁନି ।

ତୁମର ବିରାଟ ସ୍ୱରୂପ ଲାଭ କରିବାର ଆକାଙ୍କ୍ଷାରେ ହିଁ ତୁମରି ଭଲ ନିହିତ ରହିଛି ଏବଂ ଏହି ଆକାଙ୍କ୍ଷା ତୁମ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ।

କିନ୍ତୁ ତୁମ ଭିତରୁ କେତେକଙ୍କର ଆକାଙ୍କ୍ଷା ବଳବତୀ ଧାରା ରୂପେ ସମୁଦ୍ର ଅଭିମୁଖରେ ବହି ଯାଉଛି । ପର୍ବତ-ଅଧିତ୍ୟକାର ଗୂଢ ସମ୍ପଦ ଓ ଅରଣ୍ୟର ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ସେ ଆପଣା ସହିତ ବହନ କରିଚାଲିଛି ।

ଆଉ କେତେକଙ୍କ ଭିତରେ ଏହି ଆକାଙ୍କ୍ଷା-ସ୍ରୋତ ମନ୍ଦ ପଡ଼ିଯାଇଥିବା ଏକ କ୍ଷୀଣ ଜଳନାଳୀ ପରି, ଯାହାକି ସମୁଦ୍ର ସହିତ ମିଶିବା ଆଗରୁ ନାନାପ୍ରକାର କୋଣ ବାଙ୍କ କାଟି କାଟି ଅତି ମନ୍ଥର ଗତିରେ ଘୁସୁରି ଘୁସୁରି ଯାଉଛି ।

ଅଧିକ ଆକାଙ୍କ୍ଷା ପୋଷଣ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି କମ ଆକାଙ୍କ୍ଷା ପୋଷଣ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଯେପରି ଏକଥା ନ କହୁ "ତୁ କାହିଁକି ଏପରି ଧୀର ଗତିରେ ଋହିଁ ଋହିଁ ଯାଉଛୁ ?"

କାରଣ ଯଥାର୍ଥରେ କୌଣସି ଭଲ ମଣିଷ କେବେ ହେଲେ ଲଙ୍ଗଳା ହୋଇ ବୁଲୁଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ଏକଥା ପଚ୍ଚରେ ନାହିଁ, "ତୋର ଲୁଗା କୁଆଡେ ଚଲି ?" 'ତୋର ଘର କ'ଣ ହେଲ'— ଘର ନ ଥିବା ଲୋକକୁ ଏକଥା ମଧ୍ୟ ସେ ପଚ୍ଚରେ ନାହିଁ ।

—※—

—: ପ୍ରାର୍ଥନା :—

ତାପରେ ଜଣେ ପୂଜାରିଣୀ ପଚାରିଲେ, ଆମକୁ ପ୍ରାର୍ଥନା ବିଷୟରେ କିଛି କହନ୍ତୁ ।

ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ :

ଦୁଃଖ ଓ ଅଭାବ ବେଳେ ତୁମେମାନେ ପ୍ରାର୍ଥନା କର, କିନ୍ତୁ ଆପଣା ଆନନ୍ଦରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ରହିଥିବା ବେଳେ,—ଆପଣାର ସମୃଦ୍ଧି ସମୟରେ, ମଧ୍ୟ ଯଦି ତୁମେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିପାରନ୍ତ ।

କାରଣ ଏଇ ଜୀବନମୟ ମହାଶୂନ୍ୟ ମଧ୍ୟକୁ ଆପଣାକୁ ପ୍ରସାରିତ କରିଦେବା ବ୍ୟତୀତ ପ୍ରାର୍ଥନା ଆଉ କ'ଣ ହୋଇପାରେ ?

ଯଦି ତୁମେମାନେ ଆପଣା ଅନ୍ଧକାରକୁ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଅଜାଡି ଦେଇ ଆଶ୍ୱସ୍ତି ପାଇ ପାରୁଛ, ତେବେ ଆପଣା ହୃଦୟର ଆଲୋକକୁ ବାଣ୍ଟି ଦେବାରେ ମଧ୍ୟ ତୁମମାନଙ୍କର ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କରି ଶିଖିବା ଉଚିତ ।

ତୁମର ଆତ୍ମା ତୁମକୁ ପ୍ରାର୍ଥନା ଲାଗି ଡାକ ଦେଲାବେଳେ ତୁମେ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଆପଣା ଆପଣାର ଦୁଃଖ ଜଣାଇବା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ପ୍ରାର୍ଥନା କରିପାରୁ ନାହିଁ । ତାହା ହେଲେ ତୁମର ଆତ୍ମା ତୁମକୁ ବାରମ୍ବାର ଆଘାତ କରୁ । ତୁମେ ଆପଣାର ଦୁଃଖ ଜଣାଇ ଯେତେ ରୋଦନ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଦିନେ ନା ଦିନେ ତୁମେ ହସି ହସି ଆନନ୍ଦର ସହିତ ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ବସି ପାରିବ । ଯେତେବେଳେ ତୁମେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରି ବସ,—ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ଆପଣାକୁ ହରାଇ ଦିଅ,—ତେବେ ମନେରଖ ଯେ ସେତେବେଳେ ତୁମେ ସେହିସବୁ ଲୋକଙ୍କର ଆତ୍ମା ସହିତ ସମ୍ମିଳିତ ହୋଇଯାଅ ଯେଉଁମାନେ ଠିକ୍ ସେହି ସମୟରେ

ପ୍ରାର୍ଥନା କର ବସିଥାନ୍ତି । ପ୍ରାର୍ଥନା-ସମସ୍ତ ବଂଞ୍ଚିତ ଆଉ କୌଣସି ସମୟରେ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ତୁମର ମିଳନ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରନ୍ତା ନାହିଁ । ସେଥିଲାଗି ସ୍ବର୍ଗୀୟ ଆତ୍ମାନୁଭୂତି ଓ ସୁମଧୁର ଆତ୍ମା-ସଂଯୋଗ ଲାଗି ପ୍ରାର୍ଥନାର ଅଦୃଶ୍ୟ ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ହେବ । କେବଳ ମାଗିବା ପାଇଁ ବା ଭିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ମନ୍ଦିରକୁ ଗଲେ ତୁମକୁ କିଛି ମିଳିବ ନାହିଁ ।

ଆପଣାକୁ କେବଳ ନ୍ୟୂନ ଅକିଞ୍ଚନ କରି ଦେଖାଇବା ଲାଗି ମନ୍ଦିରକୁ ଗଲେ ତୁମେ ଯେଉଁ ଅକିଞ୍ଚନକୁ ସେହି ଅକିଞ୍ଚନ ହୋଇ ପଡ଼ିରହିବ ।

ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ ଭିକ୍ଷା କରି ମନ୍ଦିର ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ ତୁମର ପ୍ରାର୍ଥନା କେହି ଶୁଣିବେ ନାହିଁ ।

କେବଳ ଅଜ୍ଞାତ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇ ତୁମେ ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବେଶ କର-ଏହାହିଁ ସବୁଠାରୁ ପ୍ରଶସ୍ତ ବାଟ ।

କଥା, ଶବ୍ଦ ଓ ସ୍ତୋତ୍ର ଦ୍ଵାରା ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା ମୁଁ ତୁମକୁ ଶିଖାଇ ପାରିବି ନାହିଁ । ଭଗବାନ ତୁମର କଥା ଶୁଣନ୍ତି ନାହିଁ । ତୁମ-ମାନଙ୍କ ମୁଖ ଦେଇ ସେ ଯେତିକ କଥା ନିଜେ ଉଚ୍ଚାରଣ କରନ୍ତି, କେବଳ ସେତିକ କଥା ସେ ଶୁଣନ୍ତି ।

ସମୁଦ୍ର, ଅରଣ୍ୟ ଓ ପର୍ବତର ପ୍ରାର୍ଥନା ମୁଁ ତୁମକୁ ଶିଖାଇ ପାରିବି ନାହିଁ, ପର୍ବତ, ଅରଣ୍ୟ ଓ ସମୁଦ୍ର—ଏହିମାନଙ୍କ ଠାରୁ ହିଁ ତୁମମାନଙ୍କ ଉତ୍ପତ୍ତି । ଅନ୍ତର ଭିତରେ କାନ ଡେରି ଶୁଣ, ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରାର୍ଥନା ଶୁଣି ପାରିବ ।

ନିସ୍ତବ୍ଧ ରାତିରେ ଏକାଗ୍ର ହୋଇ ଥରେ କାନ ଡେରି-ପାରିଲେ, ସେଇମାନଙ୍କ ନୀରବ ଭାଷା ତୁମେ ଶୁଣି ପାରିବ । "ହେ

ଆମର ଭଗବାନ, ହେ ଆମର ପକ୍ଷଧାରୀ ସୁଦୂର ପିପାସୀ ଆତ୍ମା, ଆମର ଇଚ୍ଛା ମଧ୍ୟଦେଇ ତୁମର ଇଚ୍ଛା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଉ ।

“ତୁମର ବାସନା ହିଁ ଆମ ଭିତରେ ରହି ନାନା ବାସନାରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହେଉଛି ।

“ତୁମର ଇଚ୍ଛା ଶକ୍ତି ହିଁ ଆମର ଗତିକୁ,—ଗତି ମଧ୍ୟ ତୁମର,— ତୁମର ପ୍ରଭାମୟ ହିବସରେ ପରିଣତ କରି ଦେଇଁ ପାରିବ ।

“ତୁମକୁ ଆମେ କିଛି ମାଗି ପାରିବୁ ନାହିଁ । କାରଣ ଆମ ଭିତରେ ଅଭାବବୋଧର ଉନ୍ମେଷ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ମଧ୍ୟ ତୁମେ ଆମର ସମସ୍ତ ଅଭାବ ଜାଣିପାରୁଛ ।

“ତୁମେ ହିଁ ଆମର ସବୁ ପ୍ରୟୋଜନର ପ୍ରୟୋଜନ, ଆମର ହାତରେ ନିଜକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସମର୍ପି ଦେଇ ହିଁ ତୁମେ ଆମକୁ ସବୁ ଧନରେ ଧନୀ କରି ଦେଇପାରୁଛ ।”

— * —

—: ସୁଖ ସମ୍ଭୋଗ :—

ସେଠି ଜଣେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଥିଲେ । ସେ ଅରଣ୍ୟରେ ରହୁଥିଲେ । ବରଷକେ କେବଳ ଥରେ ସହର ଆଡ଼େ ଆସୁଥିଲେ । ସେ ଆଗକୁ ଆସି ପଚାରିଲେ, ଆମକୁ ସୁଖସମ୍ଭୋଗ ବିଷୟରେ କହନ୍ତୁ ।

ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ :

ସମ୍ଭୋଗ ହେଉଛି ମୁକ୍ତିର ସଙ୍ଗୀତ ।

କିନ୍ତୁ ଏହା ମୁକ୍ତି ନୁହେ ।

ସମ୍ଭୋଗ ତୁମ ଆଶା ଆକାଙ୍‌କ୍ଷାର କଳିକା,

କିନ୍ତୁ ଏହା ତାହାର ଫଳ ନୁହେଁ,

ଉଚ୍ଚ ଉତ୍ତୁଙ୍ଗକୁ ଉଠିବାର ଆହ୍ୱାନ ଦେଉଥିବା ଏହା ଏକ ଗଭୀରତା ମାତ୍ର । ମାତ୍ର ଏହା ସ୍ୱୟଂ ଗଭୀର ନୁହେଁ କି ଉଚ୍ଚ ନୁହେଁ ।

ଏହା ପିଞ୍ଜରାବଦ୍ଧ ପକ୍ଷୀର ଉଡ଼ିଯିବାର ଅଭିଳାଷ ପରି । କିନ୍ତୁ ମୁକ୍ତ ଆକାଶମଣ୍ଡଳରେ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ହୋଇ ଉଡ଼ିଯିବା ନୁହେଁ, ହଁ, ବାସ୍ତବିକ ସମ୍ଭୋଗ ଏକ ମୁକ୍ତି ସଙ୍ଗୀତ । ଆଉ ମୁଁ ଚାହୁଁଛି ହୃଦୟର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣତା ସହିତ ତୁମେ ଏହି ସଙ୍ଗୀତ ଗାନ କର । କିନ୍ତୁ ଏହି ଗାଇବାରେ ତୁମେ ଆପଣାର ହୃଦୟକୁ ହରାଇ ଦିଅ, ଏହା ମୁଁ ଚାହୁଁ ନାହିଁ ।

ତୁମମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଏପରି ଅନେକ ଯୁବକ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ସୁଖସମ୍ଭୋଗକୁ ଜୀବନର ଏକମାତ୍ର ଧ୍ୟେୟ ମନେକରି ତାହାର ଅନ୍ୱେଷଣ କରି ବୁଲୁଥାନ୍ତି । ତୁମେମାନେ ସେମାନଙ୍କର ସମାଲୋଚନା କର, ସେମାନଙ୍କୁ ତାଡ଼ନା କର ।

ମୁଁ ସେମାନଙ୍କର ସମାଲୋଚନା କରିବ ନାହିଁ । ତାଡ଼ନା ମଧ୍ୟ କରିବ ନାହିଁ ସେମାନେ ଆହୁରି ଅନୁସନ୍ଧାନ କରନ୍ତୁ, ମୁଁ ଏହାହିଁ କାମନା କରିବ ।

କାରଣ ଧନେ ସେମାନେ ସୁଖ ସମ୍ଭୋଗ ଲାଭ କରିବେ, କିନ୍ତୁ କେବଳ ତାହାହିଁ ନୁହେଁ ।

ସୁଖ ସମ୍ଭୋଗର ସାତ ଭଉଣୀ ଅଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ ଭିତରୁ ସମସ୍ତଙ୍କ-ଠାରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଭଉଣୀ ମଧ୍ୟ ସୁଖ ସମ୍ଭୋଗ ଠାରୁ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର ଅଟେ ।

ତୁମେ କ'ଣ ସେହି ଲୋକର କାହାଣୀ ଶୁଣି ନାହଁ, ଯିଏ କି ଚେରମୂଳ ପାଇବା ଆଶାରେ ଯାଇ ଗଛରମୂଳ ତାଡୁଥିଲା । ଆଉ ତାଡ଼ୁ ତାଡ଼ୁ ସେଇଠି ପୋତା ହୋଇଥିବା ଅମୂଲ୍ୟରତ୍ନ ସମ୍ପଦ ପାଇଲା ?

ତୁମମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏପରି କେତେଜଣ ବୟସ୍କ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କେବଳ ପଶ୍ଚାତ୍ତାପର ସହିତ ସୁଖ ସମ୍ଭୋଗର ସ୍ମରଣ କରନ୍ତି ? ସୁଖ ସମ୍ଭୋଗକୁ ସେମାନେ ଅନ୍ଧକାର ଉନ୍ମତ୍ତ ହୋଇ କରାଯାଇଥିବା ପାପ ଓ ଭୁଲ୍ ବୋଲି ହିଁ ଭାବନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ କେବଳ ମନକୁ ମେଘାଚ୍ଛନ୍ନ କରି ରଖିବା ହିଁ ହେଉଛି ପଶ୍ଚାତ୍ତାପ—ପଶ୍ଚାତ୍ତାପ ପାପୀ ମନର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ନୁହେ ।

ଗ୍ରୀଷ୍ମକାଳର ଫସଲ କାଟିବାପରି ସେମାନେ କୃତଜ୍ଞତା ସହିତ ସୁଖ ସମ୍ଭୋଗର ସ୍ମରଣ କରନ୍ତୁ । ତଥାପି ପଶ୍ଚାତ୍ତାପ ଦ୍ୱାରା ଯଦି ସେମାନେ ସାନ୍ତ୍ୱନା ପାଉଛନ୍ତି, ତେବେ ସେମାନଙ୍କୁ ଏହିପରି ସାନ୍ତ୍ୱନା ପାଇବାକୁ ମଧ୍ୟ ଦିଅ ।

ତୁମମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆହୁରି କେତେକ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁ-ମାନେ କି ସୁଖ ସମ୍ଭୋଗର ଅନ୍ୱେଷଣ କରିବା ଭଳି ଯୁବକ ନୁହଁନ୍ତି କି ସେ ସବୁର ସ୍ମରଣ କରିବାଭଳି ବୃଦ୍ଧ ମଧ୍ୟ ନୁହଁନ୍ତି ।

ଏବଂ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ଓ ସ୍ମରଣ କରିବାର ଭୟରେ ସେମାନେ ଏପରି ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇପଡନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ଆତ୍ମାର ସୁଖ-ସମ୍ଭୋଗକୁ ବର୍ଜନ କରିଦିଅନ୍ତି । କାଳେ ସେମାନେ ଆତ୍ମାର ଅବହେଳା କରି ପକାଇବେ ବା ଆତ୍ମାପ୍ରତି କୌଣସି ଅପରାଧ କରି ବସିବେ । ଏହି ଭୟ ସେମାନଙ୍କୁ ସତତ ବ୍ୟାକୁଳ କରି ରଖିଥାଏ ।

କିନ୍ତୁ ଏହି ବର୍ଜନ ହିଁ ସେମାନଙ୍କର ସୁଖ ସମ୍ଭୋଗ ।

ତେଣୁ ସଂଶୟ-କଂପିତ ହାତରେ ଗଛର ମୂଳ ଛାଡ଼ି ଚେରମୂଳ ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ଆସିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ଏକ ସମ୍ପଦର ଅଧିକାରୀ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ଆତ୍ମା ପାଖରେ ଅପରାଧ କରି ପାରିବ, ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତି କିଏ ଅଛି ମୋତେ କହିଲ ?

ସୁକଣ୍ଠ ବୁଲ୍‌ବୁଲ୍ ପକ୍ଷୀ ବନିର ନସ୍ତବ୍‌ଧତା ପାଖରେ ବା ଜୁଳୁଜୁଳିଆ ପୋକ ଆକାଶର ନକ୍ଷତ୍ରମଣ୍ଡଳ ପାଖରେ କୌଣସି ଅପରାଧ କରେ କି ?

ତୁମର ଜ୍ୟୋତିଶିଖା ବା ତୁମର ଧୂଆଁ କେବେହେଲେ ପବନ ଲାଗି ଏକ ବୋଝ ହୋଇ ପାରିବ କି ?

ଆତ୍ମାକୁ କ'ଣ ତୁମେ ଏକ ତରଙ୍ଗହୀନ ଆବଦ୍ଧ ଜଳାଶୟ ପରି ଭାବିଛ, ଯାହାକୁ କି ତୁମେ ଖଣ୍ଡେ ବାଡ଼ି ନେଇ ଚହଲାଇ ଦୋହଲାଇ ଦେଇ ପାରିବ ?

ସୁଖ ସମ୍ଭୋଗ ଠାରୁ ଆପଣାକୁ ବଞ୍ଚିତ କରାଇ ଅନେକ ସମୟରେ ତୁମେ ଆପଣା ଜୀବନର ଗୂଢ଼ ଗର୍ଭର ଫାଙ୍କରେ ସମ୍ଭୋଗର ବାସନାକୁ ସଞ୍ଚୟ କରି ରଖ ।

ଆଜି ଯାହାକୁ ତୁମେ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ଚାଲି ଆସିଲ ବୋଲି ଭାବୁଛ, ତାହା ହେ କାଲି ପାଇଁ ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରି ନ ରହିଛି, ତାହା କିଏ ଜାଣିଛି ?

ଏପରିକି ତୁମର ଶରୀର ମଧ୍ୟ ଆପଣାର ଉତ୍ତରାଧିକାର ଓ ଆବଶ୍ୟକତା ବିଷୟରେ ଅବଗତ ରହିଛି ଏବଂ ତାକୁ କେହି କଦାପି ପ୍ରତାରିତ କରିପାରିବ ନାହିଁ,

ତୁମର ଶରୀର ହେଉଛି ତୁମ ଆତ୍ମାର ବୀଣାଯନ୍ତ୍ର । ଆମେ ସେହି ଯନ୍ତ୍ରରୁ ସୁମଧୁର ସଙ୍ଗୀତର ଝଙ୍କାର ଶୁଣିବା କିମ୍ବା କେବଳ ଛନ୍ଦହୀନ ସ୍ୱରର କୋଳାହଳ ସୃଷ୍ଟି କରିବା, ତାହା ଆମ ହାତର କଥା ।

ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମେ ଆପଣା ହୃଦୟକୁ ପଚାର, ସୁଖ ସମ୍ଭୋଗରେ ନିହିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଭଲ ଠାରୁ କିପରି ଆମେ ତନ୍ନିହିତ ମନ୍ଦକୁ ଅଲଗା କରି ଦେଖି ପାରିବା ?

ତୁମର ଶସ୍ୟକ୍ଷେତ୍ର ଓ ବଗିଚା ଆଡ଼େ ଥରେ ଯାଅ, ସେଠାକୁ ଗଲେ ତୁମେ ଜାଣି ପାରିବ ଯେ ଫୁଲରୁ ମଧୁ ସଂଗ୍ରହ କରିବାରେ ହିଁ ମହୁମାଛିର ସୁଖ ।

ଆପଣାର ମଧୁକୁ ମହୁମାଛି ପାଖରେ ସମର୍ପଣ କରି ଦେବାରେ ମଧ୍ୟ ଫୁଲର ସୁଖ । କାରଣ ମହୁମାଛି ଲାଗି ଫୁଲ ଏକ ଜୀବନ-ସ୍ରୋତ ।

ଆଉ ଫୁଲ ଲାଗି ମହୁମାଛି ପ୍ରେମର ଏକ ବାର୍ତ୍ତାବହ । ଆଉ ମହୁମାଛି ଏବଂ ଫୁଲ ଉଭୟ ଲାଗି ସୁଖ ଦାନ ଓ ସୁଖ-ଗ୍ରହଣ ଏକ ଆବଶ୍ୟକତା, ଏହାରି ଦ୍ୱାରା ହିଁ ସେମାନେ ପରମାନନ୍ଦ ଲାଭ କରନ୍ତି ।

ହେ ଆରଫାବାସୀ ଭାଇମାନେ, ଆପଣାର ସୁଖ ସମ୍ଭୋଗ ବେଳେ ତୁମେ ଫୁଲ ଅଉ ମହୁମାଛି ପରି ହେବାକୁ ଶିଖ ।

—*—

—: ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ :—

ସେଇଠୁ ଜଣେ କବି ପଚାରିଲେ, ଆମକୁ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବିଷୟରେ କହନ୍ତୁ ।

ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ :

ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ନିଜେ ତୁମର ପଥ ଓ ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୁମେ କେଉଁଠି ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ଅନ୍ୱେଷଣ କରିବାକୁ ଯିବ, କପରି ତାର ପରିଚୟ ପାଇବ ?

ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଜେ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ତୁମ ବାଣୀର ବୁଣାଳି ନ ହୋଇଛି, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୁମେ କପରି ତାର ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ପାରିବ ?

ଯେଉଁମାନେ ଦୁଃଖରେ ପୀଡ଼ିତ ଓ ଆହତ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି, ସେମାନେ କହନ୍ତି ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ କରୁଣାମୟ ଓ ତାର ବେଷ୍ଟନୀ ବଡ଼ ଆରାମଦାୟକ। "ତରୁଣୀ ମା'ଆପରି ଆପଣା ଗୌରବରେ ଅର୍ଦ୍ଧଲଜ୍ଜିତ ହୋଇ ସେ ଆମ ଭିତରେ ବିଚରଣ କରେ ।"

ପୁଣି କାମାତୁରମାନେ କହନ୍ତି;

"ନା ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଶକ୍ତିଶାଳୀ, ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଭୟପ୍ରଦ,

"ଝଞ୍ଜାପରି ଆସି ସେ ଆମ ପାଦ ତଳର ମାଟିକୁ ଓ ମୁଣ୍ଡ ଉପରର ଆକାଶକୁ ଦୋହଲାଇ ଦେଇଯାଏ ।"

କ୍ଲାନ୍ତ ଓ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି କହେ "ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଏକ ସୁକୋମଳ ସ୍ୱର ଦେଇ ଗଢ଼ା । ସେ ଆମର ଆତ୍ମା ଭିତରେ ନୀରବରେ କଥା କହେ ।

"ଗ୍ରୀଷ୍ମର ଉଦ୍ୟରେ କମ୍ପୁଥିବା କ୍ଷୀଣ ଜ୍ୟୋତିଟିପରି ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ବାଣୀ ଆମର ନୀରବତା ପାଖରେ ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ କରେ ।"

କିନ୍ତୁ ଚଞ୍ଚଳ ଅସ୍ଥିର ବ୍ୟକ୍ତି କହେ, "ଆମେ ପର୍ବତରେ ତାର ଗର୍ଜନ ଶୁଣିଛୁ, ଆଉ ସେହି ଗର୍ଜନ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଘୋଡ଼-ଟାପୁର ଶବ୍ଦ, ଡେଣାର ଫଡ଼ଫଡ଼ ଓ ସିଂହର ଗର୍ଜନ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଶୁଣିଛୁ ।"

ରାତିରେ ନଗର-ରାସ୍ତାରେ ପହରା ଦେଉଥିବା ପ୍ରହରୀ କହେ, "ଊଷାଗମର ଶୁଭମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପୂର୍ବ-ଦିଗରୁ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ଉଦୟ ହେବ ।"

ମଧ୍ୟାହ୍ନର ମଜଦୁର ଓ ପଥିକମାନେ କହନ୍ତି, "ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତର ବାତାୟନ ବାଟଦେଇ ଆମେ ତାକୁ ପୃଥିବୀ ଉପରକୁ ଆଉଜି ପଡ଼ିବାର ଦେଖିଛୁ । ତାର କେଶଗୁଚ୍ଛ ଉପରେ ବିକ୍ଷିପ୍ତ ତୁଷାରକଣାମାନ ଦେଖିଛୁ ।

ଏହି ସମସ୍ତ କଥା ତୁମେମାନେ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବିଷୟରେ କହୁଛ । କିନ୍ତୁ ବସ୍ତୁତଃ ତୁମେ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ବର୍ଣ୍ଣନା ନକରି ନିଜ ନିଜର ଅପରିତୃପ୍ତ ଆକାଙ୍କ୍ଷା ସବୁର ବର୍ଣ୍ଣନାହିଁ କରୁଛ ।

ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଆକାଙ୍କ୍ଷା ନୁହେଁ, ତାହା ପରମାନନ୍ଦ ।

ଏହା ତୃଷାର୍ତ୍ତର ଶୁଷ୍କ କଣ୍ଠ ନୁହେଁ, ଭିକ୍ଷାଲାଭର ଆଶାରେ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଥିବା ଖାଲି ହାତ ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଏକ ପ୍ରଜ୍ୱଳିତ ହୃଦୟ, ତାହା ଏକ ମନ୍ତ୍ର-ମୁଗ୍ଧ ଚିତ୍ତ ।

ତୁମ ଆଖିରେ ଦେଖି ପାରିବା ଭଳି କୌଣସି ପ୍ରତିମା ଏ ନୁହେଁ, ଶୁଣି ପାରିବା ଭଳି କୌଣସି ସଙ୍ଗୀତ ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ ।

କିନ୍ତୁ ଏହା ଏପରି ଏକ ପ୍ରତିମା' ଆଖି ବୁଜିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଯାହାକୁ ଯାହାକୁ ତୁମେ ଦେଖି ପାରିବ; ଏପରି ଏକ ସଙ୍ଗୀତ, କାନ ବନ୍ଦକରି ମଧ୍ୟ ଯାହାକୁ ତୁମେ ଶୁଣି ପାରିବ ।

ଏହା ଚଷା ହୋଇଥିବା କୌଣସି ଗଛ ଗଣ୍ଡିର ରସ ନୁହେଁ ବା ନଖପଂଝା ସହିତ ଯୋଡ଼ା ହୋଇଥିବା ଡେଣା ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ଏହା ଏକ ଚିର ସୁନ୍ଦର, ଚିର ପ୍ରସ୍ଫୁଟିତ ଉଦ୍ୟାନ, ସତତ ଉଡ଼ି ବୁଲୁଥିବା ଦେବଦୂତ ମାନଙ୍କର ଏକ ସମୂହ ।

ହେ ଆରଫାବାସୀମାନେ, ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି ଜୀବନ,—

ଯେତେବେଳେ କି ଜୀବନ ଆପଣାର ପବିତ୍ର ମୁଖମଣ୍ଡଳରୁ ଅବଗୁଣ୍ଠନ ଅପସୃତ କରି ନିଏ ।

କିନ୍ତୁ ତୁମେ ଜୀବନ, ପୁଣି ତୁମେହିଁ ଅବଗୁଣ୍ଠନ ।

ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ--ଦର୍ପଣରେ ଆପେ ଆପଣାକୁ ଦେଖୁଥିବା ଶାଶ୍ବତତା ସେ । କିନ୍ତୁ ତୁମେହିଁ ଶାଶ୍ବତତା, ପୁଣି ସେହି ଦର୍ପଣ ମଧ୍ୟ ତୁମେ ।

— ୦ —

—: ଧର୍ମ :—

ସେଠି ଜଣେ ବୃଦ୍ଧ ଧର୍ମଯାଜକ ଥିଲେ । ସେ ପଚାରିଲେ "ଆମକୁ ଧର୍ମ ବିଷୟରେ କହନ୍ତୁ ।"

ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ : ଆଜି ଦିନମାନରେ ତୁମମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ଧର୍ମଛଡ଼ା କିଛି କହିନାହିଁ; ଆମର ସକଳ କର୍ମ ଓ ସକଳ ଚିନ୍ତନ ଧର୍ମ ନୁହେଁ କି ?

ଏବଂ ଯାହା କର୍ମ ନୁହେ କି ଚିନ୍ତନ ନୁହେଁ, ଅଥଚ ଯାହା ହୃଦୟରେ ନିରନ୍ତର-ଯେତେବେଳେ ତୁମେ ପଥର କାଟୁଛ ବା ତନ୍ତ ଚଲାଇ ଲୁଗା ବୁଣୁଛ, ସେତେବେଳେ ମଧ୍ୟ-ଉଦ୍‌ବେଳିତ ହୋଇ ଉଠୁଥିବା ଏକ ବିସ୍ମୟ ମାତ୍ର, ତାହା ମଧ୍ୟ ଧର୍ମ ନୁହେଁ କି ?

କିଏ ଆପଣା ଧର୍ମକୁ ଆପଣା କର୍ମଠାରୁ, ଆପଣା ବିଶ୍ୱାସକୁ ଆପଣା ବ୍ୟବସାୟ ଠାରୁ ଅଲଗା କରି ଦେଇ ପାରିବ ?

"ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତଟି ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ପାଇଁ ଓ ସେ ମୁହୂର୍ତ୍ତଟି ମୋ ନିଜ ପାଇଁ, ଏଇଟି ମୋର ଆତ୍ମା ପାଇଁ ଓ ସେଇଟି ମୋର ଶରୀର ପାଇଁ,"—କିଏ ଏପରି ଭାବରେ ନିଜର ସମୟକୁ ବିଭକ୍ତ କରି ଦେଇ ପାରିବ ?

ତୁମର ସମସ୍ତ ସମୟ ତୁମର ରୂପାନ୍ତର ହୋଇ ଆକାଶରେ ଉଡ଼ୁଥିବା ଡେଣାପରି ।

ଯିଏ ଆପଣା ନୈତିକତାକୁ ନିଜର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଆଭରଣ କରି ରଖିଥାଏ, ତାର ବରଂ ଲଙ୍ଗଳା ହୋଇ ବୁଲିବା ଭଲ ।

ପବନ ଆଉ ସୂର୍ଯ୍ୟ-କିରଣ ତା ଦେହରେ କୌଣସି ଛିଦ୍ର କରିବାକୁ ଯିବେ ନାହିଁ ।

ପୁଣି ମତ-ଶାସ୍ତ୍ର ଦେଖାଇ ଯିଏ ଆପଣା ବ୍ୟବହାର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରି ବସେ, ସେ ଆପଣାର କୋକିଳ-ପକ୍ଷୀକୁ ପଞ୍ଜୁରି ଭିତରେ ବନ୍ଦୀ କରି ରଖେ । ବନ୍ଧନ ଜାଲ ଭିତରୁ କଦାପି ବିମୁକ୍ତ ସଙ୍ଗୀତ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ପ୍ରାର୍ଥନାକୁ ଯିଏ କେବଳ ଗୋଟାଏ ଝରକା ବୋଲି ମନେକରେ, ଇଚ୍ଛାକଲେ ଯାହାକୁ ଖୋଲି ଦେଇ ହେବ, ପୁଣି ଇଚ୍ଛାକଲେ ବନ୍ଦ ମଧ୍ୟ କରି ଦିଆଯାଇ ପାରିବ, ସେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆପଣା ଆତ୍ମାର ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବେଶହିଁ କରିନାହିଁ । ଆତ୍ମା-ମନ୍ଦିରର ବାତାୟନ ଚିରନ୍ତନ କାଳଲାଗି-ପ୍ରତ୍ୟୁଷରୁ ପ୍ରତ୍ୟୁଷ ଯାଏ-ବିମୁକ୍ତ ରହିଛି ।

ତୁମର ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନହିଁ ତୁମରି ମନ୍ଦିର ଧର୍ମ ।

ଏହି ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବେଶ କଲାବେଳେ ତୁମେ ଆପଣାର ସକଳ ସାମଗ୍ରୀ ସଙ୍ଗରେ ନେଇକରି ଯାଅ ।:—

—ଲଙ୍ଗଳ, କୋଦାଳ, ହାତୁଡ଼ି ଓ ବଂଶୀ ହାତରେ ଧରିଯାଅ ।

—ଆପଣାର ଆବଶ୍ୟକତା ମେଣ୍ଟାଇବା ଲାଗି ବା ଆପଣାକୁ ଆନନ୍ଦ ଦେବାଲାଗି ତୁମେ ଯାହାସବୁ ନିର୍ମାଣ କରି ରଖିଛ, ତାକୁ ମଧ୍ୟ ସଙ୍ଗରେ ନେଇଯାଅ । କାରଣ—ଧ୍ୟାନ-ନିମଜ୍ଜିତ ଥିବା ବେଳେ ତୁମେ ଆପଣା ସଫଳତାରୁ ଅଧିକ ଉପରକୁ ଉଠି ପାରିବ ନାହିଁ । ବା ଆପଣା ବିଫଳତାରୁ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ତଳକୁ ଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଏବଂ ଆପଣା ସହିତ ତୁମେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସେହି ମନ୍ଦିରକୁ ନେଇଯାଅ କାରଣ ଆପଣା ପୂଜାରେ ତୁମେ ସେମାନଙ୍କର ଆଶାଠାରୁ ଅଧିକ ଉପରକୁ ଉଡ଼ିଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ, ବା ସେମାନଙ୍କର ନିରାଶା ଠାରୁ ଆପଣାକୁ ଅଧିକ ଦୀନକ୍ଲିଷ୍ଟ କରି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଆଜ ଯଦି ତୁମେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଜାଣିବାକୁ ଚାହୁଁଛ, ତାହାହେଲେ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରିବାର ଭ୍ରମରେ ପଡିଯାଅ ନାହିଁ ।

ନା-ତୁମେ ଆପଣାର ଚାରିଆଡକୁ ଚାହିଁଦେଖ, ଦେଖ ଭଗବାନ କିପରି ତୁମ ପିଲାଙ୍କ ସହିତ ଖେଳୁଛନ୍ତି ।

ବା ଆକାଶମଣ୍ଡଳ ଆଡକୁ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କର, ଦେଖିବ ସେ ମେଘଖଣ୍ଡ ଉପରେ ବିଚରଣ କରୁଛନ୍ତି, ବିଜୁଳି ସହିତ ତାଙ୍କର ବାହୁ ଦିଗନ୍ତ ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇଯାଉଛି, ବୃଷ୍ଟିଧାରା ସହିତ ସେ ଧରାତଳକୁ ଅବତରଣ କରି ଆସୁଛନ୍ତି ।

ତୁମେ ଦେଖିବ, ଫୁଲ ମଧ୍ୟରେ ରହି ସେ ହସୁଛନ୍ତି, ପୁଣି ଉପରକୁ ଉଠୁଛନ୍ତି ଓ ବୃକ୍ଷ ଭିତରେ ଆପଣାର ହାତ ଦୋହଲାଉଛନ୍ତି ।

— ୦ —

ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ସାଧନା କେନ୍ଦ୍ର
ସିଂରିଡିଆ

—: ମୃତ୍ୟୁ :—

ଅବଶେଷରେ ଅଲମିତ୍ରା ପଚାରିଲେ, "ଆମକୁ ମୃତ୍ୟୁ ବିଷୟରେ କହନ୍ତୁ ।

ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ :

ତୁମେମାନେ ମୃତ୍ୟୁର ରହସ୍ୟ ଜାଣିବାକୁ ଚାହୁଁଛ ।

କିନ୍ତୁ ଜୀବନର ଅନ୍ତଃପ୍ରଦେଶରେ ଏହାର ଅନୁସନ୍ଧାନ ନ କରିବା ଯାଏ କିପରି ତୁମେ ଏହାର ରହସ୍ୟ ଜାଣିପାରିବ ?

ପେଚାର ଦୃଷ୍ଟି ସୀମିତ ଆଖି ଦିନ ବେଳେ ଅନ୍ଧ ହୋଇଯାଏ, ତେଣୁ ସେ ପ୍ରକାଶର ରହସ୍ୟ ଭେଦ କରି ପାରେ ନାହିଁ ।

ପ୍ରକୃତରେ ଯଦି ତୁମେ ମୃତ୍ୟୁର ଆତ୍ମା ସହିତ ସାକ୍ଷାତ୍ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛ, ତାହେଲେ ଆଜ ଜୀବନର ବପୁ ଆଗରେ ଆପଣାର ହୃଦୟକୁ ଖୋଲି ରଖିଦିଅ ।

କାରଣ ଜୀବନ ଆଉ ମୃତ୍ୟୁ ଏକ ନଦୀ, ଆଉ ସମୁଦ୍ରପରି ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ । ଆଶା ଓ ଆକାଂକ୍ଷା ସବୁର ଗଭୀର ତଳରେ ତୁମର ପର ପାରିର ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ହୋଇ ରହିଛି ।

ବରଫତଳେ ଜୀବନର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥିବା ବୀଜପରି ତୁମର ହୃଦୟ ଆଜି ଋତୁରାଜର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଛି । ସେହି ସ୍ୱପ୍ନକୁ ବିଶ୍ୱାସ କର, କାରଣ ତାହାର ଭିତରେହିଁ ଅମୃତ—ଆଶ୍ରୟର ଦ୍ୱାର ଗୁପ୍ତ ହୋଇ ରହିଛି ।

ମନେକର କୌଣସି ମେଷପାଳକକୁ ସମ୍ମାନିତ କରିବା ଲାଗି ରାଜା ଆପଣା ଦରବାରକୁ ଡକାଇ ଆଣିଛନ୍ତି, ଆଜି ସେହି ମେଷପାଳକ ରାଜାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଯାଇ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହେବାର ଭୟରେ ଥରୁଛି । ମୃତ୍ୟୁ ଲାଗି ତୁମର ଭୟ କେବଳ ଏହି ମେଷପାଳକର ଥରିବା ପରି ।

କିନ୍ତୁ କହ ଦେଖି, ରାଜାର ପ୍ରଦତ୍ତ ସମ୍ମାନକୁ ପରିଧାନ କରିବାର ଆନନ୍ଦ ମେଷପାଳକର ଏହି ଥରିବା ତଳେ ନିହିତ ହୋଇ ରହି ନାହିଁ କି ?

କିନ୍ତୁ ତଥାପି କ'ଣ ସେ ଆପଣାର କମ୍ପିବା ବିଷୟରେ ଅଧିକ ସଚେତନ ହୋଇ ପଡ଼େ ନାହିଁ କି ?

କାରଣ କେବଳ ନଗ୍ନ ଭାବରେ ପବନରେ ଠିଆ ହେବା ଓ ଆଲୁଅ ଦେହରେ ମିଳାଇଯାଇ ମିଶିଯିବା ବ୍ୟତୀତ ମୃତ୍ୟୁ ଆଉ କ'ଣ ହୋଇପାରେ ?

ନିଶ୍ୱାସ ଯେପରି ଉପରକୁ ଉଠି ପାରିବ, ଆପଣକୁ ପ୍ରସାରିତ କରି ଦେଇପାରିବ ଓ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାରମୁକ୍ତ ହୋଇ ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କର ଅନ୍ୱେଷଣ କରିପାରିବ, ସେଥିଲାଗି ନିଶ୍ୱାସକୁ ତାର ସତତ-ବ୍ୟସ୍ତ ଜୁଆର ଭଟ୍ଟା (ଆଗମନ-ନିର୍ଗମନ) ରୁ ମୁକ୍ତ ଦେବା ଛଡ଼ା ଶ୍ୱାସପ୍ରଶ୍ୱାସ ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବାର ଅର୍ଥ ଆଉ କ'ଣ ହୋଇପାରେ ?

ନୀରବତାର ନଦୀରୁ ଜଳପାନ କରିପାରିଲେହିଁ ତୁମେ ଯଥାର୍ଥରେ ତୁମର ସଙ୍ଗୀତ—ଆରୋହଣ ଆରମ୍ଭ ହେବ ।

ଏବଂ ପୃଥିବୀ ତୁମ ଶରୀରର ସମସ୍ତ ଅବୟବକୁ ଆପଣା ଭିତରେ ବିଲୀନ କରି ଦେଇ ସାରିବା ପରେହିଁ ତୁମେ ଯଥାର୍ଥରେ ନୃତ୍ୟ କରି ପାରିବ ।

—❋—

—: ବିଦାୟ :—

ସେତେବେଳକୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ।

ଅନ୍ତର୍ଦ୍ରଷ୍ଟାବାଦନୀ ଅଲମିତ୍ରା କହିଲେ,

"ଆଜିର ଦିନ ଓ ଏହି ସ୍ଥାନ ଧନ୍ୟ ହେଉ, ଏବଂ ଆମକୁ ଅମୃତବାଣୀ ପାନ କରାଇଥିବା ତୁମର ଆତ୍ମା ମଧ୍ୟ ଧନ୍ୟ ହେଉ ।"

ଏବଂ ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, 'ମୁଁହିଁ କ'ଣ ଏ ସବୁ କଥା ଖାଲି କହୁଛି ?

ମୁଁ କ'ଣ ଜଣେ ଶ୍ରୋତା ହୋଇ ଶୁଣୁ ନ ଥିଲି ।"

ଏତକ କହି ସେ ମନ୍ଦିରର ପାହାଚ ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲେ । ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କର ଅନୁସରଣ କରୁଥା'ନ୍ତି । ସେ ଜାହାଜ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ଏବଂ ଡେକ୍ ଉପରେ ଯାଇ ଛିଡ଼ା ହେଲେ ।

ଲୋକମାନଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ପୁଣି ସେ ଉଚ୍ଚସ୍ୱରରେ କହିଲେ :— ହେ ଆରଫାବାସୀ ଭାଇମାନେ, ଆପଣମାନଙ୍କ ଠାରୁ ବିଦାୟ ନେବା ଲାଗି ପବନ ମୋତେ ଆଦେଶ ଦେଇଯାଉଛି । ଯିବାଲାଗି ମୁଁ ପବନ ପରି ଏତେ ଚଞ୍ଚଳ ହେଉନାହିଁ, ତଥାପି ମୋତେ ଯିବାକୁହିଁ ହେବ ।

ଆମେ ସମସ୍ତେ ପରିବ୍ରାଜକ, ସମସ୍ତେ ଆମେ ଆପଣା ର ଏକାନ୍ତ ପଥର ଅନ୍ୱେଷଣ କରି ବୁଲୁଛୁ । ଯେଉଁଠି ଆମେ ଗୋଟିଏ ଦିନ ସମାପ୍ତ କରୁଛୁ ସେଠାରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଦିନ ଆରମ୍ଭ କରୁ ନାହୁଁ । ଯେଉଁଠି ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ଦେଖୁଛୁ, ସେଠାରେ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ଅଟକି ରହୁ ନାହୁଁ ।

ପୃଥିବୀ ଶୋଇ ରହିଥିଲା ବେଳେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଚାଲିଛୁ ।

ଆମେ ଏକ ସମୃଦ୍ଧ ବୃକ୍ଷର ବୀଜ — ଯେତେବେଳେ ଆମେ ପାକଳ ହୋଇ ଯାଉଛୁ, ଓ ଆମର ହୃଦୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଯାଉଛି, ସେତେବେଳେ ବାୟୁ ହାତରେ ଆମେ ଆପଣାକୁ ସମର୍ପିତ କରି ଦେଉଛୁ ଓ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ବିକ୍ଷିପ୍ତ ହୋଇ ଯାଉଛୁ ।

ତୁମମାନଙ୍କ ସହିତ ମୁଁ ଅଳ୍ପଦିନ ମାତ୍ର ରହିଲି, ମୋର କହିଥିବା କଥା ତା'ଠାରୁ ଆହୁରି ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଥିଲା ।

କିନ୍ତୁ ମୋର ବାଣୀ ତୁମର ଶ୍ରବଣ-ଦ୍ୱାରରେ ମନ୍ଦ ହୋଇ ଆସିଲେ ବା ମୋର ପ୍ରେମ ତୁମର ସ୍ମୃତିପଥରୁ, ଅନ୍ତର୍ହିତ ହେବାକୁ ବସିଲେ ମୁଁ ପୁଣି ଆସିବି । ଏବଂ ଅଧିକ ସମୃଦ୍ଧ ହୃଦୟ ଏବଂ ଆତ୍ମାର ଅଧିକ ଅଧୀନ ରହି ପାରୁଥିବା ଓଠ ଦ୍ୱାରା ମୁଁ ପୁଣି କହିବି ।

ହଁ, ମୁଁ ଜୁଆର ସହିତ ଫେରି ଆସିବି ।

ମରଣ ମୋତେ ଲୁଚାଇ ରଖିବ, ମହାନ ନିସ୍ତବ୍ଧତା ମୋତେ ଆଚ୍ଛନ୍ନ କରି ରଖିବ ପଛକେ, ତଥାପି ଆହୁରି ଥରେ ମୁଁ ତୁମର ବୁଦ୍ଧିର ଅନ୍ୱେଷଣ କରି ଆସିବି ।

ଆଉ ମୋର ଅନ୍ୱେଷଣ କଦାପି ବିଫଳ ହେବ ନାହିଁ ।

ମୋର କହିଥିବା କଥାରେ ଯଦି କୌଣସି ସତ୍ୟ ନିହିତ ହୋଇ ରହିଥାଏ, ତେବେ ସେହି ସତ୍ୟ ଆହୁରି ସ୍ପଷ୍ଟତର ଭାବରେ ତୁମର ଭାବନା ସହିତ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଆତ୍ମୀୟତାର ଶବ୍ଦ ଦ୍ୱାରା ଆପଣାକୁ ପ୍ରକଟ କରିବ ।

ହେ ଅରଫା-ବାସୀ, ମୁଁ ପବନ ସହିତ ଚାଲି ଯାଉଛି, କିନ୍ତୁ ତଳକୁ ଶୂନ୍ୟତା ଭିତରକୁ ଯାଉନାହିଁ । ଆଉ ଆଜିର ଦିନଟିରେ ଯଦି ତୁମର ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ମୋର ପ୍ରେମ ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଲାଭ ନ କରେ, ତା ହେଲେ ଅନାଗତ ଆହୁରି ଏକ ଦିନଲାଗି ତାହା ଏକ ଆଶାପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ଭର ହୋଇ ରହିଥାଉ ।

ମନୁଷ୍ୟର ଆବଶ୍ୟକତା ବଦଳି ଯାଏ, କିନ୍ତୁ ତାର ପ୍ରେମ ବଦଳେ ନାହିଁ; ମଣିଷର ପ୍ରେମ ତାର ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରୁ—ତାର ଏହି ଇଚ୍ଛା ମଧ୍ୟ ବଦଳେ ନାହିଁ ।

ତେଣୁ ଜାଣିରଖ, ମହାନୀରବତାରୁ ଦିନେ ମୁଁ ବାହୁଡ଼ି ଆସିବି ।

ସକାଳେ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ହେଲେ କୁହୁଡ଼ି ଅପସରି ଯାଏ, ଶସ୍ୟ କ୍ଷେତରେ କେବଳ ଶିଶିର କଣାମାନ ପଡ଼ିରହିଥାଏ—ସେହି କୁହୁଡ଼ି ଦିନେ ଉପରକୁ ଉଠିବ ଓ ମେଘ ହେବ ଓ ବୃଷ୍ଟି ହୋଇ ତଳି ଖସି ପଡ଼ିବ ।

ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସେହି କୁହୁଡ଼ି ପରି ରହି ଆସିଛି ।

ରାତିର ନୀରବ ପ୍ରହରରେ ମୁଁ ତୁମ ନଗରର ରାସ୍ତାରେ ପଦଚାରଣା କରିଛି ! ମୋର ଆତ୍ମା ତୁମରି ଘରେ ଘରେ ଯାଇ ପ୍ରବେଶ କରିଛି ।

ମୋର ହୃଦୟରେ ତୁମମାନଙ୍କ ହୃଦୟର ସ୍ପନ୍ଦନ ହୋଇ ଆସିଛି, ତୁମର ଶ୍ୱାସ—ପ୍ରଶ୍ୱାସକୁ ମୁଁ ମୋର ମୁହଁ ଉପରେ ଅନୁଭବ କରିଛି ଏବଂ ମୁଁ ତୁମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜାଣିଛି ।

ହଁ, ମୁଁ ତୁମର ଦୁଃଖ ଜାଣିଛି, ସୁଖ ଜାଣିଛି, ଆଉ ତୁମର ନିଦ୍ରାବସ୍ଥାରେ ମୋହର ସ୍ୱପ୍ନମାନ ତୁମର ସ୍ୱପ୍ନ ହୋଇ ଦେଖା ଦେଇଛି ।

ପର୍ବତ-ଶ୍ରେଣୀ ଦ୍ୱାରା ବେଷ୍ଟିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ଏକ ହ୍ରଦ-ପରି ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କ ଭିତରେ ରହି ଆସିଛି ।

ତୁମର ଶୃଙ୍ଗଶିଖର, ତୁମର ସାନୁ, ଏପରିକି ତୁମର ଭାବନା ଓ କାମନା ସବୁର ଛାୟାମାନ ପୁଞ୍ଜକୁ ମୁଁ ଆପଣା ଭିତରେ ପ୍ରତିବିମ୍ବିତ କରି ଧରିଛି ।

ତୁମ ପିଲାଙ୍କର ହସ ଝରଣା ହୋଇ ଓ ତୁମ ଯୁବକମାନଙ୍କର ଆକାଙ୍କ୍ଷା ନଦୀ ରୂପରେ ମୋର ନୀରବତା ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କରିଛି ।

ଆଜ ମୋର ଗମ୍ଭୀର ଜଳରେ ପହଞ୍ଚି ସାରିବା ପରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଝରଣା ଓ ନଦୀଗୁଡ଼ିକର ସଙ୍ଗୀତ ବନ୍ଦ ହୋଇ ଯାଇ ନାହିଁ ।

ମୋର ଉଲ୍ଲାସରୁ ଅଧିକ ମଧୁର ଏବଂ ଆକାଂକ୍ଷାରୁ ଅଧିକ ମହାନ୍ ହୋଇ ସେସବୁ ମୋ ପାଖକୁ ଆସିଛନ୍ତି ।

ତାହା ଥିଲା ତୁମ ଅନ୍ତରର ଅସୀମ ଓ ଅନନ୍ତ;

ସେହି ବିରାଟ ପୁରୁଷ, ଯାହାର କାୟ-ଶରୀରରେ ତୁମେମାନେ କେବଳ କୋଷ ଓ ସ୍ନାୟୁ ମାତ୍ର ।

ସେହି ପୁରୁଷ, ଯାହାଙ୍କର ମହାସଂଗୀତରେ ତୁମର ସମସ୍ତ ଗାନ କେବଳ ନୀରବ ସ୍ପନ୍ଦନ ମାତ୍ର ।

ସେହି ବିରାଟ ପୁରୁଷରେ ହିଁ ତୁମେ ବିରାଟ ।

ତାଙ୍କରି ଦର୍ଶନ କରିବା ଭିତର ଦେଇ ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିଛି, ତୁମମାନଙ୍କୁ ପ୍ରେମ କରିଛି ।

କାରଣ ସେହି ବିରାଟ ବିସ୍ତାର ମଧ୍ୟରେ ନ ଥିବା ଏପରି କେଉଁ କ୍ଷେତ୍ର ରହିଛି, ସେଉଁଠି ପ୍ରେମ ଯାଇ ପହଞ୍ଚି ପାରିବ !

କେଉଁ ସ୍ୱପ୍ନ, କେଉଁ ଆଶା ଓ କେଉଁ କଳ୍ପନା ସେହି ଉଡ଼ିବାକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ଯାଇ ପାରିବ ?

ତୁମ ଅନ୍ତରରେ ବିରାଟ ପୁରୁଷ ସେଇ (apple) ଗଛର ଫୁଲରେ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଏକ ବିଶାଳ ଓକ୍ (Oak) ବୃକ୍ଷ ପରି ।

ତାହାର ଶକ୍ତି ତୁମକୁ ମାଟି ସହିତ ବାନ୍ଧି ରଖିଛି, ତାହାର ସୁଗନ୍ଧ ତୁମକୁ ଉଚ୍ଚେ ଚକୁ ଉତ୍ତୋଳିତ କରି ନେଉଛି, ତାହାର ଜାଜ୍ୱଲତା ମଧ୍ୟରେ ହିଁ ତୁମେ ଅମର ହୋଇ ରହିଛି ।

ଏକ ଜଞ୍ଜିର ହେଲେ ମଧ୍ୟ, ଜଞ୍ଜିରର ଦୁର୍ବଳତମ କଡ଼ାଟରେ ତୁମେ ଯେ ଦୁର୍ବଳ, ଏ କଥା ଅନେକେ ତୁମକୁ କହିଛନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ଏହି ଉକ୍ତି କେବଳ ଅର୍ଦ୍ଧସତ୍ୟ ମାତ୍ର । ତୁମେ ଆପଣାର ଦୃଢ଼ତମ କଡ଼ାଟି ପରି ଦୃଢ଼ ମଧ୍ୟ ।

ତୁମର ତୁଚ୍ଛତମ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ତୁମକୁ ମାପିବାକୁ ଯିବା ଫେନର ତୁଚ୍ଛତାରୁ ମହାସିନ୍ଧୁର ଶକ୍ତିକୁ ମାପିବା ପରି ।

ତୁମର ଵିଫଳତାକୁ ଆଧାର କରି ତୁମ ବିଷୟରେ ମତ-ଦେବା ଋତୁମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ପରିବର୍ତ୍ତନ-ଶୀଳତା ଲାଗି ଦୋଷ ଦେବା ପରି ।

ହଁ, ତୁମେ ହେଉଛ ମହାସିନ୍ଧୁ ସମାନ ।

ତୁମର ତଟ-ପ୍ରାନ୍ତରେ ଠିଆ ହୋଇ ବୋଝାଇ ଜାହାଜମାନ ଜୁଆର ଲାଗି ଅପେକ୍ଷା କରୁଥିଲେ ହେଁ ତଥାପି ଠିକ୍ ସମୁଦ୍ର ପରି ତୁମେମାନେ ମଧ୍ୟ ଜୁଆରକୁ ଜଲଦି ଡାକିଆଣି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ପୁଣି ତୁମେ ହେଉଛ ଋତୁମାନଙ୍କ ସମାନ ।

ଏବଂ ଆପଣାର ଶୀତକାଳରେ ଆପଣାର ବସନ୍ତକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତୁମର ଅନ୍ତର ଭିତରେ ରହି ବିଶ୍ରାମ କରୁଥିବା ବସନ୍ତ ନିଦ୍ରାଳସ ଅବସ୍ଥାରେ ମୃଦୁକ ହସା ଦେଉଥାଏ ଓ ଅପମାନିତ ବୋଧ କରେ ନାହିଁ ।

"ସେ ଆମର ଭାରି ପ୍ରଶଂସା କଲା, ଆମର ଖାଲି ଭଲ କଥାମାନ ସେ ଦେଖୁଥିଲା"—ପରସ୍ପର ପାଖରେ ତୁମେମାନେ ଏପରି କହି ପାରିବ ବୋଲି ମୁଁ ଯେ ତୁମକୁ ଏସବୁ କଥା କହିଲି, ତାହା ଯେପରି ତୁମେ-ମାନେ ନ ଭାବ ।

ଆପଣାର ଭାବନା ଭିତରେ ତୁମେ ସ୍ୱୟଂ ଯାହାସବୁ ଜାଣିଛ, କେବଳ ସେହିସବୁକୁ ହିଁ ଶବ୍ଦ ଦେଇ ମୁଁ ତୁମ ଆଗରେ କହି ଯାଉଛି ।

ପୁଣି ଶବ୍ଦହୀନ ଜ୍ଞାନର ଗୁପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିତ ଶାବ୍ଦିକ ଜ୍ଞାନ ଆଉ କ'ଣ ହୋଇପାରେ ?

ତୁମର ଭାବନା ଓ ମୋର କଥାସବୁ ମୁଦା ହୋଇ ରହିଥିବା ସ୍ମୃତିରୁ ଭାସିଆସୁଥିବା ଲହରୀ ପରି—ଯେଉଁ ସ୍ମୃତି ଅଜ୍ଞାତ ହୋଇ ଯାଇଥିବା ତୁମର କାଲିଗୁଡ଼ିକର ଲେଖାକୁ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିରଖିଛି ।

ପୃଥିବୀ ଯେତେବେଳେ ଆମକୁ ବା ତା, ନିଜକୁ ମଧ୍ୟ ଜାଣି ନ ଥିଲା ସେହି ପ୍ରାଚୀନ ଦିନଗୁଡ଼ିକର କଥା—ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଳୟରୂପୀ ଅନସ୍ତିତ୍ୱରୁ ପୃଥିବୀର ଉଦୟ ହୋଇଥିଲା, ସେହି ରାତିଗୁଡ଼ିକର କଥା ସେହି ସ୍ମୃତି ଭିତରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିଛି ।

ଆପଣାର ଜ୍ଞାନରୁ କିଛି ଦାନ କରିବା ଲାଗି ଜ୍ଞାନୀ ପୁରୁଷମାନେ ତୁମମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କ ଜ୍ଞାନରୁ କିଛି ଆହରଣ କରିବାକୁ ଆସିଛି ।

ଆଉ ଦେଖ, ଜ୍ଞାନଠାରୁ ମହତ୍ତର ଦ୍ରବ୍ୟ ମୁଁ ଲାଭ କରିପାରିଛି । ତାହା ହେଉଛି ତୁମର ଅନ୍ତର ଭିତରେ ସ୍ୱ-ଜୀବନକୁ ସତତ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସଞ୍ଚିତ କରି ରଖୁଥିବା ଜ୍ୟୋତି-ଚୈତନ୍ୟ ଏବଂ ସେତିକିବେଳେ ହିଁ କି ତୁମେ ତାହାର ବିସ୍ତାର ପ୍ରତି କୌଣସି ଧ୍ୟାନ ନ ଦେଇ, ଆପଣାର ଝଡ଼ିପଡ଼ିଥିବା ଦିନଗୁଡ଼ିକ ଲାଗି ବିଳାପ କରୁଥାଅ ।

ଶରୀର ଭିତରେ ଜୀବନର ଅନ୍ୱେଷଣ କରି ବୁଲୁଥିବା ଜୀବନହିଁ ମୃତ୍ୟୁକୁ ଭୟ କରେ ।

କିନ୍ତୁ ଏଠି ମୃତ୍ୟୁହିଁ ନାହିଁ ।

ଏହି ପର୍ବତ ଓ ଏହି ସମତଳ-ଭୂମି-ଏ ସବୁ ତ ଦୋଳା ଆଉ ସୋପାନସେତୁ ପରି ।

ଯେଉଁ କବର-ଖାନାରେ ତୁମର ପୂର୍ବ ପୁରୁଷମାନଙ୍କର କବର ଦିଆଯାଇଛି, ତାହାର ଭୂମି ଦେଇ ଯାଉଥିବା ବେଳେ ଥରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ଦେଖ; ଦେଖିବ, ତୁମ ସନ୍ତାନ ହାତ ଧରାଧରି ହୋଇ ତୁମର ପିଲାମାନେ ସେଇଠି ନୃତ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ।

ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ଯେ, ଅନେକ ସମୟରେ ତୁମେ ଅଜ୍ଞାତରେ ମଧ୍ୟ ଆନନ୍ଦ-ଉତ୍ସବ କର । ଆହୁରି ଅନେକ ଲୋକ ତୁମ ପାଖକୁ ଆସିଛନ୍ତି । ତୁମର ଶ୍ରଦ୍ଧାକୁ ସେମାନେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଶାରେ ବାନ୍ଧି ଦେଇଛନ୍ତି । ତାର ପ୍ରତି-ବଦଳରେ ତୁମେ ସେମାନଙ୍କୁ କେବଳ ଧନ ସମ୍ପତ୍ତି ଦେଇଛ, କ୍ଷମତା ଦେଇଛ ଓ ଗୌରବ ଦେଇଛ ।

ମୁଁ ତ ଗୋଟିଏ ଆଶାଠାରୁ ମଧ୍ୟ କମ୍ ତୁମମାନଙ୍କୁ ଦେଇଛି, କିନ୍ତୁ ତଥାପି ତୁମେ ମୋ ପ୍ରତି ଅଧିକ ଉଦାରତା ଦେଖାଇଛ ।

ତୁମେମାନେ ଜୀବନ ଲାଗି ମୋର ଉତ୍କଣ୍ଠ ପିପାସା ମୋତେ ପ୍ରଦାନ କରିଛ । ଯାହା ମୋର ସମସ୍ତ ଆକାଙ୍କ୍ଷାକୁ ପିପାସିତ ଓଠ ଓ ସମସ୍ତ ଜୀବନକୁ ଏକ ଅବିରଳ ସ୍ରୋତରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରି ଦେଉଥିବା ଦାନଠାରୁ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ପକ୍ଷରେ ଅଧିକ ମହତ୍ତର ବାସ୍ତବିକ ଆଉ କ'ଣ ହୋଇପାରେ ।

ଆଉ ଏହିଥିରେହିଁ ମୋର ସମ୍ମାନ ଓ ମୋର ପୁରସ୍କାର ନିହିତ ହୋଇ ରହିଛି :—ଯେତେବେଳେ ଜଳପାନ କରିବା ଲାଗି ମୁଁ ଏହି ସ୍ରୋତ ପାଖକୁ ଆସୁଛି, ସେହି ବହମାନ ଚେତନ ଜଳ ଆପେ ପିପାସିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିବାର ମୁଁ ଦେଖୁଛି ।

ଆଉ ମୁଁ ସେହି ସ୍ରୋତରେ ଜଳପାନ କଲାବେଳେ ସେ ମଧ୍ୟ ମୋତେ ପାନ କରୁଛି । ତୁମ ମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କେତେକ ମୋତେ ଉପହାର ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଅଭିମାନୀ ଓ ଅତ୍ୟଧିକ ଲଜ୍ଜ୍ୟାଶୀଳ ବୋଲି ଭାବନ୍ତି ।

ପାରିଶ୍ରମିକ ନେବାକୁ ଚୁକ୍ତିରେ ମୁଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଭିମାନୀ, କିନ୍ତୁ ଉପହାର ନେବାକୁ ନୁହେଁ ; ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ତୁମେମାନେ ମୋତେ ଆପଣା ସାଙ୍ଗରେ ବସାଇ ଖୁଆଇବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିଛ, ମୁଁ ପାହାଡରେ ବୁଲି କୋଳି ଖାଉଛି ।

ଯେତେବେଳେ ତୁମେ ମୋତେ ଖୁସି ହୋଇ ଆପଣା ଘରେ ଆଶ୍ରୟ ନେବାକୁ ଚାହିଁଛ, ସେତେବେଳେ ମୁଁ ମନ୍ଦିର ଚଉତରା ଉପରେ ଯାଇ ଶୋଇଛି ।

କିନ୍ତୁ ମୋର ଦିବସ ଓ ମୋର ରାତି ପ୍ରତି ତୁମର ଯତ୍ନଶୀଳ ରହିବାର ସ୍ନେହପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବନା ମୋର ମୁଖର ଭୋଜନକୁ ସୁମଧୁର ଓ ସୁସ୍ୱାଦୁ କରି ଦେଇ ନାହିଁ କି ? ମୋର ନିଦ୍ରାକୁ ମଧୁର ସ୍ୱପ୍ନରେ ପରିବେଷ୍ଟିତ କରି ରଖି ନାହିଁ କି ?

ସେଥିଲାଗି ତୁମମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ଅନେକ ଆଶୀର୍ବାଦ ଦେଇ ଯାଉଛି । ତୁମର ଦାନ ବହୁତ, କିନ୍ତୁ ଦେଉଛ ବୋଲି କୌଣସି ଜ୍ଞାନ ତୁମର ହୋଇ ନାହିଁ ।

ଯେଉଁ ସହୃଦୟତା ଦର୍ପଣ ଉପରେ ଆପଣାର ମୁହଁ ନିରେଖୁ ଥାଏ, ବସ୍ତୁତଃ ତାହା ପାଷାଣରେ ପରିଣତ ହୁଏ ।

ଯେଉଁ ସତ୍‌କାର୍ଯ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ସୁନ୍ଦର ନାମ ଦେଇ ଆପଣାକୁ ସମ୍ବୋଧନ କରିବାର ଆଗ୍ରହ ଦେଖାଏ, ତାହା ଅଭିଶାପର ଜନନୀ ହୋଇଯାଏ ।

ଆଜି ତୁମମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକ ମୋତେ ଏକାନ୍ତତା-ପ୍ରିୟ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି, ମୁଁ ଆପଣାର ଏକାନ୍ତତାରେ ବେହୋସ ହୋଇ ରହେ ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ କରୁଛନ୍ତି ।

ତୁମ୍ଭେମାନେ କହୁଛ, "ଅରଣ୍ୟର ଗଛବୃକ୍ଷ ସହିତ ଯାଇ ସେ ବାର୍ତ୍ତାଳାପ କରେ, କିନ୍ତୁ ମଣିଷ ପାଖକୁ ଆସେ ନାହିଁ ।

"ପର୍ବତ ଶିଖର ଉପରେ ସେ ଏକୁଟିଆ ଯାଇ ବସିଛୁ ଏବଂ ସେଇଠୁ ନମ୍ର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଆମ ନଗରୀକୁ ଅନାଇଛୁ" ।

ହଁ, ମୁଁ ପର୍ବତ ଉପରକୁ ଯାଇଛୁ' ଦୂର ଦୂର ଦେଶରେ ମୁଁ ବିଚରଣ କରିଛୁ, ଏକଥା ସତ ।

କିନ୍ତୁ ଦୂରକୁ ଯାଇ ନ ଥିଲେ ମୁଁ ତୁମକୁ କିପରି ଦେଖି ପାରି-ଥାଆନ୍ତି ?

ଦୂରକୁ ନଯିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କିଏ ଯାଥାର୍ଥରେ ସମୀପବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ପାରିବ ?

ଆହୁରି କେତେକ ନୀରବରେ ମୋତେ କହୁଥିଲେ—

"ହେ ବିଦେଶୀ, ହେ ଅଗମ୍ୟ ଶିଖରର ପ୍ରେମୀ, ଗରୁଡ଼-ପକ୍ଷୀ ଆପଣାର ବସା ବାନ୍ଧୁଥିବା ଉତ୍ତୁଙ୍ଗ ପର୍ବତ ଉପରେ କାହିଁକି ତୁମେ ରହିବାକୁ ଭଲପାଅ ?

"କାହିଁକି ତୁମେ ଅପ୍ରାପ୍ୟର ଅନ୍ୱେଷଣ କରି ବୁଲୁଛ ?

"ତୁମର ଜାଲ ଭିତରେ କେଉଁ ତୋଫାନକୁ ତୁମେ ବାନ୍ଧି ରଖିବାକୁ ଚାହଁ ।

"ଏବଂ ଆକାଶ ମଣ୍ଡଳରେ ତୁମେ କେଉଁ ପବନ-ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କର ଶିକାର କରିବାକୁ ବାହାରିଛ ?"

"ଆସ, ଆମର ଭିତରେ ଜଣେ ହୋଇ ରହ ।

"ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଅ, ଆମର ରୁଟିରେ ତୁମର କ୍ଷୁଧାନିବାରଣ କର, ଆମ ଘରର ସୁରା ପିଇ ତୃଷା ମେଣ୍ଟାଅ ।"

ଆପଣା ହୃଦୟର ଏକାନ୍ତବାସରେ ସେମାନେ ଏହିପରି କଥାମାନ କହୁଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର ଏକାନ୍ତତା ଯଦି ଆହୁରି ଅଧିକ ଗଭୀର ହୋଇଥାଆନ୍ତା' ତେବେ ସେମାନେ ଏକଥା ନିଶ୍ଚୟ

ଜାଣି ପାରିଥାନ୍ତେ ଯେ, ମୁଁ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କର ହର୍ଷ ଓ ବିଷାଦର ରହସ୍ୟକୁହିଁ ଅନ୍ୱେଷଣ କରି ବୁଲୁଥିଲି ।

ଏବଂ ଆକାଶର ବିଚରଣ କରୁଥିବା ତୁମର ବିରାଟ ସ୍ୱରୂପର ଶିକାର କରୁଥିଲି । କିନ୍ତୁ ସ୍ୱୟଂ ଶିକାରୀ ମଧ୍ୟ ଶିକାର ଥିଲା ।

କାରଣ ମୋର କେତେକ ବାଣ କେବଳ ମୋହରି ବକ୍ଷର ସନ୍ଧାନ କରିକି ମୋ'ଧନୁରୁ ବାହାରି ଆସୁଥିଲେ ।

ପୁଣି ଉଡ଼ିବାବାଲାକୁ ମଧ୍ୟ ମାଟିରେ ଘୁସୁରି ଘୁସୁରି ଯିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା ।

କାରଣ ସୂର୍ଯ୍ୟ କିରଣରେ ମୋର ପକ୍ଷୀ ମେଲି ହୋଇ ଯାଉଥିବାବେଳେ ତଳେ ମାଟି ଉପରେ ସେମାନଙ୍କର ଛାଇ କଇଛ ପରି ଘୁସୁରି ଘୁସୁରି ଯାଉଥିଲା ।

ପୁଣି ମୁଁ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିଲି, ଅବିଶ୍ୱାସ ମଧ୍ୟ କରୁଥିଲି ।

କାରଣ ଅନେକ ସମୟରେ ଆପଣା ଆଙ୍ଗୁଳି ଦ୍ୱାରା ଆପଣା ଘାଆକୁହିଁ ଉଖାରି ବସୁଥିଲି, ଯେପରିକି ମୁଁ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରିବି ଏବଂ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଅଧିକ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରାପ୍ତ କରି ପାରିବି ।

ଏବଂ ଏହି ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଏହି ଜ୍ଞାନ ବଳରେ ମୁଁ ଆଜି କହୁଛି,

ତୁମ୍ଭେମାନେ ଆପଣା ଦେହ ଭିତରେ ଆବଦ୍ଧ ନୁହଁ, ଘର ବା ଶସ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରରେ ସୀମିତ ନୁହଁ । ଅସଲ 'ତୁମେ' ପର୍ବତ ଉପରେ ବାସ କର, ପବନ ସହିତ ଭ୍ରମଣ କର ।

ଏହା କଦାପି ଉଷ୍ମତା ପାଇବାକୁ ଖରାରେ ଘୁସୁରିବାକୁ ଯାଏ ନାହିଁ ବା ନିରାପଦରେ ରହିବାକୁ ଗାତ ଖୋଳେ ନାହିଁ ।

ମାତ୍ର ଏହା ଏପରି ଏକ ମୁକ୍ତ ବସ୍ତୁ,—ଏକ ଚେତନା, ଯାହା ପୃଥିବୀକୁ ଆଚ୍ଛାଦିତ କରି ରଖିଥାଏ ଏବଂ ବ୍ୟୋମରେ ବିଚରଣ କରୁଥାଏ ।

ମୋର କଥା ତୁମକୁ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ବୋଧ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ-ଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବାର ଚେଷ୍ଟା କର ନାହିଁ । ସମସ୍ତ ବସ୍ତୁ ଆଦ୍ୟ ଏହିପରି ଝାପ୍‌ସା ଓ ଅସ୍ପଷ୍ଟ— କିନ୍ତୁ ସେଗୁଡ଼ିକର ଅନ୍ତ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ନୁହେଁ ।

ଆଉ ତୁମେମାନେ ମୋତେ କେବଳ ଏକ ଆଦ୍ୟ ରୂପେହିଁ ମନେରଖ ଏହା ମୋର ହାର୍ଦ୍ଦିକ ଇଚ୍ଛା ।

ଜୀବନ ଓ ଜୀବ ମାତ୍ରର ଗର୍ଭାଧାନ ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟରେହିଁ ହୁଏ, ପ୍ରକାଶରେ ନୁହେଁ । ଏବଂ କିଏ ଜାଣେ ଯେ, ଅତୀତର ଜୀର୍ଣ୍ଣାବସ୍ଥା ହେଉଛି ପ୍ରକାଶ ? ମୋତେ ସ୍ମରଣ କଲାବେଳେ ତୁମେ ଏହିସବୁ କଥା ସ୍ମରଣ କରିବ ।

ତୁମ ଭିତରେ ଯାହା ସବୁଠାରୁ ଦୁର୍ବଳ ଓ ବିମୂଢ଼ ବୋଲି ମନେ ହେଉଛି, ତାହା ହେଉଛି ସବୁଠାରୁ ବଳବାନ ଆଉ ଦୃଢ଼ ।

ତୁମର ଶ୍ୱାସ ପବନହିଁ କ'ଣ ତୁମର ଅସ୍ଥି ପଞ୍ଜର ରଚନା କରି ତାକୁ ମଜବୁତ୍ କରାଇ ନାହିଁକି ?

ପୁଣି ଏକ ସ୍ୱପ୍ନ—ଯାହାକୁ ତୁମମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କେହି ଦେଖିଛି ବୋଲି କାହାରି ମନେପଡ଼ୁ ନାହିଁ । ତାହା ତୁମର ନଗରୀ ଓ ତାକୁ ମଣ୍ଡିତ କରି ରଖିଥିବା ଯାବତୀୟ ସାମଗ୍ରୀର ସୃଜନ କରି ନାହିଁକି ?

ସେହି ଶ୍ୱାସର ତରଙ୍ଗକୁ ଦେଖି ପାରିଲେ ତୁମେ ତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଆଉ ସବୁ ଦେଖିବା ବନ୍ଦ କରି ଦେବ ।

ଏବଂ ସେହି ସ୍ୱପ୍ନ ତୁମ କାନରେ କହୁଥିବା କଥାକୁ ଶୁଣି ପାରିଲେ, ତୁମେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଶବ୍ଦ ଶୁଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିବ ନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ତୁମେ ଦେଖୁନାହଁ କି ଶୁଣୁ ନାହିଁ; ଏବଂ ତାହାହିଁ ଭଲ ।

ଯେଉଁ ପରଦା ତୁମ ଆଖିକୁ ଆଚ୍ଛନ୍ନ କରି ରଖିଛି । ସେହି ପରଦାକୁ ବୁଣିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିର ହାତ ଦ୍ୱାରହିଁ ତାହା ଘୁଞ୍ଚିପିବ ଏବଂ ତୁମ କାନରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇ ରହିଥିବା ମାଟିକୁ ତୁମ କାନରେ ମାଟି ଭରି ଦେଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିର ଅଙ୍ଗୁଳିହିଁ ଭେଦ କରି ପାରିବ ।

ସେତିକି ବେଳେ ତୁମେ ଦେଖିବ ।

ସେତିକି ବେଳେ ତୁମେ ଶୁଣିବ ।

ତଥାପି ତୁମେ ଏତେ ଦିନ ଅନ୍ଧ ହୋଇ ରହିଥିଲ ବୋଲି ଦୁଃଖ କରିବ ନାହିଁ । ବା ବଧିର ହୋଇ ରହିଥିଲ ବୋଲି ଆପଣାକୁ ଧିକ୍‌କାର ଦେବନାହିଁ ।

କାରଣ ସେହିଦିନ ତୁମେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବସ୍ତୁର ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଜାଣି ପାରିବ । ଏବଂ ପ୍ରକାଶକୁ ଆଶିର୍ବାଦ କଲାପରି ଅନ୍ଧକାରକୁ ମଧ୍ୟ ଆଶୀର୍ବାଦ କରିବ ।

ଏ ସବୁ କଥା କହି ସାରି ସେ ଚ୍ଚରିଆଡ଼କୁ ଅନାଇ ଦେଖିଲେ ତାଙ୍କର ଜାହାଜର ଚାଳକ ମଙ୍ଗ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ କେତେବେଳେ ଖୋଲା ପାଲ ଆଡ଼କୁ ଘୁରି କେତେବେଳେ ଦୂର ସମୁଦ୍ରକୁ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କରୁଥିଲା ।

ସେ ପୁଣି କହିଲେ :—

ମୋ ଜାହାଜର କପ୍ତାନ ହେଉଛି ଧୈର୍ଯ୍ୟବାନ—ଅତି ଧୈର୍ଯ୍ୟବାନ ।

ପବନ ବହିଲାଣି, ପାଲ ସବୁ ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ଉଠିଲେଣି ।

ଜାହାଜର ମଙ୍ଗ ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ ଲାଗି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛି ।

ତଥାପି ମୋର କପ୍ତାନ ଚୁପ ହୋଇ ମୋର ନୀରବ ପଥକୁ ଚାହିଁ ରହିଛି ।

ଆଉ ମହାସିନ୍ଧୁର ଐକ୍ୟଗାନ ଶୁଣିଥିବା ମୋର ନାବିକମାନେ ଧ୍ୟାନ ପୂର୍ବକ ମୋର କଥାମାନ ଶୁଣୁଛନ୍ତି ।

ସେମାନେ ଆଉ ଅଧିକ ଅପେକ୍ଷା କରିବେ ନାହିଁ ।

ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।

ଆଜି ନଦୀର ସାଗର-ସଙ୍ଗମ ହୋଇଛି ଏବଂ ପୁଣି ଥରେ ମହୀୟସୀ ମାତା ଆପଣାର ବାଳକକୁ ଆପଣାର ବକ୍ଷସ୍ଥଳରେ ଲଗାଇ ଦେଉଛି ।

ବିଦାୟ, ଆରଫାବାସୀ, ବିଦାୟ ।

ଏହି ଦିନଟି ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଇଛି ।

ଆସନ୍ତା କାଲି ଲାଗି ଆଜିର ପ୍ରସ୍ଫୁଟିତ କୁମୁଦ ମୁଦ୍ର ହୋଇ ଗଲାପରି ଦିନଟି ମୁଦ୍ର ହୋଇ ଆସୁଛି ।

ଆମକୁ ଆଜି ଏଠାରେ ଯାହା କିଛି ମିଳିଲା, ସେ ସମସ୍ତ ଆମେ ସାଇତି ରଖିବା, ଏବଂ ଏହି ସଂଗ୍ରହ ଯଦି ଯଥେଷ୍ଟ ହୋଇ ନ ଥାଏ ତେବେ ପୁଣି ଥରେ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏକାଠି ଆସିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏବଂ ଦାତା ପାଖରେ ଏକାଠି ହାତ ପତାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ମୁଁ ତୁମ ପାଖକୁ ପୁଣି ଲେଉଟି ଆସିବି । ଏ କଥା ଯେପରି ଭୁଲି ନ ଯାଅ । ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେହିଁ ମୋର ଇଚ୍ଛା ଶରୀରାନ୍ତର ଲାଗି ମାଟି ଆଉ ପାଣି ଏକତ୍ର କରିବାରେ ଲାଗିଯିବ ।

ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ, ବାୟୁ ଉପରେ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ବିଶ୍ରାମ କରି ସାରିବା ପରେ ଆଉ ଏକ ମାତା ମୋତେ ଧାରଣ କରିବ ।

ବିଦାୟ ତୁମମାନଙ୍କ ଠାରୁ ତୁମମାନଙ୍କ ସହିତ ବିତାଇଥିବା ତାରୁଣ୍ୟ ଠାରୁ ବିଦାୟ ।

କାଲିତ ଆମେ ସ୍ୱପ୍ନରେ ପରସ୍ପର ସହିତ ମିଳିତ ହୋଇ ଏଠାକୁ ଆସିଥିଲେ । ମୋର ନିର୍ଜନତାରେ ତୁମ୍ଭେମାନେ ମୋ' ଲାଗି ଗୀତ ଗାଇଛ ଏବଂ ଆକାଶରେ ମୁଁ ତୁମ ଆକାଂକ୍ଷା ସବୁ ନେଇ ଏକ ଦୁର୍ଗ ନିର୍ମାଣ କରିଛି ।

କିନ୍ତୁ ଆଜ ସେ ଦିନ ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଛି । ସ୍ୱପ୍ନ ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ଯାଇଛି ।

ପ୍ରଭାତ-ବେଳା ମଧ୍ୟ ଅତିକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ଯାଇଛି ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲାଣି । ଆମର ଅର୍ଦ୍ଧଜାଗ୍ରତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦିବସରେ ପରିଣତ ହେଲାଣି ଏବଂ ଆମକୁ ପରସ୍ପର ଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ଯିବାକୁ ହେବ ।

ଏବଂ ଯଦି ସ୍ମୃତିର ଗୋଧୂଳି ସମୟରେ ଆମେ ପୁଣି ଥରେ କେବେ ମିଳିତ ହୋଇ ପାରିବା । ପୁଣି ଆମେ ଏକାଠି ଆଳାପ କରିବା ଏବଂ ତୁମେ ମୋ ଲାଗି ଏକ ଗଭୀରତର ସଂଗୀତ ଗାନ କରିବ ।

ଯଦି ଅନ୍ୟ ଏକ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଆମର ହାତ ପୁଣି ମିଳିତ ହୋଇ ପାରିବ, ପୁଣି ଆକାଶରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଦୁର୍ଗ ନିର୍ମାଣ କରିବା ।

ଏତିକି କହି ସେ ନାବିକମାନଙ୍କୁ ସଂକେତ ଦେଲେ । ତତ୍-କ୍ଷଣାତ୍ ସେମାନେ ଲଙ୍ଗର ଉଠାଇଲେ ଏବଂ ଜାହାଜର ଦଉଡ଼ିମାନ ଖୋଲି ଦେଲେ ଏବଂ ପୂର୍ବଦିଗଆଡ଼କୁ ଗତି କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଏବଂ ସମବେତ ଲୋକମାନଙ୍କ ହୃଦୟରୁ ଗୋଟିଏ ହୃଦୟରୁ ଉଠିଲା ପରି ଏକ କରୁଣ ଚିତ୍କାର ଉଠିଲା । ସନ୍ଧ୍ୟାର ଅସ୍ପଷ୍ଟତା ମଧ୍ୟରେ ଏହି ଚିତ୍କାର ଧ୍ୱନିତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଏକ ମହାନ ତୂର୍ଯ୍ୟନାଦପରି ତାହା ସମୁଦ୍ର ଜଳ ଉପରେ ବିସ୍ତୃତ ହୋଇଗଲା ।

କେବଳ ଅଲମିତ୍ରା ନୀରବ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ । ଜାହାଜଟି କୁହେଳିକା ଭିତରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଯିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ସେହିଆଡ଼କୁ ଅନାଇ ରହିଥିଲେ ।

ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ସବୁ ଲୋକ ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲେ, ସେତେବେଳେ ମଧ୍ୟ ସେ ସମୁଦ୍ର ତଟ ଉପରେ ସେହିପରି ଠିଆ ହୋଇ ରହିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଏହି କଥାଟି ଅଲମିତ୍ରାଙ୍କ ହୃଦୟ ଭିତରେ ମନେ ପଡ଼ ଯାଉଥିଲା ।

“ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ, ବାୟୁ ଉପରେ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ବିଶ୍ରାମ କରି ସାରିବା ପରେ ଆଉ ଏକ ମାତା ପୁଣି ମୋତେ ଧାରଣ କରିବ ।

—: ସମାପ୍ତ :—

ଅରବିନ୍ଦ ସାଧନା କେନ୍ଦ୍ର
★ ସଂଗିଠିଆ ★